

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017 - 2023

Maj, 2017 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Zamawiający:

Miasto Międzyrzec Podlaski
Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski
ul. Pocztowa 8
21-560 Międzyrzec Podlaski

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017 - 2023

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Kamil Nabagło
mgr Wojciech Pająk
mgr Daniel Wiśniewski

Maj, 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

BLGD – Białkopodlaska Lokalna Grupa Działania
DW – droga wojewódzka
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskim
FS – Fundusz Spójności
PR – Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
KWP – Komenda Wojewódzka Policji
MIP – Miejski Inkubator Przedsiębiorczości
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MOK – Miejski Ośrodek Kultury
MSiT – Ministerstwo sportu i turystyki
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PBU – Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020
PES – Podmiot Ekonomii Społecznej
PKD 2007 – Polska Klasyfikacja Działalności 2007
PKP – Polskie Koleje Państwowe
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPO WL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	7
1.1.	PODSTAWA PRAWNA.....	7
1.2.	METODA OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	8
II.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI.....	11
2.1.	POŁOŻENIE	11
2.2.	ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA.....	13
2.2.1.	Środowisko i użytkowanie gruntów	13
2.2.2.	Infrastruktura.....	14
2.3.	SPOŁECZEŃSTWO	16
2.4.	GOSPODARKA	19
2.6.	TURYSTYKA I REKREACJA.....	20
2.7.	KULTURA	22
III.	DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	23
3.1.	METODYKA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI.....	23
3.2.	WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK	25
3.3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	28
	SFERA SPOŁECZNA	28
3.3.1.	Problemy rynku pracy	28
3.3.1.1.	Wskaźnik - udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	29
3.3.1.2.	Wskaźnik - udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	32
3.3.2.	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych.....	34
3.3.2.1.	Wskaźnik - liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	35
3.3.2.2.	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	38
3.3.3.	Przestępczość – poziom bezpieczeństwa	40
3.3.3.1.	Wskaźnik - ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	40
3.3.3.2.	Wskaźnik - ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym	42
3.3.3.3.	Wskaźnik - liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.....	44
	SFERA GOSPODARCZA.....	46
3.3.4.	Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera gospodarcza	46
	SFERA ŚRODOWISKOWA.....	49
3.3.5.	Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera środowiskowa	49
	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	54

3.3.6.	Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera przestrzenno-funkcjonalna	54
	SFERA TECHNICZNA	56
3.3.7.	Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera techniczna	56
3.3.8.	Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej	57
3.3.9.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	60
3.3.10.	Charakterystyka obszaru rewitalizacji	65
IV.	WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	67
4.1.	WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI	67
4.2.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	68
V.	OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI	71
5.1.	POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI NA LATA 2015-2020	71
5.2.	POWIĄZANIA ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI	74
VI.	PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE	74
6.1.	GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE	76
6.2.	CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	91
VII.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	104
7.1.	MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI.....	104
7.1.1.	Komplementarność przestrzenna.....	105
7.1.2.	Komplementarność problemowa	105
7.1.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	108
7.1.4.	Komplementarność źródeł finansowania.....	108
7.1.5.	Komplementarność międzyokresowa.....	108
7.2.	MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE MIASTA W PROCES REWITALIZACJI	111
VIII.	FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	114
IX.	OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	123
X.	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	124

XII.	PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	128
XIII.	PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE	128
	SPIS TABEL.....	130
	SPIS RYCIN	131
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....	133
	ZAŁĄCZNIKI	135

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 52 ustawy o rewitalizacji do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, specjalnej strefy rewitalizacji, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne.

Prowadzenie rewitalizacji bez korzystania z rozwiązań ustawowych (bez uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji) nie jest za to przeszkodą do aplikowania o środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W przypadku, w którym gmina chce się ubiegać o otrzymanie środków unijnych na projekty rewitalizacyjne musi opracować program rewitalizacji zgodny z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (co do zasady – w aspekcie merytorycznym są to wymogi tożsame do ustawowych, jednak uproszczone są kwestie proceduralne), oraz z wymaganiami i wytycznymi, które zostały przyjęte przez Instytucję Zarządzającą RPO. Wszelkie prace związane z przygotowaniem i wdrożeniem Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 są więc zgodne z „Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim”.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Miasto Międzyrzec Podlaski przystąpiło do opracowania Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023. W celu opracowania diagnozy służącej wskazaniu obszarów koncentracji negatywnych zjawisk kryzysowych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski, Burmistrz Miasta zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub

- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 został opracowany zgodnie z zaleceniami zawartymi w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”. Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Zgodnie z zapisami przytoczonego dokumentu PR jest wieloletnim programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków dla ich zrównoważonego rozwoju, który stanowi narzędzie planowania koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. PR został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.).

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski został również sporządzony zgodnie z „Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim”. Przytoczony dokument określa zasady przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Zasady programowania są skierowane przede wszystkim do władz samorządów lokalnych w województwie lubelskim, które są odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie programów rewitalizacji, ale także do innych podmiotów, które są zainteresowane kreowaniem zmian na zdegradowanych przestrzeniach wskazanych do rewitalizacji.

1.2. METODA OPACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Na podstawie przeprowadzonych analiz Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar

zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Szczegółowy opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji został zamieszczony w rozdziale III Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski sporządza Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 (PR), który zawiera co najmniej:

- a) opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową,
- h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji sporządzony zgodnie z założeniami Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 powinien odznaczać się następującym zestawem cech:

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020”

Kompleksowość programu jest rozumiana jako ujęcie działań rewitalizacyjnych w oparciu o wszystkie aspekty rewitalizacji (społeczny i gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy) powiązane z obszarem rewitalizacji i jego otoczeniem, a także z integracją działań pod względem finansowania z różnych źródeł. Na konstrukcję programu składa się wiele różnorodnych projektów, które powinny być wzajemnie powiązane i powinien zachodzić między nimi efekt synergii.

Koncentracja programu rewitalizacji oznacza, że działania zawarte w programie dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, które obejmują całość lub część obszaru zdegradowanego, i na których zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk kryzysowych

Komplementarność przedsięwzięć/projektów dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Komplementarność została opisana szerzej w podrozdziale 8.1 Mechanizmy zapewniania komplementarności.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji w gminie na każdym z etapów (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Program, który realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji zawiera opis procesu przygotowania dokumentu, w którym przedstawiono

udział interesariuszy, a także wybraną formę zarządzania programem, która realizują zasadę udziały interesariuszy.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI

W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Miasta Międzyrzec Podlaski pod względem: położenia geograficznego i administracyjnego; aspektów społecznych wyrażonych podstawowymi danymi demograficznymi; a także przedstawiono charakterystykę środowiska i sposobów jego ochrony na terenie Miasta, infrastruktury, gospodarki, turystyki i rekreacji, kultury oraz ochrony zabytków.

2.1. POŁOŻENIE

Miasto Międzyrzec Podlaski jest położone w północnej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim. Miasto zajmuje obszar o powierzchni 2 003 ha. Odległości dzielące miejscowość od największych miast regionu to:

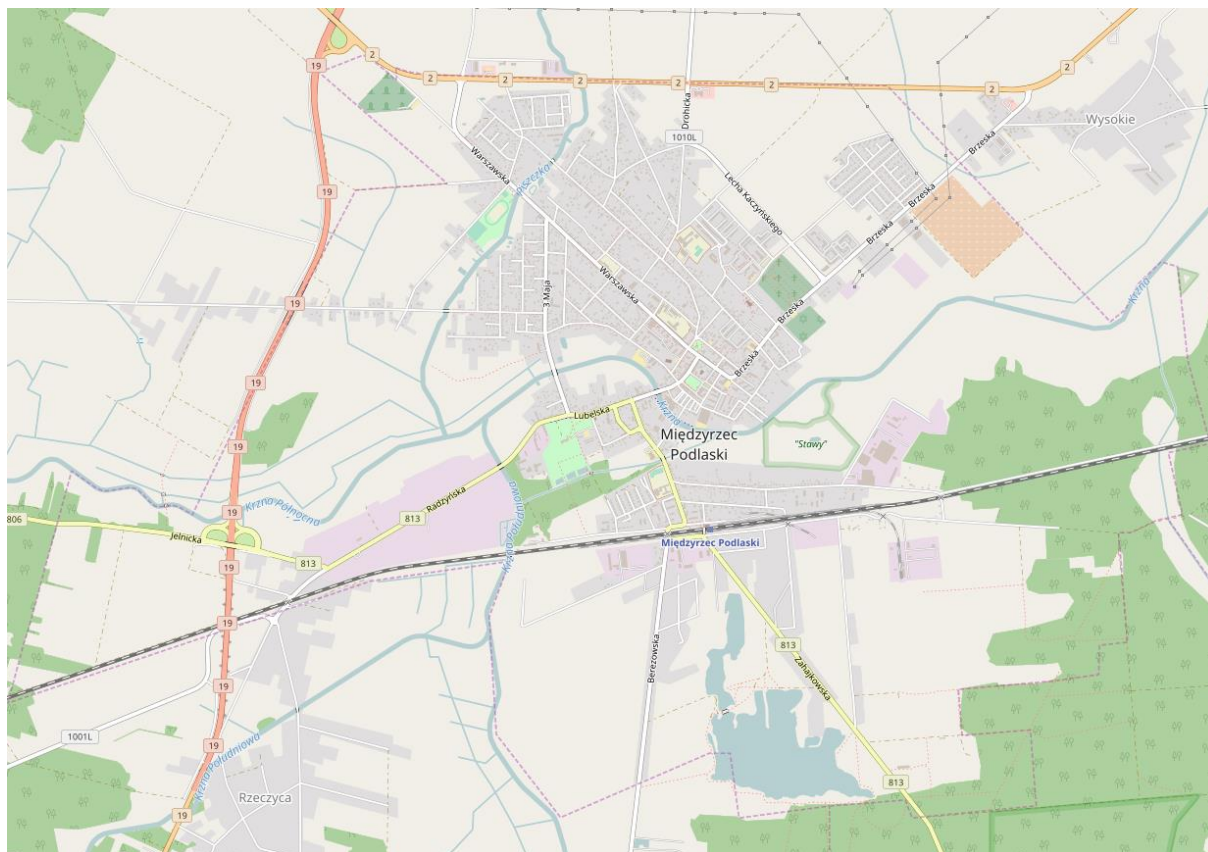
- Biała Podlaska - 25 km,
- Lublin – 100 km,
- Warszawa – 134 km,
- Białystok – 150 km

Ryc. 2. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle gmin powiatu bialskiego

Źródło: www.gminy.pl

Miasto Międzyrzec jest dogodnie położone pod względem komunikacyjnym. Przez teren analizowanej jednostki przebiegają dwie drogi krajowe: nr 2 i nr 19 oraz droga wojewódzka nr 806 i 813. Lokalny układ komunikacyjny zbudowany jest z sieci dróg powiatowych i gminnych.

Ryc. 3. Miasto Międzyrzec Podlaski na tle sieci komunikacyjnej
Źródło: www.openstreetmap.org

2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów

Według podziału regionalnego Polski J. Kondrackiego (2002) Miasto Międzyrzec Podlaski położone jest w prowincji Niż Wschodniobałtycko - Białoruski, w podprowincji Polesie, makroregionie Polesie Zachodnie i mezoregionie Zakłęśłość Łomaska oraz prowincji Nizina Środkowoeuropejska, podprowincji Niziny Południowopolskie, makroregionie Nizina Południowopodlaska i mezoregionie Równina Łukowska.

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski występuje jeden teren objęty ochroną prawną ze względu na wysokie wartości przyrodnicze – użytek ekologiczny „Stawy”. Obejmuje on prawobrzeżny fragment doliny rzeki Krzyna Środkowej. Celem ochrony jest zachowanie malowniczego obszaru: bagien, torfowisk, wilgotnych łąk ziołoroślowych, zarośli i zadrzewień, o dużym znaczeniu ekologicznym i krajobrazowym, które stanowią ostoję dzikiej flory i fauny w sąsiedztwie terenów rolniczych i zurbanizowanych. Wśród indywidualnych form ochrony przyrody wymienić należy 4 pomniki przyrody.

Według danych GUS za rok 2014, na analizowanym obszarze znajduje się 16,23 ha parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz 3 cmentarze o powierzchni 13,80 ha. Udział terenów zieleni (parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej) w powierzchni ogółem wynosi 0,8 %. Według danych GUS (2015) lesistość wynosi przeciętnie 9,2 %.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 57,1 %. Niewielka jest powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, który wynosi 9,2 %. Stosunkowo wysoki za to jest udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, który wynosi 28,1 %.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski

Forma użytkowania	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	2 003	100,0
powierzchnia łądowa	1 987	99,2
użytki rolne razem	1 143	57,1
użytki rolne - grunty orne	740	36,9
użytki rolne - sady	6	0,3
użytki rolne - łąki trwałe	284	14,2
użytki rolne - pastwiska trwałe	46	2,3
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	54	2,7
użytki rolne - grunty pod rowami	13	0,6
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	185	9,2
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	169	8,4
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	16	0,8
grunty pod wodami razem	16	0,8
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	16	0,8
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	562	28,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	194	9,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	93	4,6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	73	3,6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	15	0,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	12	0,6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	131	6,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	44	2,2
nieużytki	97	4,8

Źródło: dane GUS, 2014

2.2.2. Infrastruktura

Sieć drogową na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski tworzą ogólnodostępne drogi publiczne:

- drogi krajowe: nr 2, nr 19
- droga wojewódzka nr 806, nr 813
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Sieć dróg na obszarze miasta jest dobrze rozwinięta. Miasto posiada dogodne położenie komunikacyjne ze względu na bezpośredni dostęp do dróg krajowych nr 2: Świecko – Poznań – Warszawa – Terespol (będąca częścią europejskiej trasy E-30 biegnącej z irlandzkiego Cork przez Paryż, Berlin i Moskwę do rosyjskiego Omska), nr 19: Kuźnica Białostocka – Białystok – Lublin – Rzeszów. Dobre połączenie komunikacyjne zapewnia również droga wojewódzka nr 813 relacji Międzyrzec Podlaski – Parczew – Ostrów Lubelski – Łęczna (na długości 94,467 km) i droga wojewódzka nr 806 relacji Łuków – Międzyrzec Podlaski (na długości 27 km).

Na terenie analizowanej jednostki przebiega również linia kolejowa nr 2 relacji Warszawa Zachodnia – Terespol, stanowiąca fragment międzynarodowej linii E 20, która jest częścią II Paneuropejskiego Korytarza Transportowego. Linia wykorzystywana jest w ruchu towarowym i pasażerskim. Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa – Międzyrzec Podlaski.

Zgodnie z danymi GUS za 2015 r., z sieci wodociągowej korzysta 87,7 % mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej 81,4 %. Woda jest dostarczana ze stacji uzdatniania wody w Międzyrzec Podlaskim, która jest ujmowana w 3 studniach głębinowych położonych w Międzyrzec Podlaskim. Nieczystości ciekłe z terenu miasta trafiają do oczyszczalni ścieków w Międzyrzec Podlaskim. Jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna typu SBR. Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych form gromadzenia nieczystości ciekłych, tj. 170 zbiorników bezodpływowych i 3 przydomowych oczyszczalni ścieków (dane GUS za 2015 rok).

Energia elektryczna dostarczana jest przez PGE Dystrybucja S.A. oddział Lublin. Miasto zasilane jest z Głównego Punktu Rozdzielczego 110/15kV Międzyrzec Podlaski za pośrednictwem linii kablowych i napowietrznych SN 15kV oraz stacji transformatorowych 15/0,4kV. Łączna długość linii napowietrznych na terenie Miasta wynosi 158,001 km, natomiast linii kablowych - 93,685 km. Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zlokalizowano łącznie 71 stacji transformatorowych o łącznej mocy zainstalowanych transformatorów wynoszącej 18 412 kVA. Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zelektryfikowanych jest 99,8% gospodarstw domowych i podmiotów przemysłowych.

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski funkcjonuje sieć ciepłownicza obsługiwana przez przedsiębiorstwo Veolia Wschód Sp. z o.o., Zakład: Międzyrzec Podlaski zlokalizowana przy ul. Kościuszki 105. Czynnikiem grzewczym wykorzystywanym przez przedsiębiorcę jest woda, a rodzajem paliwa miał węglowy. W roku 2014 na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski eksploatowano łącznie 18,514 km sieci ciepłowniczej (gdzie sieć preizolowana 10,325 km, sieć tradycyjna 4,166 km a sieć napowietrzna 4,022 km).

Sieć gazowa na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski ma długość 14,726 km i zaopatruje blisko 7,7 % ogółu mieszkańców (GUS 2015). Czynnich przyłączy do budynków jest 532, w tym 525 są to przyłącza do budynków mieszkalnych. Operatorem sieci gazowej na terenie miasta są Mazowieckie Zakłady Gazownicze. Miasto wyposażone jest w stację redukcyjną linii przesyłowej umożliwiającą gazyfikację miasta.

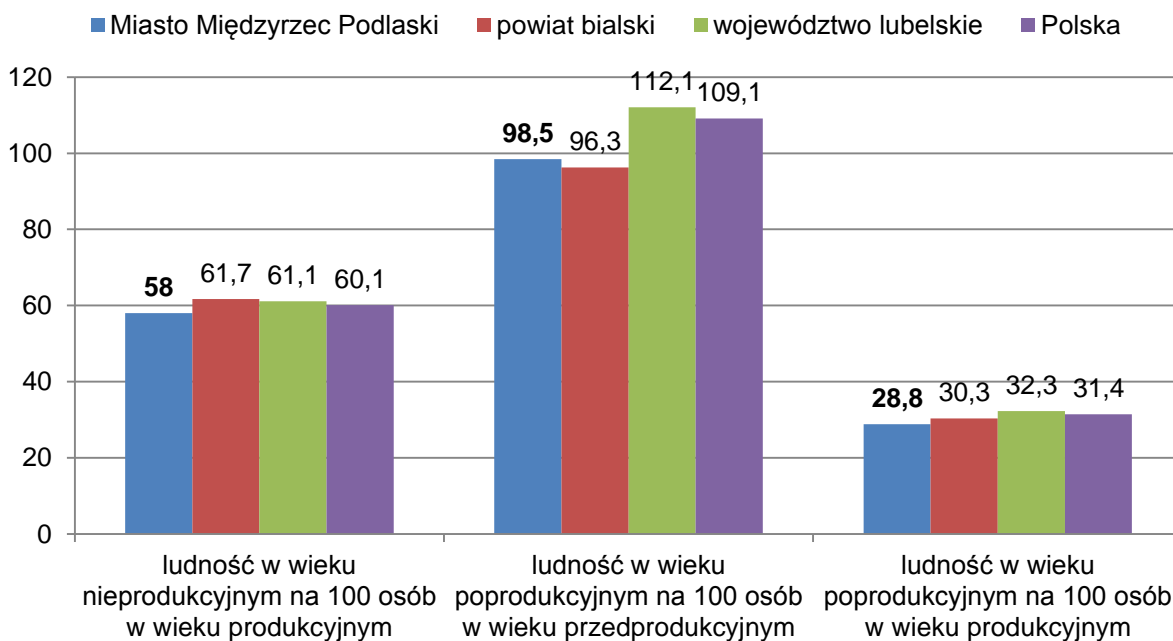
2.3. SPOŁECZEŃSTWO

W celu ogólnego przedstawienia danych dotyczących ludności Miasta Międzyrzec Podlaski odniesiono się do danych GUS, mimo że w części odbiegają one od statystyki prowadzonej przez Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski. Dzięki temu możliwe jest porównanie danych do informacji dotyczących powiatu bialskiego, województwa lubelskiego i Polski.

Zgodnie z danymi GUS, na koniec roku 2015 w Mieście Międzyrzec Podlaski faktycznie zamieszkiwało 17 024 osoby. Struktura ekonomiczna ludności, przedstawia się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 18,5 % ogólnej liczby mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym stanowi 63,3 % liczby mieszkańców,
- ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 18,2 % ogólnej liczby ludności.

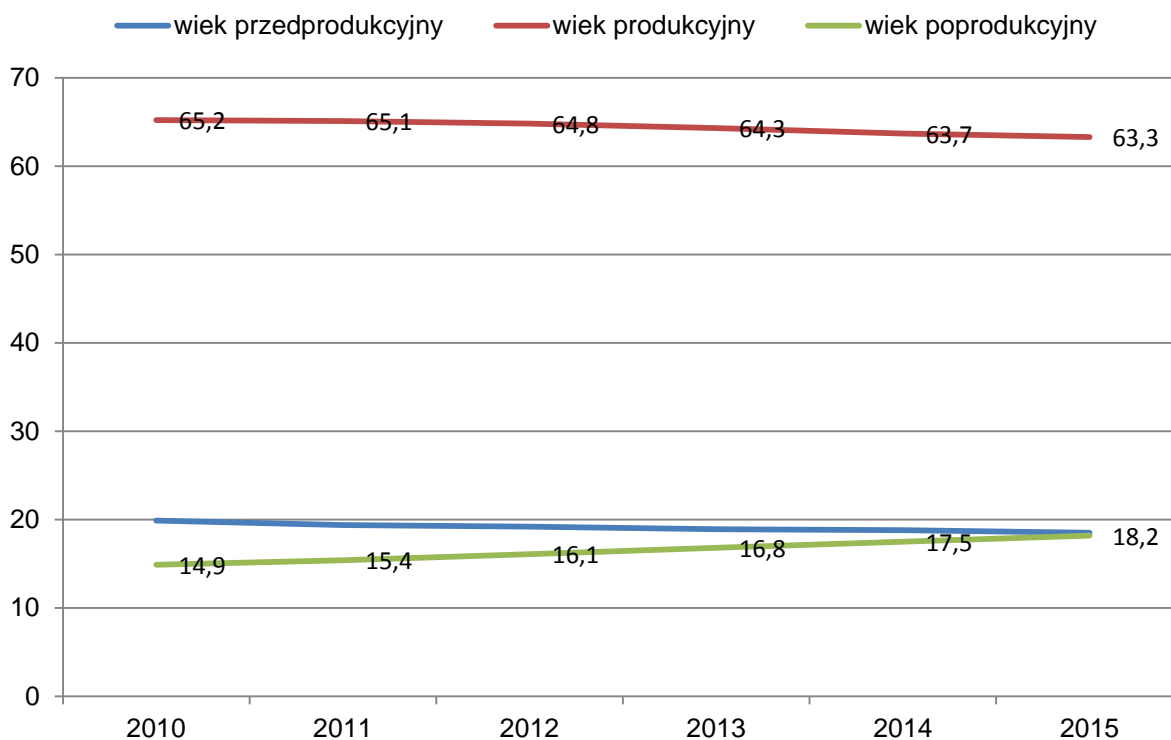
Wskaźniki obciążenia demograficznego przedstawiono w formie ryciny. Według danych na koniec roku 2015 wskaźniki obciążenia demograficznego w Mieście Międzyrzec Podlaski wskazują na stosunkowo wyższy niż w powiecie bialskim, udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Z roku na rok obserwuje się starzenie społeczeństwa. W wyniku tego procesu przybywa osób w wyższych grupach wiekowych, maleje natomiast liczba osób młodych. Wg danych za rok 2015 liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niższa niż dla powiatu, województwa i kraju co jest zjawiskiem korzystnym.

Ryc. 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

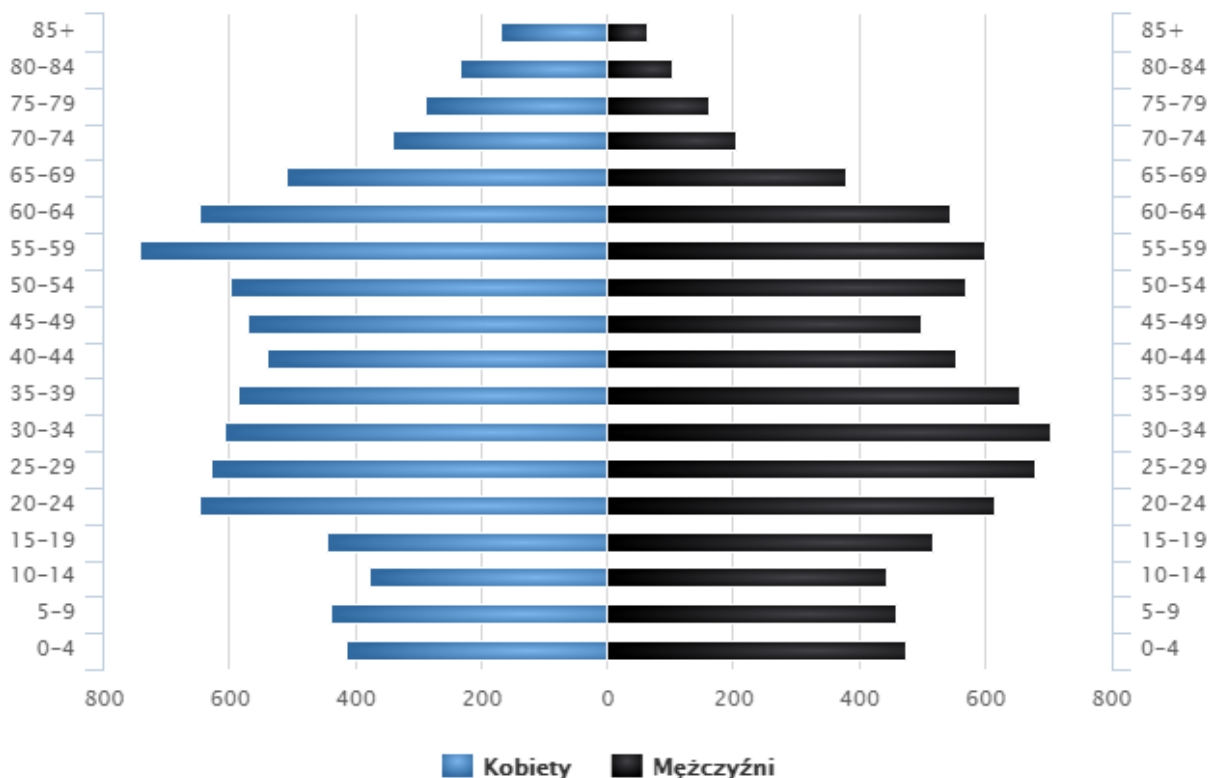
Problem starzenia się społeczeństwa analizowanej jednostki przeanalizowano w ujęciu lat 2010-2015 pokazując jak zmieniał się udział poszczególnych grup ludności. Wyraźnie zaznacza się spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym.

Ryc. 5. Udział poszczególnych grup ludności Miasta Międzyrzec Podlaski w latach 2010-2015

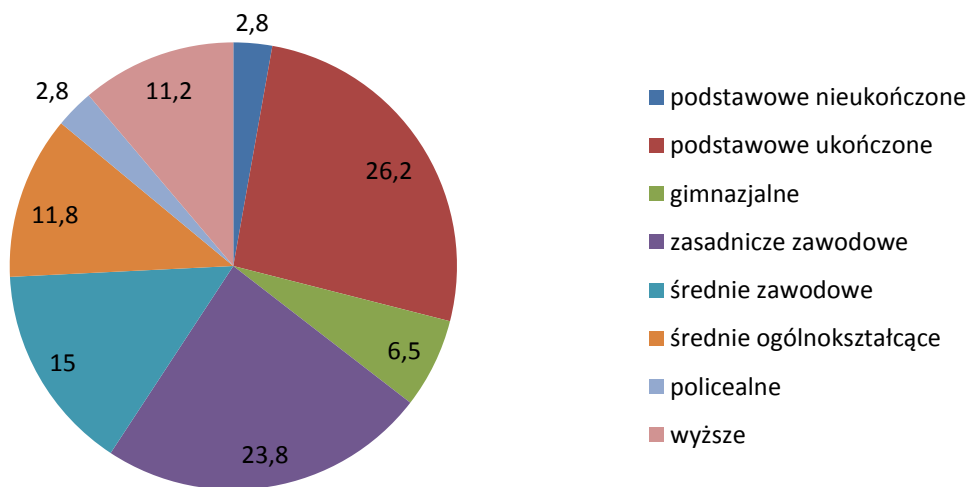
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców analizowanej jednostki przywołano dane GUS zgodnie ze stanem na rok 2015. Z analizy piramidy wieku wynika, że zarówno w przypadku kobiet jak i mężczyzn duże ilości osób reprezentują wiek 20-34 lat oraz 55-59 lat. W grupie osób najstarszych wyraźnie zaznacza się dominacja grupy kobiet nad liczbą mężczyzn, co wynika jeszcze z dużej śmiertelności mężczyzn w czasach II wojny światowej. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany.

Ryc. 6. Piramida wieku mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski w roku 2015
 Źródło: GUS

Biorąc pod uwagę ogólne dane dotyczące ludności Miasta Międzyrzec Podlaski przeanalizowano także poziom wykształcenia mieszkańców, który może mieć wpływ na możliwość podjęcia dobrej pracy czy wpływać na aktywność społeczno – gospodarczą w lokalnym środowisku. Z analizy zebranych danych wynika, że ludność z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym stanowi około 35,5 % ogółu mieszkańców. Kolejne 23,8 % posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią jedynie 11,2 % ogółu ludności.

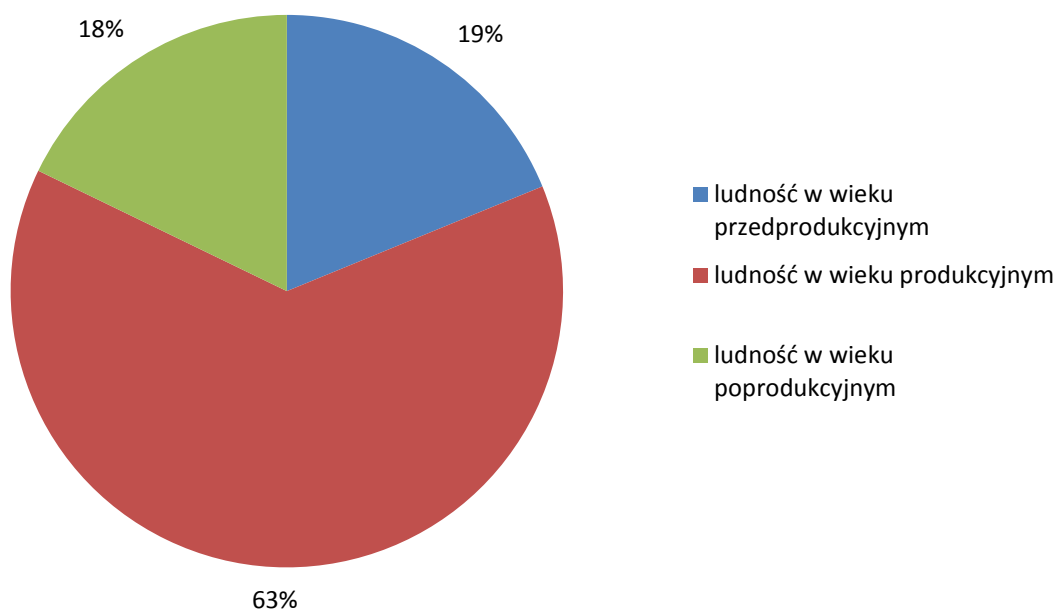

Ryc. 7. Struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dalsze szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym dokumencie wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla Miasta z danymi dotyczącymi powiatu białskiego, województwa lubelskiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Miasto Międzyrzec Podlaski, według ewidencji gminnej wynosi 17 111 osób. Obserwuje się widoczną spadkową tendencję w zmianach liczby ludności jednostki, co spowodowane jest odpływem ludności do większych miast oraz wyjazdami za granicę w celach zarobkowych.

Według ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi ogółem 3 198 osób. Najwięcej, bo 10 902 jest osób w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), wynosi 3 011 osób. Strukturę ludności w ujęciu procentowym przedstawiono na rycinie.

Ryc. 8. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski

2.4. GOSPODARKA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2015), na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski działało 1 425 podmiotów gospodarczych, z czego 1 369 należało do sektora prywatnego, natomiast pozostałe 56 działało w sektorze publicznym.

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD

Sekcja	Ogółem Miasto
Ogółem	1425
W sekcji a - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	45
W sekcji B - górnictwo i wydobywanie	1
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	115
W sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
W sekcji E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
W sekcji F - budownictwo	199
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	376
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	143
W sekcji i – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26
W sekcji J – informacja i komunikacja	28
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	36
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	107
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	35
W sekcji o – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
W sekcji P – edukacja	47
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	89
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	106

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, a także transport, gospodarka magazynowa i przetwórstwo przemysłowe.

2.6. TURYSTYKA I REKREACJA

Miasto Międzyrzec Podlaski posiada wysokie walory turystyczne. W okolicy miasta zbiegają się rzeki: Krzna Północna, Krzna Południowa, Piszczka oraz Kanał Wieprz - Krzna. Międzyrzec Podlaski leży na rozległej nizinie, urozmaiconej pasmami dość długich garbów piaszczystych, wrzynających się w szerokie, ciągnące się kilometrami pasy łąk lub bagnistych zastoisk. Niekiedy krajobraz ożywia czasza żwirów gruboziarnistych o znacznej

miąższości pokładu, występujących przede wszystkim na południu miasta. Szczególną atrakcją dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych jest „Żwirownia”- znaczny obszar po eksploatowanych złożach żwiru na południowych krańcach miasta i akweny wodne po wyrobiskach.

Na terenie Miasta zlokalizowanych jest również wiele zabytków architektury i urbanistyki czy obiektów archeologicznych co stanowi o jego atrakcyjności dla turystów. Poniższa tabela przedstawia wykaz zabytków nieruchomych ujętych w rejestrze wojewódzkim.

Tabela 3. Wykaz zabytków na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski ujętych w rejestrze zabytków nieruchomych dla województwa lubelskiego

Lp.	ulica	Nazwa obiektu	Nr rejestru
1	-	układ urbanistyczny m. Międzyrzec Podlaskiego: Stare Miasto wraz z siecią ulic i placów, skalą zabudowy miejskiej i sylwetą miasta, w gran. wg zał. planu	A/673
2	ul. Lubelska	zespół pałacowo-parkowy: pałac, gorzelnia, stajnia i wozownia, oficyna pałacu Czartoryskich (ob. budynek mieszkalny), wieża („baszta”) po pałacu Potockich, kapliczka, park - w gran. wg zał. planu oraz budynek spichlerza (na terenie zespołu) – na działce wskazanej w dec., w gran. wg zał. wyrys	A/688
3	ul. Brzeska	cmentarz katolicko-unicki, później również prawosławny (obc. katolicki), wraz z murem ogrodzeniowym i starym drzewostanem, w gran. działki wskazanej w decyzji, wg zał. planu	A/1281
4	ul. Brzeska	murowana kaplica pod wezw. Św. Rocha (w granicach ścian zewnętrznych) wraz z gruntem pod budynkiem, na działce wskazanej w decyzji (na cmentarzu rzymskokatolickim) – wg zał. mapy	A/1644
5	ul. Brzeska	cmentarz żydowski z drzewostanem, w gran. ogrodzenia, wg zał. planu	A/1286
6	ul. Jatkowa 3	budynek mieszkalny	A/1039
7	ul. Lubelska 61	zespół cerkwi unickiej, ob. kościoła paraf. rzymskokat. pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła: kościół, dzwonnica, ogrodzenie z bramą, w gran. działki wskazanej w dec., wg zał. planu	A/1403
8	ul. Łukowska 6, 11	zespół kościoła parafialnego: kościół pw. św. Mikołaja, dzwonnica, brama i mur cmentarny, plebania (ul. Łukowska 6), szkoła z kaplicą (ul. Łukowska 11)	A/1426
9	Plac Jana Pawła	zespół cerkwi unickiej, ob. kościoła	A/1402

Lp.	ulica	Nazwa obiektu	Nr rejestru
	II (d. Al. Bohaterów Miasta 4)	rzymskokat.: kościół paraf. pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, dzwonnica, ogrodzenie z bramą, drzewostan w gran. Obszaru odpowiadającego działce wskazanej w dec., wg zał. mapy	
10	ul. Warszawska 34	zespół: d. poczta konna, d. stajnia, d. wozownia, w gran. wg zał. planu	A/1425

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomości Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie

Na terenie Międzyrzecza Podlaskiego działa wiele organizacji o profilu sportowym. W roku 2014 w mieście działało 5 klubów sportowych.

Na terenie analizowanej jednostki istnieje również dobrze rozwinięta baza sportowa, stanowiąca zaplecze dla organizacji imprez i wydarzeń o charakterze sportowym i turystycznym. W skład bazy sportowej wchodzi:

- Stadion przy ul. Pszennej 3,
- Boiska Szkolne: ul. Partyzantów 8, ul. Leśna 2, ul. Warszawska 40,
- dwa Kompleksy Orlik 2012, ul. Partyzantów 8, Leśna 2,
- Pływalnia – ul. Zarówie 86,
- Kąpielisko otwarte – ul. Zahajkowska,
- Hale sportowe – ul. Partyzantów 8, ul. Leśna 2,
- Korty tenisowe – ul. Pszenna 3,
- Lodowisko,
- Skatepark – ul. Zarówie,
- Stok narciarski – ul. Zahajkowska 22,
- Teren rekreacyjny przy promenadzie Zamczysko – Promenada Zamczysko,
- 15 Placów zabaw,
- Trasa Zdrowia – Kompleks turystyczno – rekreacyjny „Międzyrzeckie Jeziorka”,
- Boiska do siatkówki plażowej – ul. Leśna 2.

2.7. KULTURA

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski funkcjonują dwa podmioty spełniające funkcje kulturalne dla lokalnej społeczności, a są to: Miejska Biblioteka Publiczna i Miejski Ośrodek Kultury.

Najważniejszą instytucją pełniącą funkcje edukacji kulturalnej jest MOK. Miejski Ośrodek Kultury jest organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych m.in.: wystaw, wernisaży, koncertów, recitali, spektakli, czy konkursów recytatorskich. Najciekawsze wydarzenia kulturalne mające miejsce na terenie miasta to przede wszystkim:

- Projekt „Łapa – Międzyrzeckie Ślady Twórczości Młodzieżowej” – projekt ten ma za zadanie wzmocnienie pozytywnego wizerunku miasta bazującego na promocji Międzyrzecza Podlaskiego jako ponadregionalnego centrum twórczości młodzieżowej. W tym celu stworzono listę specjalnych wydarzeń kulturalnych skierowanych do

- młodzieży z całego województwa lubelskiego, sąsiednich województw oraz regionów przygranicznych,
- Przegląd Zespołów Rockowych ROCKwMOK – przegląd ten skierowany jest do zespołów młodzieżowych grających szeroko rozumianą muzykę rockową, które nie mają podpisanego kontraktu płytowego. Ma on na celu promocję zespołów instrumentalno – wokalnych z terenu województwa lubelskiego, a także jest doskonałą okazją do prezentacji twórczości debiutujących zespołów grających muzykę alternatywną,
 - Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski – Jego organizatorem jest działający w Miejskim Ośrodku Kultury międzyrzecki Klub Tańca Towarzyskiego "ISKRA". Głównym celem imprezy jest popularyzacja sportowego tańca towarzyskiego jako formy wychowania, rekreacji, rozrywki dzieci i młodzieży oraz prezentacja szerokiej publiczności jego walorów artystycznych,
 - Powiatowy Przegląd Teatrzyków Dziecięcych o laur „Czarnej Róży” - Coroczna impreza skierowana do amatorskich teatrzyków dziecięcych (przedszkola i szkoły podstawowe), której celem jest prezentacja dorobku artystycznego oraz inspiracja do poszukiwań nowych form pracy twórczej z dziećmi,
 - Konkurs Recytatorski im. Jana Brzechwy „Poeci Dzieciom” – konkurs ma na celu propagowanie polskiej poezji i prozy, a także popularyzowanie wiedzy o literaturze oraz rozbudzenie głębszego zainteresowania uczniów i nauczycieli twórczością autorów literatury dla dzieci,
 - Międzyrzeckie Spotkania Jazzowe – coroczna impreza, która ma na celu popularyzowanie muzyki jazzowej.

III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę, która obejmuje analizę negatywnych zjawisk kryzysowych oraz skale i charakter potrzeb rewitalizacyjnych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski. Opisano również sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem graficznym zasięgów przestrzennych danych obszarów terenie Miasta Międzyrzec Podlaski.

3.1. METODYKA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023, określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Miasta Międzyrzec Podlaski biorąc pod uwagę cechy wskazujące na kumulację negatywnych zjawisk.

Podstawą stwierdzenia na danym obszarze stanu kryzysowego jest występowanie problemów o charakterze społecznym. Jeśli destrukcyjne procesy społeczne współwystępują z innymi problemami o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno – funkcjonalnym lub technicznym to niezbędne jest prowadzenie działań naprawczych.

Skalę negatywnych zjawisk powinny odzwierciedlać wskaźniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej jednostki.

Poniżej przedstawiono listę przykładowych negatywnych zjawisk, które można wykorzystać przy delimitacji obszarów kryzysowych:

1. w sferze społecznej:
 - wysoka stopa bezrobocia,
 - wysoki poziom ubóstwa,
 - wysoka przestępczość,
 - wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie,
 - niski poziom edukacji,
 - niewielka liczba organizacji społecznych / liczba członków (fundacje, stowarzyszenia),
 - niska frekwencja w wyborach.
2. w sferze przestrzenno – funkcjonalnej:
 - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną,
 - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
 - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
 - niski poziom obsługi komunikacyjnej,
 - deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne.
3. w sferze gospodarczej:
 - niski stopień przedsiębiorczości,
 - słaba kondycja przedsiębiorstw.
4. w sferze środowiskowej:
 - przekroczenie standardów jakości środowiska,
 - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska.
5. w sferze technicznej:
 - degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
 - brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska,

W niniejszym dokumencie wybrano wskaźniki, które możliwie dobrze oddają zróżnicowanie poszczególnych obszarów Miasta Międzyrzec Podlaski oraz te, które można odnieść do wyznaczonych jednostek analitycznych. Wszystkie wartości odniesiono do wartości referencyjnej. Analiza wybranych wskaźników rozwoju została szczegółowo zaprezentowana w podrozdziale 3.3 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.

3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym, charakteryzujące się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno – gospodarczej i infrastrukturalnej Miasta Międzyrzec Podlaski.

Miasto Międzyrzec Podlaski jest gminą miejską. Cechuje się więc zróżnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów w poszczególnych jej obszarach. Jednocześnie wytyczne regionalne w zakresie rewitalizacji, wyraźnie wskazują, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą jest analiza czynników występujących na terenie wydzielonych jednostek przestrzennych, których na terenie Miasta wskazano 17.

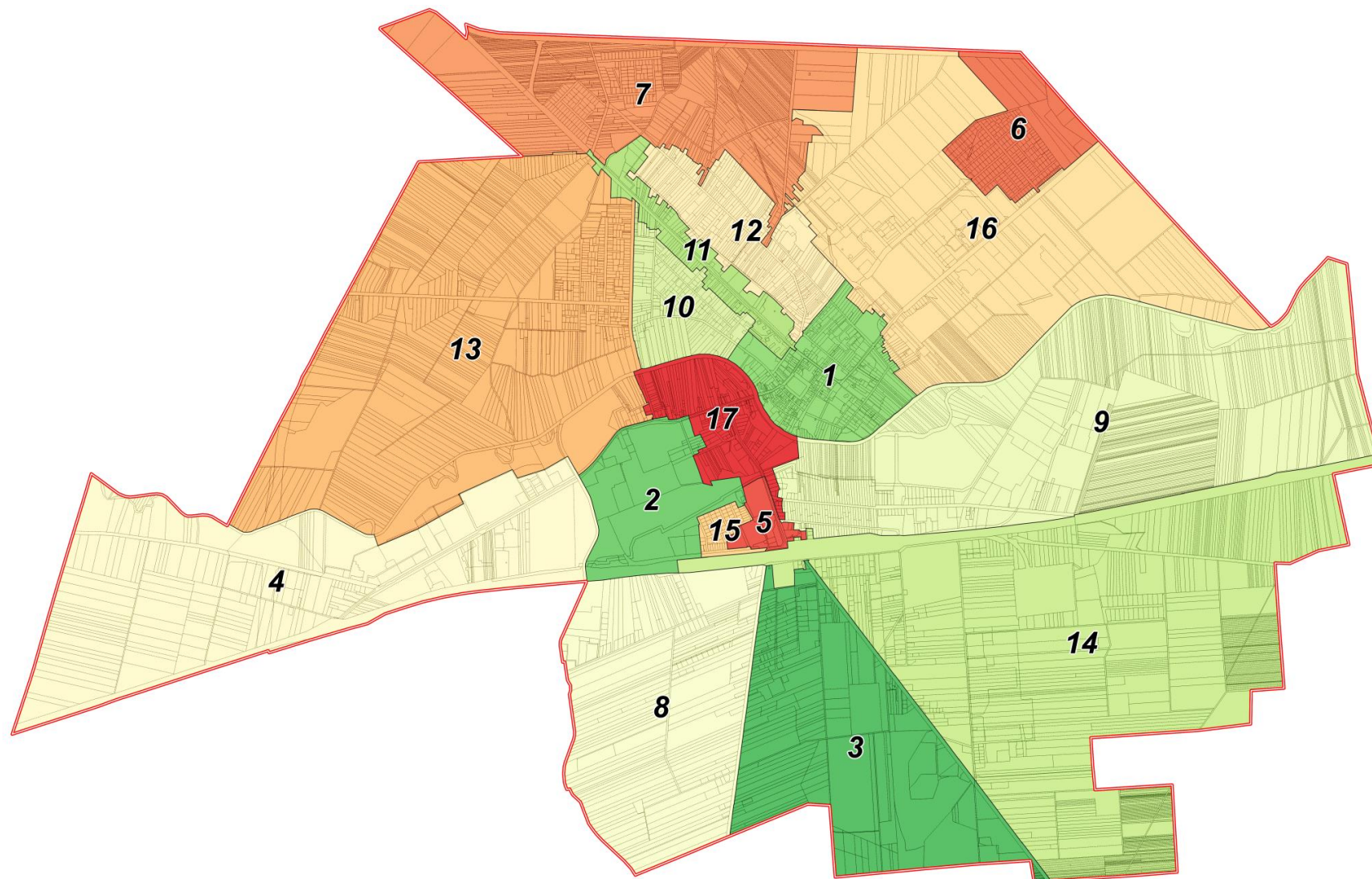
Wydzielone jednostki przestrzenne nie wynikają z obowiązującego podziału Miasta Międzyrzec Podlaski, gdyż na terenie tej jednostki terytorialnej nie ma formalnego podziału na dzielnice czy osiedla. Jednak z racji konieczności prowadzenia analiz w poszczególnych obszarach Miasta, niezbędne było wydzielenie takich jednostek przestrzennych. Obejmują one obszary wewnątrznie spójne, wyróżniające się od sąsiednich, ze względu na charakter zabudowy, pełnione funkcje i występujące problemy. W ramach wydzielonych jednostek przestrzennych występują podobne problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno – funkcjonalne i techniczne.

Tabela 4. Liczba ludności oraz powierzchnia Miasta Międzyrzec Podlaski w podziale na jednostki analityczne

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Udział (%) ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności	Powierzchnia obszaru (ha)	Udział (%) powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni Miasta
1	Zabytkowe Centrum Miasta	2 230	13,0	46	2,3
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	140	0,8	48	2,4
3	Żwirownia	454	2,7	138	6,9
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	331	1,9	206	10,3
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	998	5,8	8	0,4
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym - wschodzie	1 005	5,9	36	1,8
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	1 551	9,1	135	6,7
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	320	1,9	137	6,8
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	545	3,2	259	12,9
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	971	5,7	29	1,4

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Udział (%) ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności	Powierzchnia obszaru (ha)	Udział (%) powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni Miasta
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	1 210	7,1	23	1,1
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	1 117	6,5	46	2,3
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	1 482	8,7	291	14,5
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	634	3,7	338	16,9
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	270	1,6	6	0,3
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym - wschodzie	3 378	19,7	222	11,1
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	475	2,8	35	1,7
suma		17 111	100,0	2003	100,0

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 9. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Miasta Międzyrzec Podlaski

Źródło: opracowanie własne

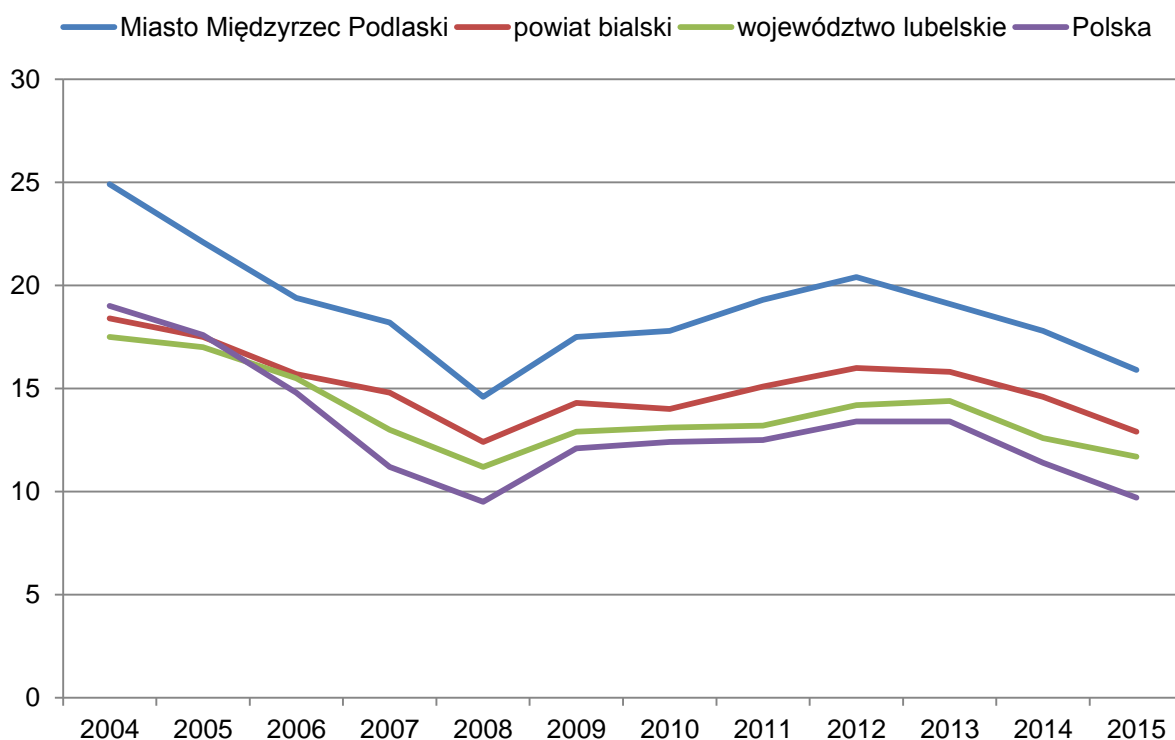
3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

SFERA SPOŁECZNA

3.3.1. Problemy rynku pracy

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Mieście Międzyrzec Podlaski wyniosła na koniec 2015 roku 15,9% i była wyższa niż wskaźnik dla powiatu bialskiego, województwa lubelskiego i kraju. Analiza danych z wielolecia 2004-2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski od lat utrzymuje się na wysokim poziomie znacznie przekraczającym średnią dla Polski. Wśród kobiet bezrobocie kształtuje się na poziomie 14,3 %, a wśród mężczyzn na poziomie 17,4 %.

Dane o bezrobociu na poziomie miast są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i mieście. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu.

Ryc. 10. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

W przyszłości należy podejmować działania mające na celu przyciągnięcie na opisywany teren inwestorów zewnętrznych, których działalność spowoduje powstanie nowych miejsc pracy.

3.3.1.1. Wskaźnik - udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zarejestrowanych było 1 028 bezrobotnych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono poniżej. W związku z tym, obecnie na terenie opisywanego obszaru żyje znacznie większa ilość osób pozostających bez pracy, co należy okresowo diagnozować.

Tabela 5. Statystyka dotycząca osób bezrobotnych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące
1	Zabytkowe Centrum Miasta	233	141	73
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	24	16	8
3	Żwirownia	24	18	10
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	25	10	6
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	58	33	10
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	49	30	11
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	87	51	22
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	8	7	3
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	31	15	8
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	37	21	10
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	110	84	41
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	70	50	25
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	84	49	21
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	39	32	16

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	8	1	1
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	129	88	41
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	12	6	4
suma		1 028*	652*	310*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej

**- w statystyce PUP w Białej Podlaskiej funkcjonują również osoby nie posiadające meldunku, będące osobami bezrobotnymi. Z powodu braku możliwości przydzielenia takich osób do poszczególnych jednostek analitycznych pominięto je w analizie. Takich osób bezrobotnych jest 33.*

W analizowanym obszarze udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 9,4 %. Jednak stopa bezrobocia dodatkowo uwzględnia wszystkie osoby będące aktywne zawodowo (nie tylko w wieku produkcyjnym). Dlatego należy stwierdzić, że faktyczna stopa bezrobocia jest wyższa, co zobrazowano wcześniej.

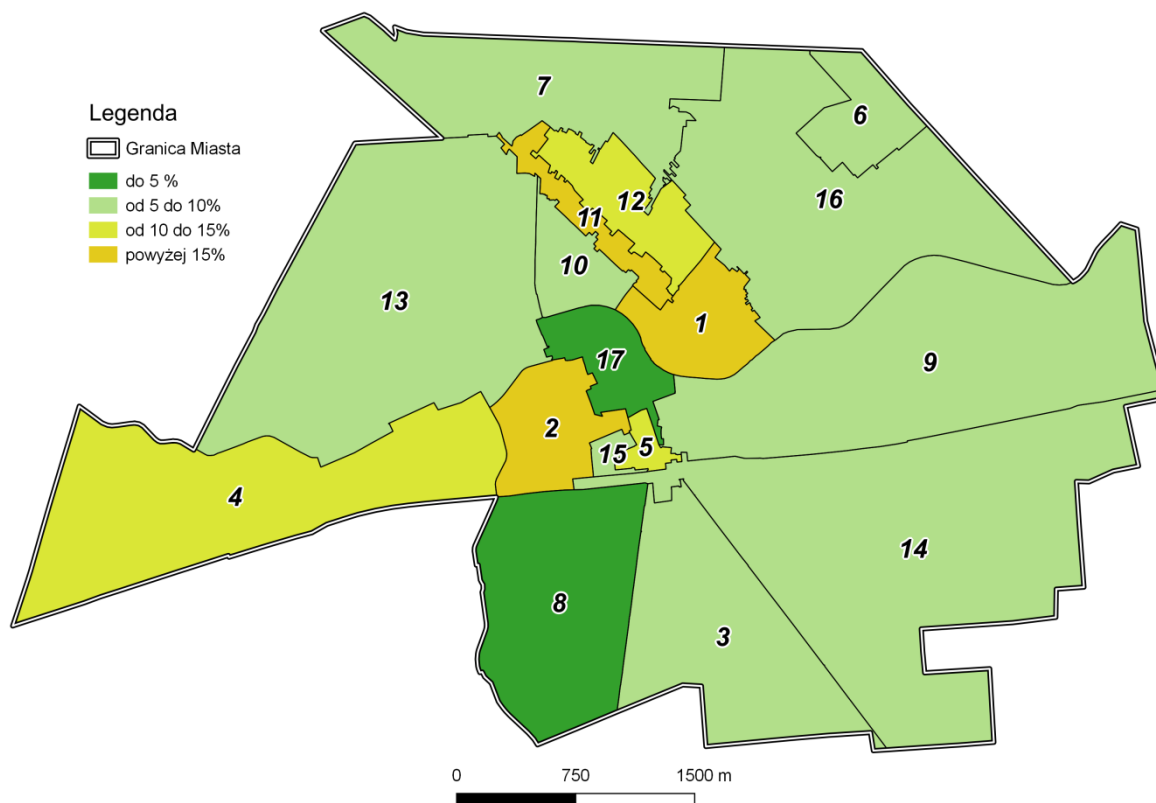
Tabela 6. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba osób bezrobotnych	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	1 368	233	17,0
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	84	24	28,6
3	Żwirownia	283	24	8,5
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	207	25	12,1
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	529	58	11,0
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	716	49	6,8
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	997	87	8,7
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	205	8	3,9
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	353	31	8,8
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	566	37	6,5
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	698	110	15,8

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba osób bezrobotnych	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	693	70	10,1
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	941	84	8,9
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	420	39	9,3
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	149	8	5,4
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	2 344	129	5,5
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	349	12	3,4
suma		10 902	1 028	9,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski i Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej

Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą liczbą osób bezrobotnych w odniesieniu do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym danej jednostki analitycznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 11. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.1.2. Wskaźnik - udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zarejestrowanych było 652 bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono poniżej.

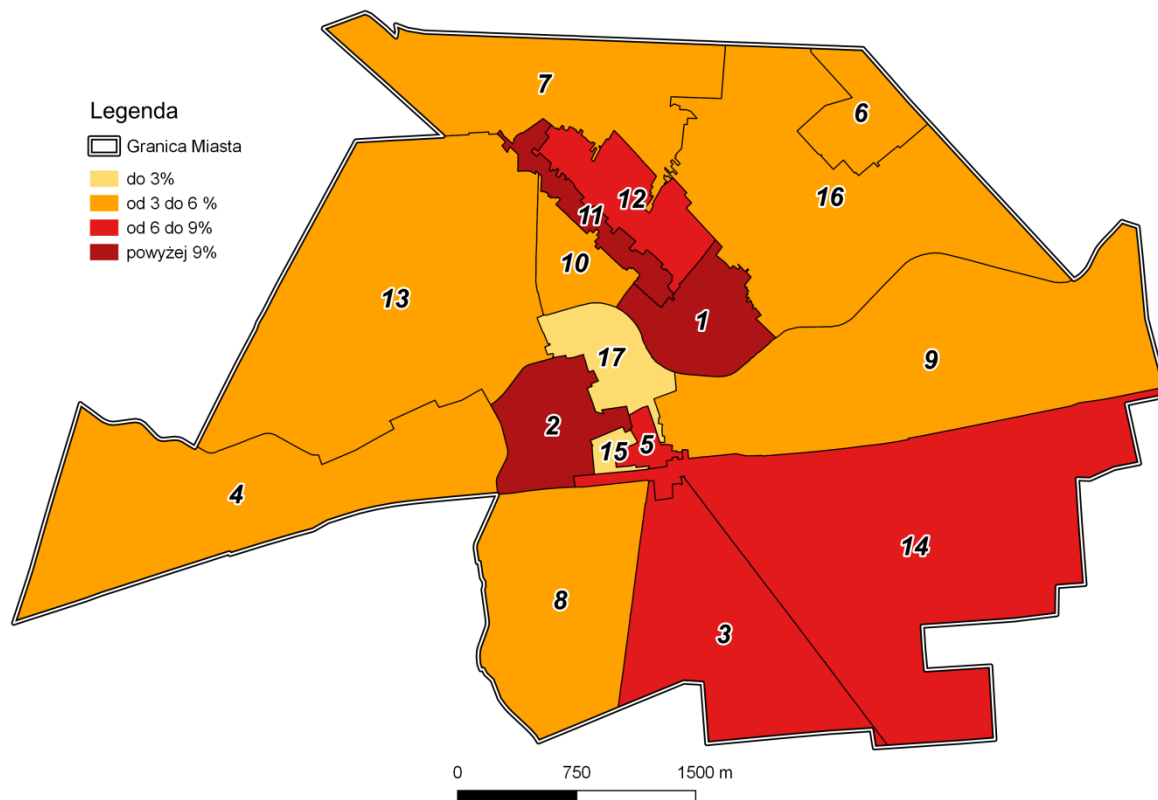
W analizowanym obszarze udział bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 6,0 %.

Tabela 7. Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	1 368	141	10,3
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	84	16	19,0
3	Żwirownia	283	18	6,4
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	207	10	4,8
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	529	33	6,2
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	716	30	4,2
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	997	51	5,1
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	205	7	3,4
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	353	15	4,2
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	566	21	3,7
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	698	84	12,0
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	693	50	7,2
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	941	49	5,2
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	420	32	7,6
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	149	1	0,7
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	2 344	88	3,8
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	349	6	1,7
suma		10 902	652	6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski i Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej

Dodatkowo należy stwierdzić, że na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zarejestrowanych jest 310 bezrobotnych, których czas pozostawania bez pracy przekroczył 24 miesiące. Oznacza to, że około 30 % osób bezrobotnych, to osoby trwale pozostające bez zatrudnienia.

Ryc. 12. Udział (%) osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.2. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim. MOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych MOPS w Międzyrzec Podlaskim ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski wynosi 834, a liczba osób ogółem pobierających zasiłki to 1 532. Ponadto liczba dzieci do lat 17, na które

rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wynosi 2 309. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w dalszej części opracowania.

Tabela 8. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Ilość osób ogółem pobierających zasiłki
1	Zabytkowe Centrum Miasta	150	255	242
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	5	29	11
3	Żwirownia	23	75	30
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	11	68	122
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	165	102	112
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	32	124	57
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	52	242	94
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	15	71	26
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	53	60	80
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	14	100	54
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	74	175	214
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	25	207	98
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	19	218	77
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	54	97	74
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	4	21	10
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	94	398	206
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	44	67	25
suma		834	2 309	1 532

Źródło: dane MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

3.3.2.1. Wskaźnik - liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru.

Wskaźnik wyraźnie opisuje jaka część ludności w poszczególnych obszarach nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy MOPS.

Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. opracowane na podstawie danych MOPS w Międzyrzec Podlaskim zaprezentowano w tabeli.

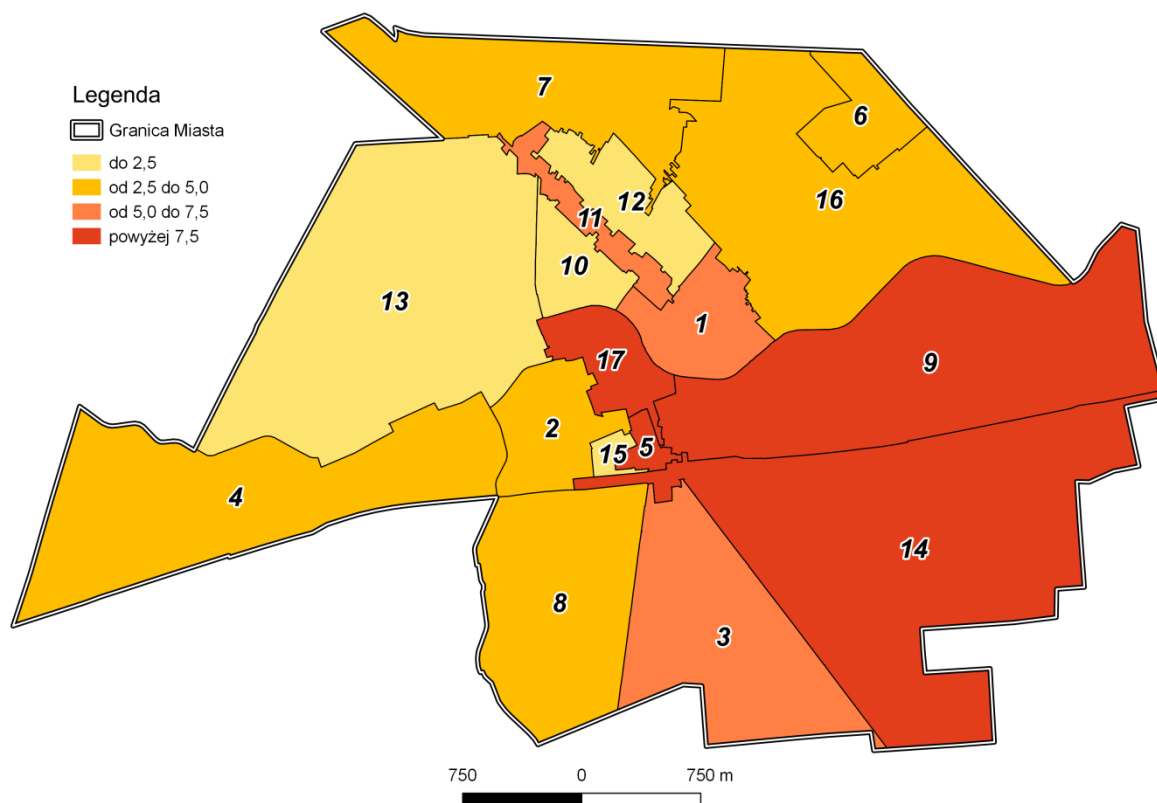
Tabela 9. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	150	2 230	6,7
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	5	140	3,6
3	Żwirownia	23	454	5,1
4	Tereny poprzemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	11	331	3,3
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	165	998	16,5
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	32	1 005	3,2
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	52	1 551	3,4
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	15	320	4,7
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	53	545	9,7
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	14	971	1,4
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	74	1 210	6,1
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	25	1 117	2,2
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	19	1 482	1,3
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	54	634	8,5
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	4	270	1,5
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	94	3 378	2,8

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	44	475	9,3
suma		834	17 111	4,9

Źródło: dane MOPS w Międzyrzec Podlaskim

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosi 834, przy ogólnej liczbie ludności 17 111 osób. Średnia liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi zatem 4,9 %. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużym odsetkiem osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 13. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.2.2. Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

W grupie wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych znalazł się również wskaźnik dotyczący liczby osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Pokazuje on jaka część ludności jest zmuszona do korzystania z finansowej lub rzeczowej pomocy w celu zapewnienia minimalnych warunków socjalnych.

Szczegółowe dane w tym zakresie opracowane na podstawie informacji MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim zaprezentowano w tabeli.

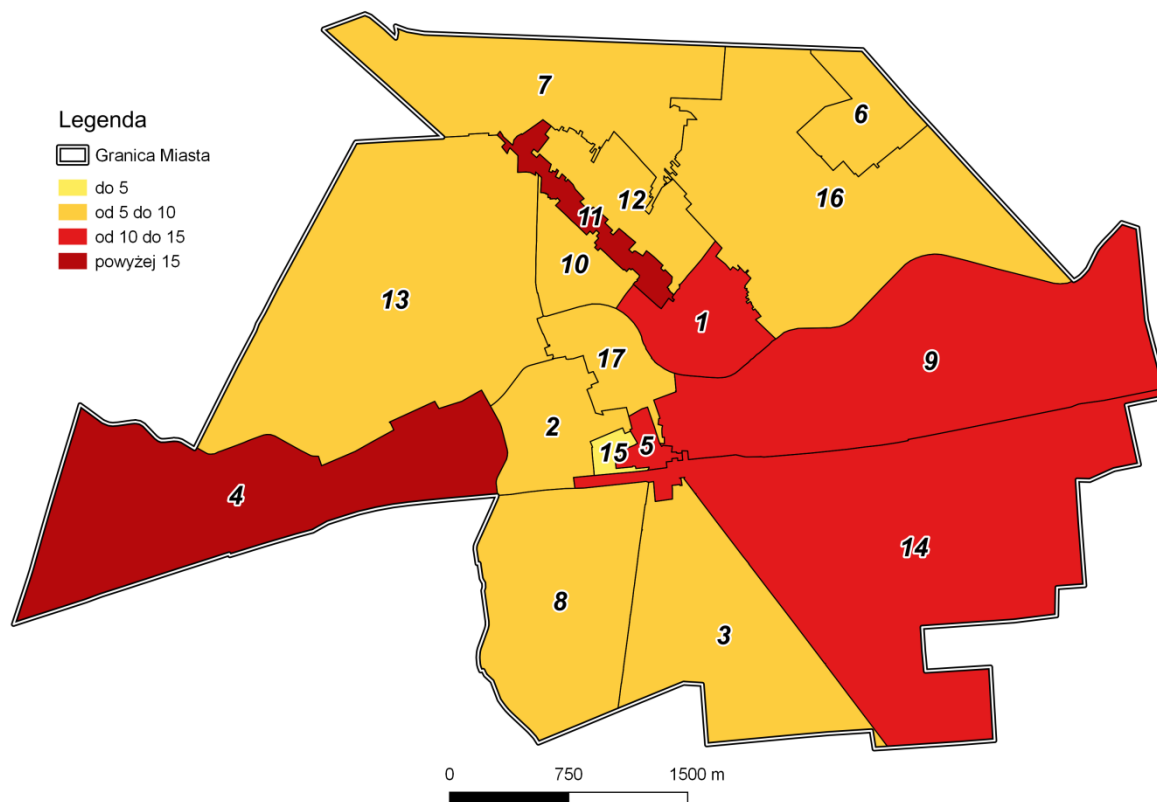
Tabela 10. Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	2 230	242	10,9
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	140	11	7,9
3	Żwirownia	454	30	6,6
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	331	122	36,9
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	998	112	11,2
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	1 005	57	5,7
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	1 551	94	6,1
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	320	26	8,1
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	545	80	14,7
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	971	54	5,6
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	1 210	214	17,7
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	1 117	98	8,8
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	1 482	77	5,2
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna,	634	74	11,7

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
	Zadworna i Siteńska			
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	270	10	3,7
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	3 378	206	6,1
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	475	25	5,3
suma		17 111	1 532	9,0

Źródło: dane MOPS w Międzyrzec Podlaskim

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi przeciętnie 9,0. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość 9,0) liczbą osób pobierających zasiłki z MOPS, w odniesieniu do ogólnej liczby osób w tym wieku danej jednostki analitycznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 14. Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.3. Przystępczość – poziom bezpieczeństwa

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. W celu określenia narażenia lokalnej społeczności na niebezpieczeństwa związane z przystępczością, przeanalizowano dostępne dane przekazane przez Komisariat Policji w Międzyrzec Podlaskim.

Biorąc pod uwagę przedstawione informacje, analizę poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych obszarach wykonano w odniesieniu do ilości interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, których ilość w 2015 r. wynosiła 710. Ilość wykroczeń (także przystępstw) młodzieży w wieku 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe to 70, natomiast liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej karty” wyniosła 75.

3.3.3.1. Wskaźnik - ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Grupę wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski odzwierciedla wskaźnik dotyczący ilości interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, którą odniesiono do 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.

Szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim. Informacje dotyczą roku 2015.

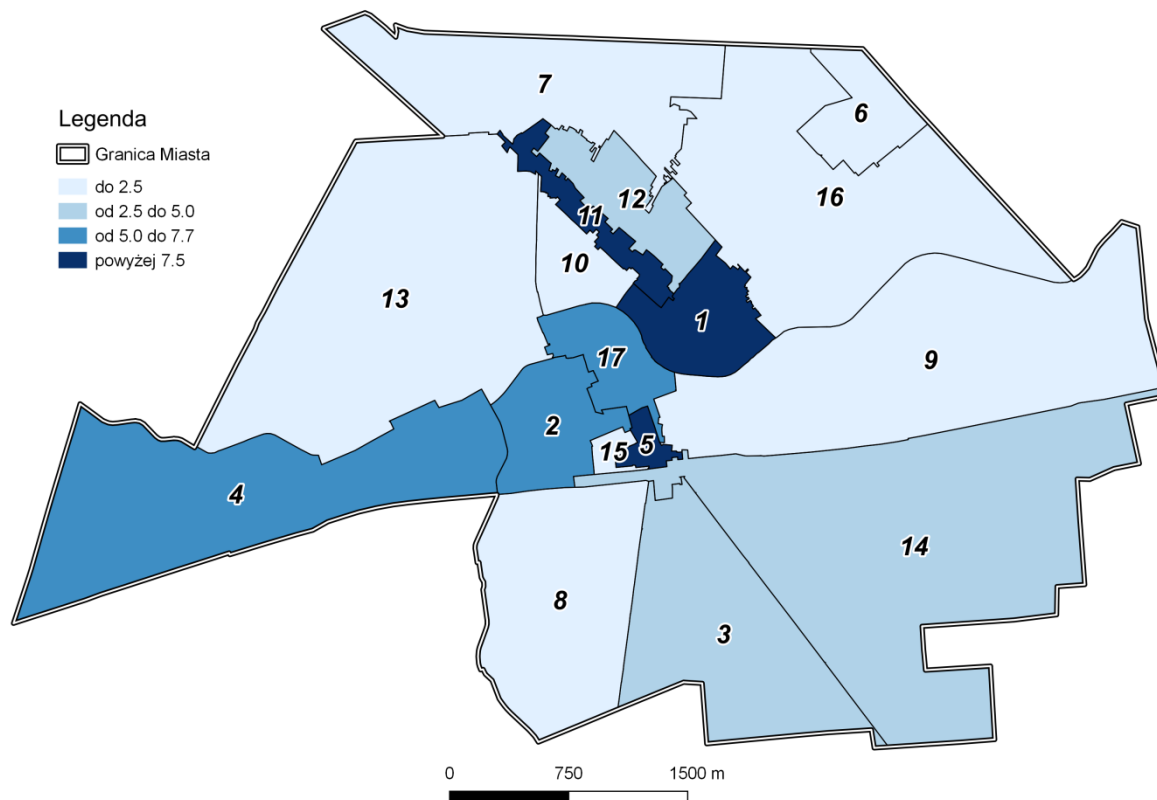
Tabela 11. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	2230	226	10,1
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	140	9	6,4
3	Żwirownia	454	15	3,3
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	331	23	6,9
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	998	79	7,9
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	1005	10	1,0
7	Osiedle zabudowy	1551	37	2,4

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
	jednorodzinnej na północy			
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	320	4	1,3
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	545	3	0,6
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	971	18	1,9
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	1210	101	8,3
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	1117	32	2,9
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	1482	30	2,0
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	634	21	3,3
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	270	5	1,9
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	3378	69	2,0
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	475	28	5,9
suma		17 111	710	4,1

Źródło: dane Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim

Zgodnie z zebranymi informacjami, przeciętna ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców wynosi 4,1. Wszystkie jednostki analityczne, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla Miasta Międzyrzec Podlaski oznaczono pomarańczowym tłem. Te jednostki analityczne są szczególnie narażone na występowanie negatywnego zjawiska obniżenia stopnia bezpieczeństwa ze względu na stosunkowo dużą ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego.

Ryc. 15. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.3.2. Wskaźnik - ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym

Wśród istotnych wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski znalazł się wskaźnik dotyczący ilości wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe, którą odniesiono do 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym.

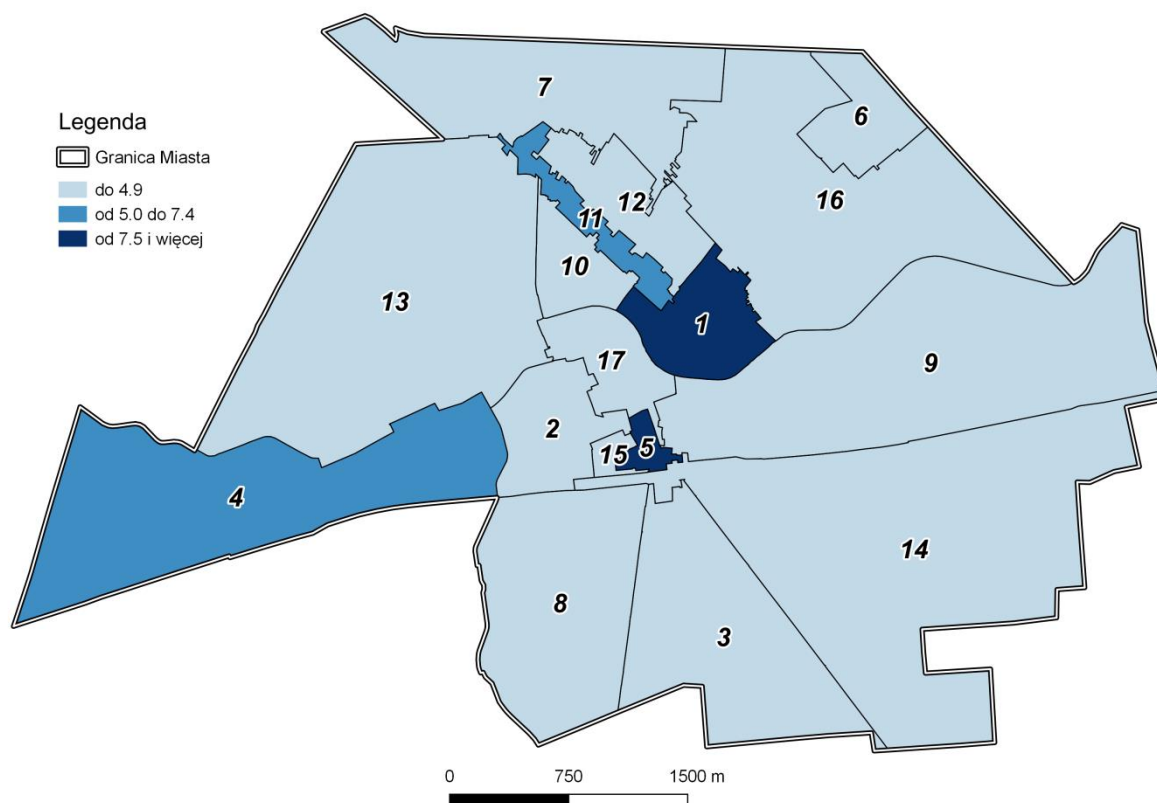
Przedmiotowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim. Informacje dotyczą roku 2015.

Tabela 12. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe	Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym
1	Zabytkowe Centrum Miasta	2230	32	8,9
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	140	0	0,0
3	Żwirownia	454	2	1,7
4	Tereny poprzemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	331	6	7,3
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	998	12	7,5
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	1005	0	0,0
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	1551	0	0,0
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	320	0	0,0
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	545	0	0,0
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	971	0	0,0
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	1210	13	5,0
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	1117	0	0,0
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	1482	0	0,0
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	634	0	0,0
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	270	0	0,0
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	3378	5	0,9
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	475	0	0,0
suma		17 111	70	2,2

Źródło: dane Komisariatu Policji w Międzyrzeczu Podlaskim

Zgodnie z zebranymi informacjami, przeciętna ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym Miasta Międzyrzec Podlaski wynosi 2,2. Wszystkie jednostki analityczne, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla Miasta Międzyrzec Podlaski oznaczono pomarańczowym tłem. W ramach tych jednostek analitycznych notuje się stosunkowo dużą ilość wykroczeń (także przestępstw) osób w wieku 13-18 lat.

Ryc. 16. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

3.3.3.3. Wskaźnik - liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Analizując stan bezpieczeństwa na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski odniesiono się również do liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej karty”, którą odniesiono do 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.

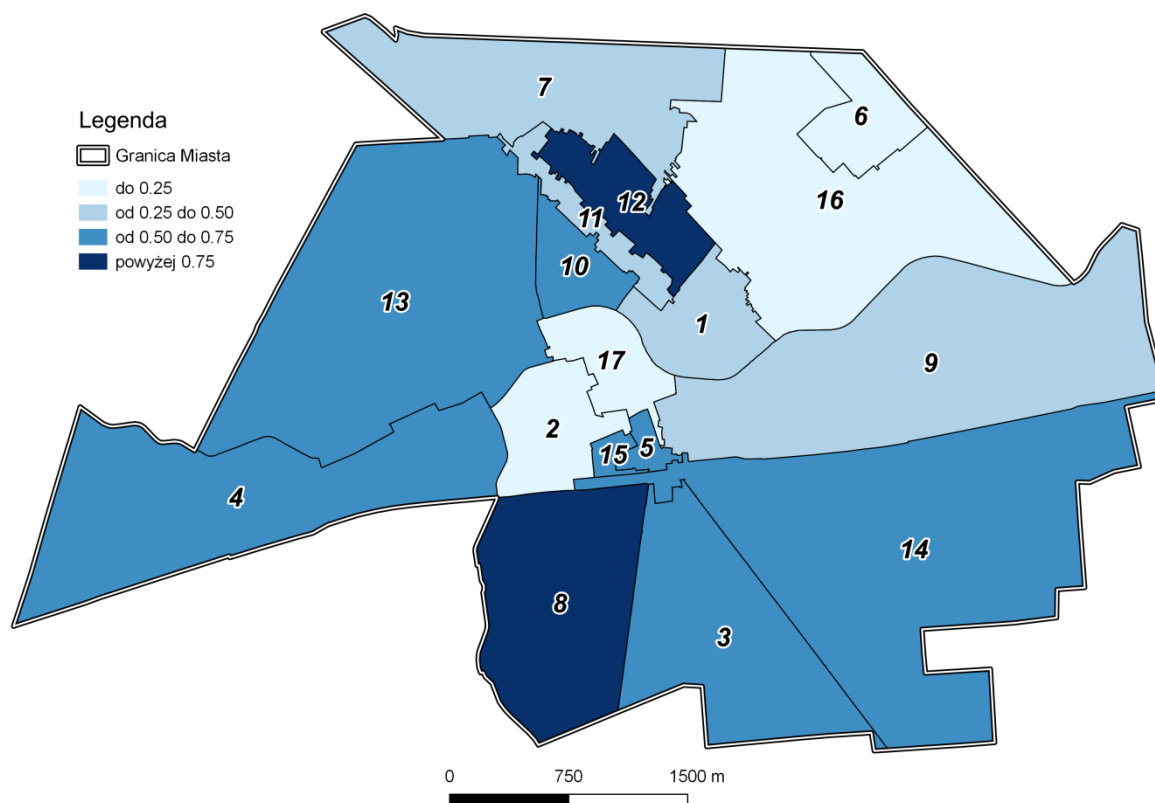
Na podstawie informacji za rok 2015 Komisarjatu Policji w Międzyrzec Podlaskim szczegółowe dane przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 13. Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty"	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	2230	8	0,4
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	140	0	0,0
3	Żwirownia	454	3	0,7
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	331	2	0,6
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	998	6	0,6
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	1005	2	0,2
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	1551	4	0,3
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	320	4	1,3
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	545	2	0,4
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	971	6	0,6
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	1210	4	0,3
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	1117	10	0,9
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	1482	10	0,7
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	634	4	0,6
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	270	2	0,7
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	3378	8	0,2
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	475	0	0,0
suma		17 111	75	0,4

Źródło: dane Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim

Zgodnie z zebranymi informacjami, liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski wynosiła wg stanu na koniec 2015 r. – 75 osób, co oznacza, że wskaźnik liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 0,4. Jednostki analityczne, w obrębie których wartość ta jest wyższa od przeciętnej zostały oznaczone tłem pomarańczowym. Wykazano w takich przypadkach zmniejszony stopień bezpieczeństwa mogący świadczyć przy współwystępowaniu innych problemów, o występowaniu stanu kryzysowego.

Ryc. 17. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym – rozkład przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

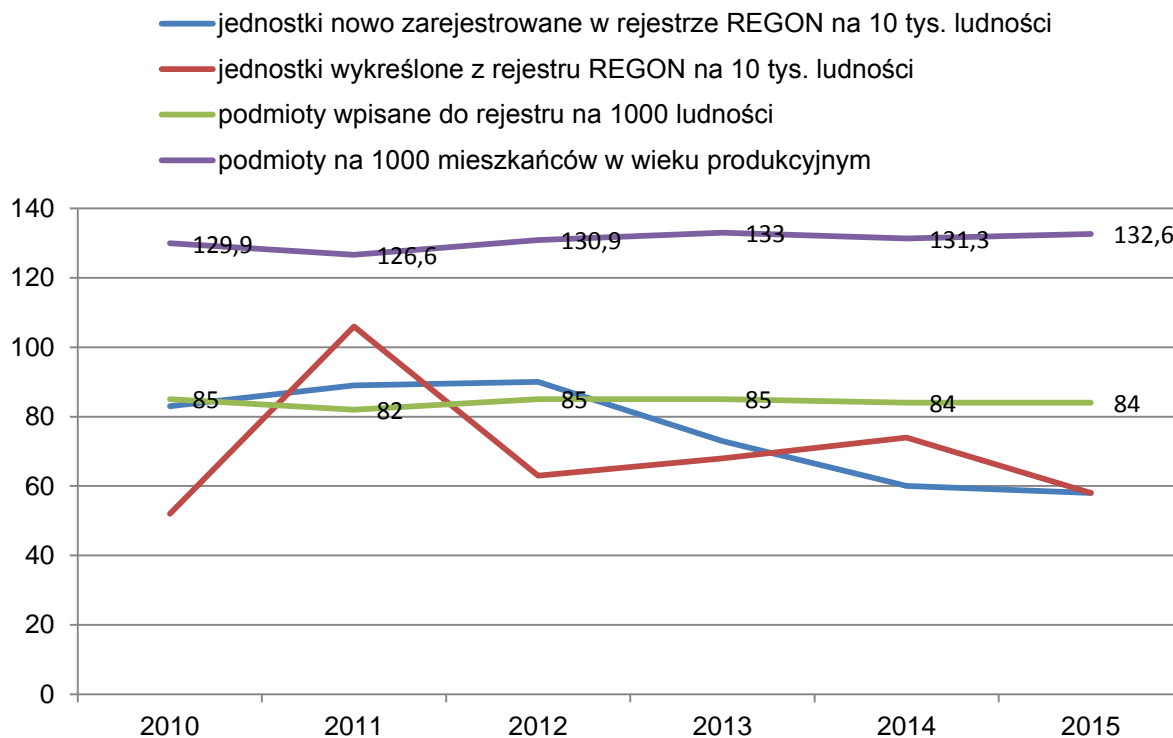
SFERA GOSPODARCZA

3.3.4. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera gospodarcza

W celu przedstawienia danych dotyczących klimatu działalności gospodarczej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski powołano się na dane GUS z lat 2010-2015. Ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosi 839.

W formie wykresu przedstawiono proces przemian dotyczący pojawiania się na rynku nowych podmiotów gospodarki biorąc pod uwagę rejestr REGON, wykreślenia podmiotów,

a także dane o ilości działających podmiotów w przeliczeniu na 1 000 ludności. Analiza danych pozwala stwierdzić, że w sferze gospodarczej Miasta Międzyrzec Podlaski zauważalna od kilku lat jest stagnacja. Ilość nowo powstałych firm jedynie rekompensuje ilość podmiotów jakie zakończyły działalność. Jednak ilość podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest na stałym poziomie i dla roku 2015 wskaźnik ten wyniósł 132,6 podmiotów.

Ryc. 18. Podmioty gospodarki narodowej Miasta Międzyrzec Podlaski – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015

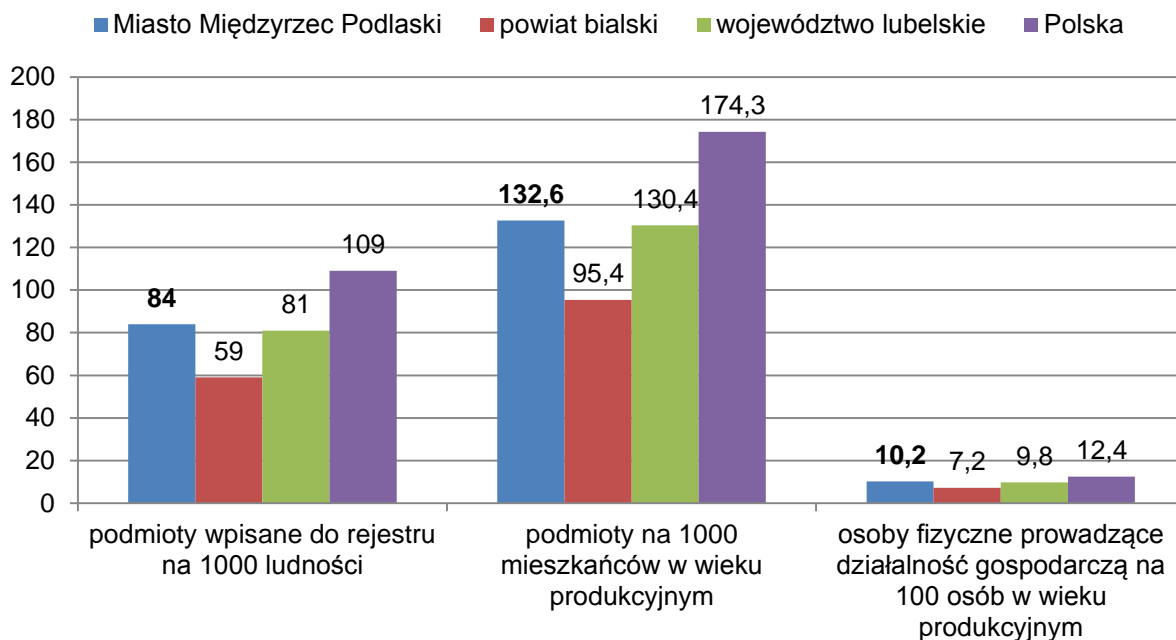
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarki narodowej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski została przeprowadzona także w oparciu o porównanie do wskaźników określonych dla powiatu bialskiego, województwa lubelskiego i całego kraju. Normalnym zjawiskiem jest fakt, że w kilkunastotysięcznym mieście jakim jest Międzyrzec Podlaski notowane są lepsze wskaźniki niż ogólne typowe dla powiatu, gdzie uwzględnia się także obszary wiejskie, użytkowane przede wszystkim rolniczo, bez większego znaczenia działalności gospodarczej.

Jednak w porównaniu do całego województwa lubelskiego, analizowana jednostka wypada już tylko nieznacznie korzystniej, natomiast porównując do Polski, Miasto Międzyrzec Podlaski osiąga gorszy poziom rozwoju gospodarczego, co stwierdzono na podstawie:

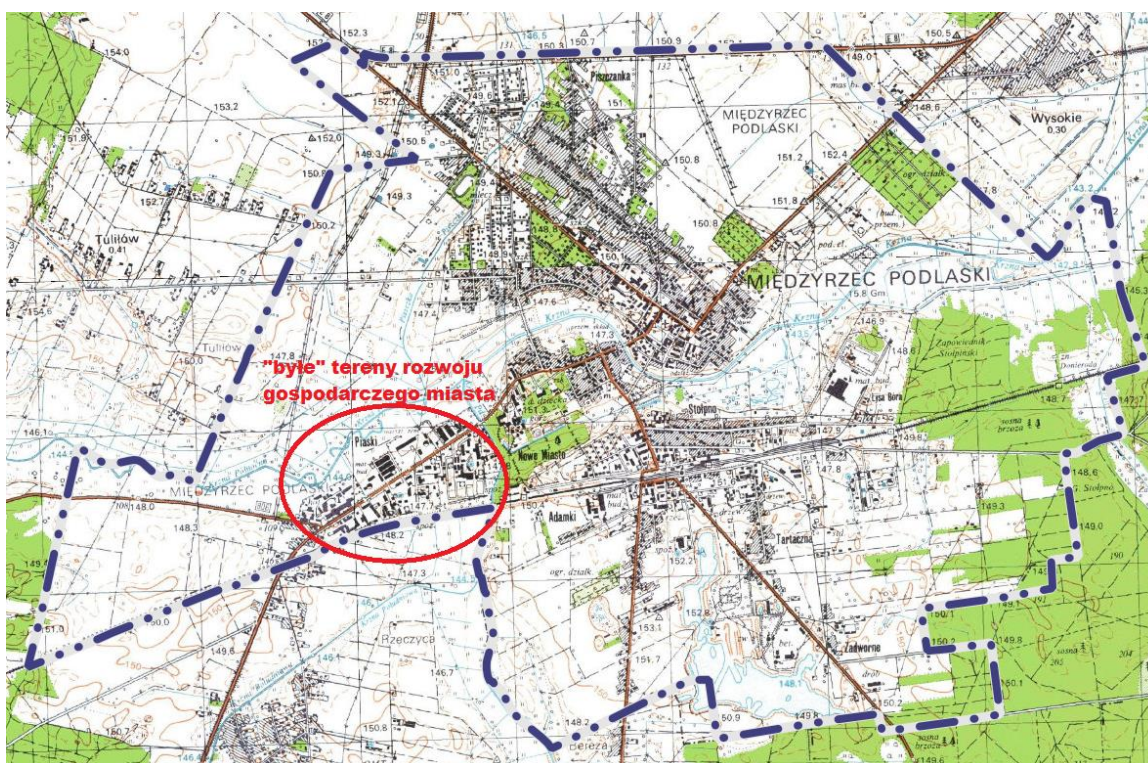
- mniejszej ilości podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności,
- mniejszą ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- mniejszą ilość osób fizycznych prowadzącą działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Przedstawione dane zobrazowano na rycinie.

Ryc. 19. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

Klimatu działalności gospodarczej na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski nie analizowano względem wydzielonych jednostek analitycznych, gdyż nie było to konieczne. Powszechnie znanym w środowisku lokalnym faktem, jest stwierdzenie, że obszar przy ulicy Radzyńskiej stanowi główny teren lokalizacji działalności gospodarczej Międzyrzec Podlaskiego. Jego lokalizację wskazano na rycinie.

Ryc. 20. Lokalizacja na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski obszaru koncentracji działalności gospodarczej
 Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bialski.e-mapa.net

Jednocześnie obszar ten narażony jest w ostatnich latach na kryzys rozwojowy. W ubiegłych latach było tu wiele zakładów pracy, natomiast po przemianach w latach 90-tych i upadku wielu przedsiębiorstw teren w części przestał pełnić swoje funkcje. Obecnie jest częściowo niewykorzystywany. W celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Międzyrzec Podlaski oraz utworzenia nowych miejsc pracy konieczne jest podjęcie działań aktywizacyjnych, co w dużej mierze wpłynie na rozwój gospodarczy w opisywanej jednostce analitycznej i całej lokalnej społeczności.

Kierunkiem docelowym, powinien być rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski, mierzony wzrostem ilości aktywnie działających podmiotów gospodarczych.

SFERA ŚRODOWISKOWA

3.3.5. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera środowiskowa

Największą powierzchnię na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zajmują grunty rolne – 1 130 ha (56,4 %). Znaczną powierzchnię zajmują także grunty zabudowane i zurbanizowane, których powierzchnia wynosi 576 ha, co stanowi 28,8 % analizowanego obszaru.

Tabela 14. Struktura użytkowania gruntów Miasta Międzyrzec Podlaski

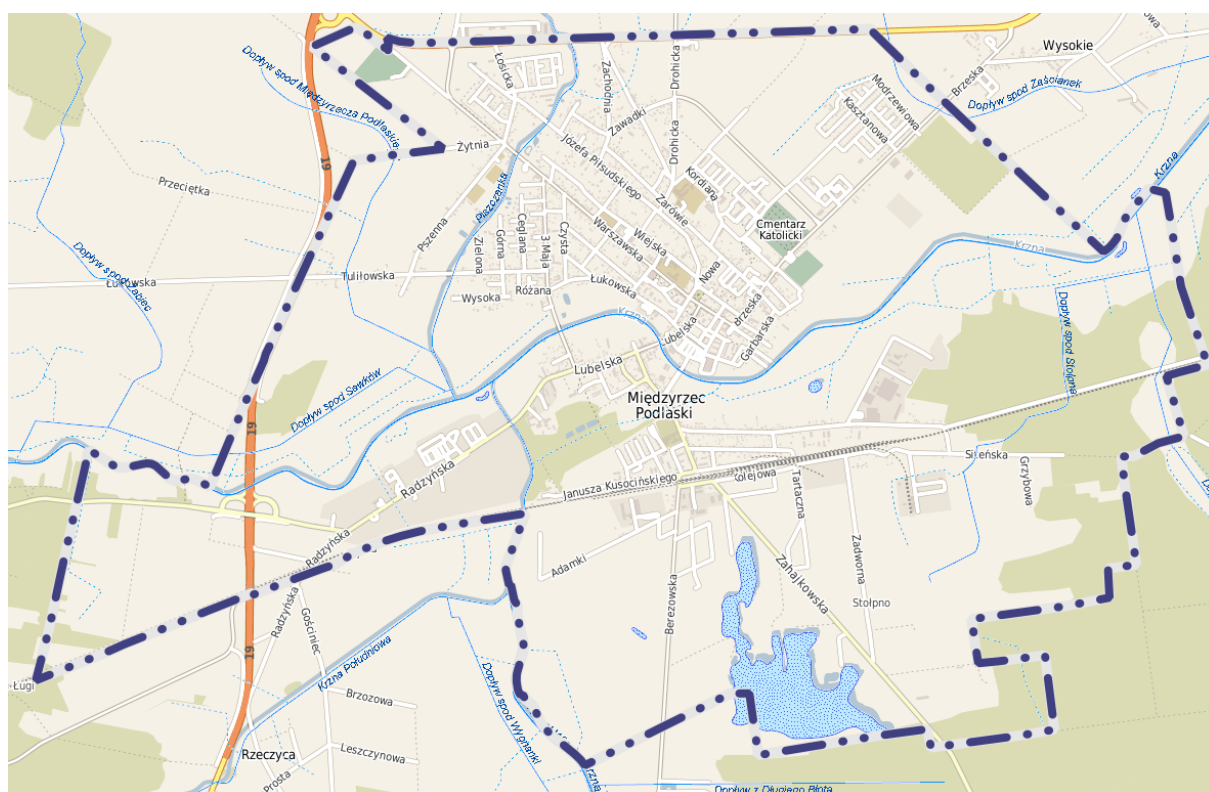
Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)	Udział % gruntów
powierzchnia ogółem	2003	100,0
użytki rolne razem	1130	56,4
użytki rolne - grunty orne	729	36,4
użytki rolne - sady	6	0,3
użytki rolne - łąki trwałe	283	14,1
użytki rolne - pastwiska trwałe	46	2,3
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	53	2,6
użytki rolne - grunty pod rowami	13	0,6
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	185	9,2
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	169	8,4
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	16	0,8
grunty pod wodami razem	16	0,8
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	16	0,8
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	576	28,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	195	9,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	93	4,6
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	72	3,6
grunty zabudowane i zurbanizowane – zurbanizowane tereny niezabudowane	15	0,7
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	17	0,8

grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	140	7,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	44	2,2
nieużytki	96	4,8

Źródło: Powierzchnia według kierunków wykorzystania, dane Starostwa Powiatowego w Białej Podlaskiej

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną obszar Miasta Międzyrzec Podlaski leży na pograniczu Zakłęstości Łomaskiej i Równiny Łukowskiej.

Całość omawianego obszaru leży w Obszarze Dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Sieć hydrograficzna Miasta Międzyrzec Podlaski jest urozmaicona. W okolicach tej jednostki terytorialnej zbiegają się liczne ciek: Krzna Północna, Krzna Południowa, Piszczka oraz Kanał Wieprz - Krzna. W południowej części miasta występują akwenty wodne będące pozostałością po eksploatowanych złożach żwiru o znacznej miąższości pokładu, tj. tzw. „Żwirownia”. Akwenty wodne są wykorzystywane do celów rekreacyjno – sportowych.

Ryc. 21. Sieć hydrograficzna Miasta Międzyrzec Podlaski

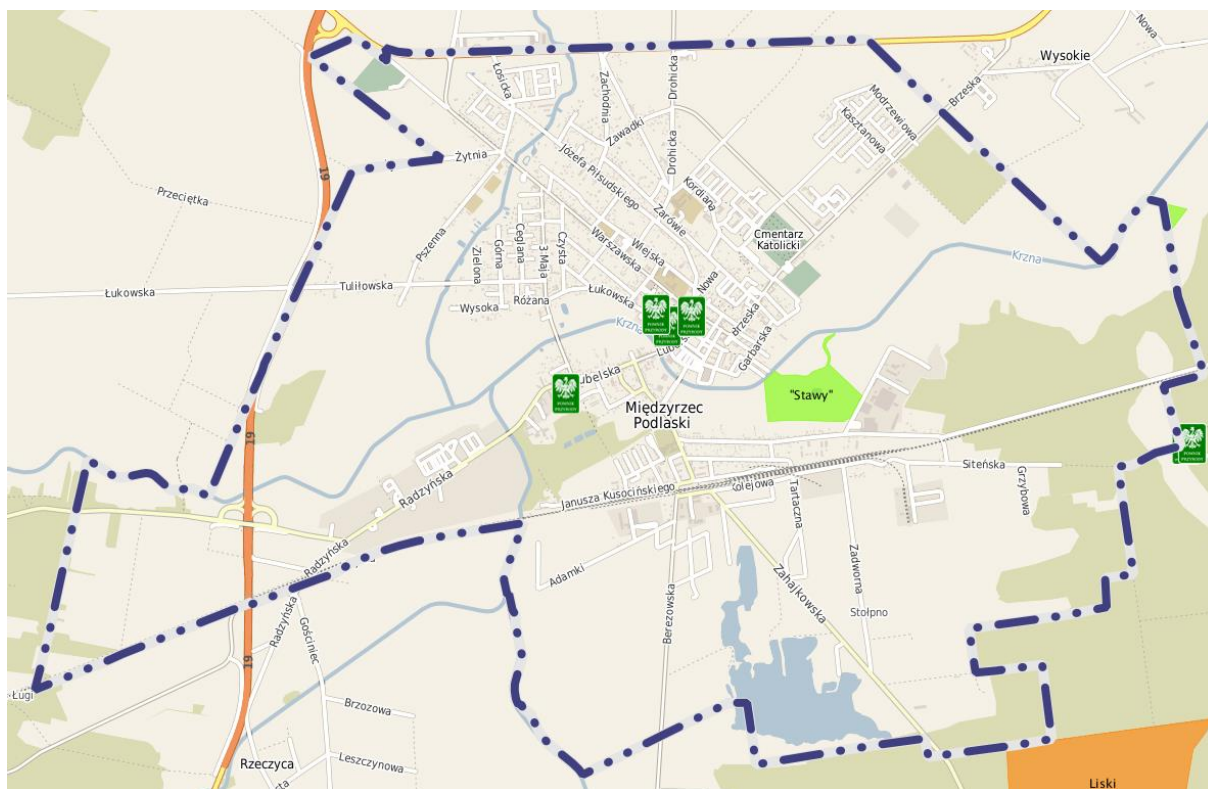
Źródło: www.mmiedzyrzecpodlaski.e-mapa.net

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosi na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski 15,2 ha. Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r. poz. 1651 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody. Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski są nimi (zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody):

- Użytek ekologiczny „Stawy” o powierzchni 15,2 ha obejmuje prawobrzeżny fragment doliny rzeki Krzny Środkowej. Celem ochrony jest zachowanie malowniczego obszaru: bagien, torfowisk, wilgotnych łąk ziołoroślowych, zarośli i zadrzewień,

o dużym znaczeniu ekologicznym i krajobrazowym, stanowiącego ostoję dzikiej flory i fauny w sąsiedztwie terenów rolniczych i zurbanizowanych.

- pomniki przyrody – którymi są 3 pojedyncze drzewa, a także głąz narzutowy. Lokalizację ustanowionych form ochrony przyrody przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 22. Położenie obszarów chronionych na tle granic Miasta Międzyrzec Podlaski

Źródło: www.mmiedzyrzecpodlaski.e-mapa.net

Według danych GUS za 2015 r. na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski powierzchnia lasów ogółem wynosi 184,2 ha, a lesistość 9,2 %.

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zlokalizowane jest zamknięte od 2012 r. składowisko odpadów.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519), Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie corocznie dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa lubelskiego. Wynikiem oceny jest zaliczenie strefy lubelskiej do której należy Miasto Międzyrzec Podlaski do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego bądź docelowego;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny bądź docelowy.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i może się wiązać z wymaganiami podjęcia działań na rzecz poprawy lub utrzymania jakości powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu, pyłu PM 10 i pyłu PM 2,5 przekraczających wartości dopuszczalne,

w kontekście całej strefy lubelskiej. W tabeli przedstawiono wyniki ocen jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w 2015 roku.

Tabela 15. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie lubelskiej w 2015 roku

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ³
Strefa lubelska	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: WIOŚ Lublin, 2016

Zgodnie z przedstawionymi danymi występują przekroczenia jakości powietrza w zakresie pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ i B(a)P.

Należy podkreślić, że indywidualne źródła ogrzewania budynków stanowią główne źródło „niskiej emisji”. Przyczyniają się także do występowania stężeń wymienionych zanieczyszczeń powyżej dopuszczalnych norm. Niska emisja to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego szkodliwe dla zdrowia i środowiska substancjami powstałymi w wyniku procesów spalania paliw i innych procesów związanych z bytowaniem człowieka, m.in.: zaopatrzeniem w energię ciepłą budynków. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

Na uwagę zasługuje również fakt, że znaczna część wykorzystywanych źródeł ogrzewania i ciepłej wody użytkowej nie odpowiada wymaganym standardom w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Wiek kotłów centralnego ogrzewania determinuje ich sprawność użytkową. Wraz ze wzrostem okresu przez jaki eksploatowany jest kocioł, spada jego sprawność grzewcza, czyli należy zużyć więcej paliwa, aby ogrzać tą samą powierzchnię. Powoduje to wzrost kosztów ogrzewania oraz wydzielanie większej ilości CO₂ do atmosfery.

Według rozporządzenia z dnia 27.02.2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej, średnia sprawność wytwarzania ciepła z węglowego kotła centralnego ogrzewania wyprodukowanego po 2000 r. wynosi około 82 %, dla kotła wyprodukowanego w latach 1980 – 2000 jest już 65 %, natomiast urządzenia wyprodukowane przed 1980 r. charakteryzują się sprawnością na poziomie 60 %.

Inną ważną przyczyną strat ciepła, przekładających się na zużycie paliw i energii, jest niska sprawność instalacji grzewczej. Wynika to przede wszystkim z niskiej sprawności źródła ciepła, czyli kotła, ale także ze złego stanu technicznego wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania. Zły stan techniczny instalacji centralnego ogrzewania wynika przede wszystkim z jej rozregulowania, braku lub niedokładnego zaizolowania rur oraz zwężeń w przepływie czynnika grzewczego w rurach i grzejnikach spowodowane odkładaniem się osadów stałych. Wysokie zużycie energii cieplnej wynika również z braku możliwości łatwej regulacji i dostosowania zapotrzebowania ciepła do zmieniających się warunków pogodowych (automatyka kotła) i potrzeb cieplnych w poszczególnych pomieszczeniach (zawory termostatyczne).

Analizując możliwość efektywnego korzystania z obiektów budowlanych, w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska należy stwierdzić że na terenie obszaru proponowanego jako obszar zdegradowany występuje mała liczba mikroinstalacji OZE np. panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne czy pompy ciepła.

Zgodnie z przeprowadzoną wizją terenową oraz wywiadem społecznym stwierdza się, że znaczna część obiektów budowlanych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski cechuje się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

W szczególności widoczne są niedostatki w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych. Jak wynika z zebranych danych na terenie wskazanego obszaru istnieje duża potrzeba realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

Powszechnie przyjmuje się, że termomodernizacja to działanie mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej na potrzeby danego budynku. Działania składające się na ten proces dotyczą wszelkich usprawnień w zakresie wytwarzania, przesyłania, wykorzystania i zmniejszania zużycia energii.

Badania jakości powietrza prowadzono również ze względu na klasyfikację w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin. W wyniku oceny za rok 2015 przeprowadzonej dla ozonu, dwutlenku siarki i tlenków azotu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A, co oznacza, że nie notowano przekroczeń.

Problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski jest także brak możliwości podłączenia do zbiorczej kanalizacji sanitarnej części nieruchomości. Zgodnie z danymi Urzędu Miasta w Międzyrzec Podlaskim, wg stanu na 31.12.2015 r. około 97,4 % mieszkańców korzysta z instalacji kanalizacji sanitarnej.

Mieszkańcy Miasta Międzyrzec Podlaski niepodłączeni do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, w większości korzystają ze zbiorników bezodpływowych, których jest 170 sztuk oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, w ilości 3 sztuk (wg GUS, stan na 31.12.2015 r.). Korzystanie ze zbiorników bezodpływowych może stanowić potencjalny problem środowiskowy z uwagi na ograniczoną kontrolę postępowania ze zgromadzonymi nieczystościami ciekłymi, jak również biorąc pod uwagę zróżnicowany stan techniczny zbiorników bezodpływowych.

Zgodnie z danymi Urzędu Miasta brak pełnego skanalizowania dotyczy terenu Żwirowni, a także części numerów ulic: Berezowska, Adamki, Kościuszki, Pułaskiego, Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska. Na pozostałym obszarze problem ten dotyczy wyłącznie poszczególnych numerów niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej. Nie jest to więc jeden ze wskaźników przyjętych do analizy, a jedynie opis problemu występujący na terenie całego Miasta Międzyrzec Podlaski.

Biorąc pod uwagę zebrane dane należy stwierdzić, że Władze Miasta Międzyrzec Podlaski powinny podjąć działania zmierzające do właściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych. Powinny one iść w kierunku rozbudowy zbiorczej sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia nieruchomości w zabudowie rozproszonej w przydomowe oczyszczalnie ścieków gwarantujące szczelność zbiorników i spełnianie norm środowiskowych. Nadal duża część mieszkańców ma gorsze warunki egzystencji spowodowane problemem zagospodarowania ścieków.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

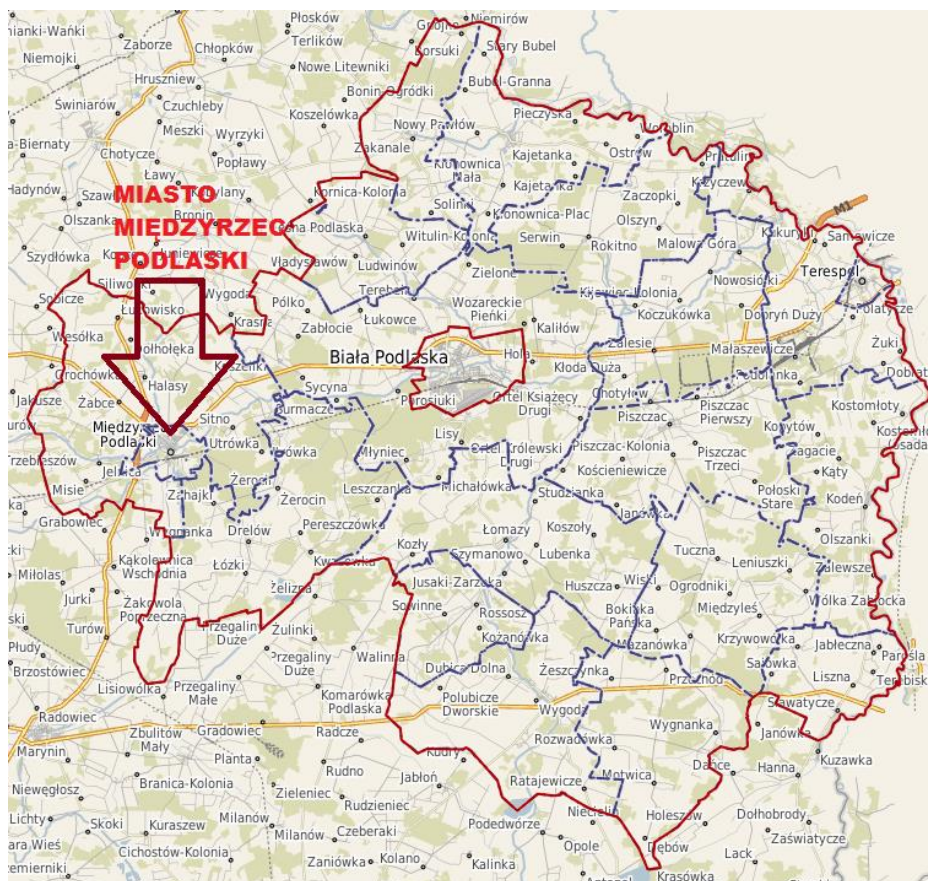
3.3.6. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne Miasta Międzyrzec Podlaski w dużej mierze wynikają z położenia terytorialnego. Opisujący obszar wchodzi w skład powiatu bialskiego w województwie lubelskim, co przedstawiono w formie rycin.

Ryc. 23. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle województwa lubelskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.lubelskie.pl

Ryc. 24. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle powiatu białskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bialski.e-mapa.net/

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski krzyżują się drogi krajowe i wojewódzkie:

- DK nr 2 – Terespol – Biała Podlaska – Międzyrzec Podlaski – Warszawa – Świecko,
- DK nr 19 – Białystok – Bielsk Podlaski – Międzyrzec Podlaski - Lublin – Rzeszów,
- DW nr 806 – do Łukowa,
- DW nr 813 – kierunek Parczew – Łęczna.

Ze względu na dość duże odległości do dużych ośrodków metropolitalnych, jak Białystok, Warszawa i Lublin, Miasto Międzyrzec Podlaski powinno dążyć do osiągnięcia pozycji lokalnego ośrodka rozwoju. Należy stworzyć współpracę z najbliższymi położonymi miastami w celu wykształcenia funkcji o charakterze ponadlokalnym w zakresie gospodarki, edukacji i kultury.

Brak obszarów mogących być podstawą do gospodarczej, kulturalnej, sportowej i edukacyjnej mieszkańców na zdegradowanych obszarach powoduje wykluczenie społeczne, gospodarcze, kulturalne, sportowe i edukacyjne miejscowej ludności.

Dodatkowo zebrano informacje dotyczące rejestrowych zabytków nieruchomości na terenie Międzyrzec Podlaskiego. Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że praktycznie cały obszar zabytkowego centrum miasta oraz Zespół Pałacowo – Parkowy są określone jako rejestrowe zabytki nieruchomości, co wskazuje na konieczność prowadzenia tu kompleksowej rewitalizacji.

Ryc. 25. Rejestrowe zabytki nieruchome na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski

Źródło: www.mmiedzyrzecpodlaski.e-mapa.net

SFERA TECHNICZNA

3.3.7. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźnikowa – sfera techniczna

W celu analizy zjawisk technicznych pozyskano dane z Urzędu Miasta dotyczące szacunkowego udziału budynków mieszkalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie (będących w złym stanie lub nadających się do remontu) w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru. W wyniku analizy zebranych informacji stwierdzono, że około połowy budynków Jednostki analitycznej nr 2 – Zespół Pałacowo – Parkowy jest w złym stanie lub nadaje się do remontu. Podobnie oceniono około 25 % budynków Jednostki analitycznej nr 1 – Zabytkowe Centrum Miasta. Na pozostałym obszarze zjawisko jest rozłożone bardziej równomiernie i nie jest nasilone.

Dodatkowo Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski opracował wykaz komunalnych budynków mieszkalnych, gdzie konieczne są prace remontowe polegające m.in. na remoncie elewacji budynku, remoncie dachu czy budowie instalacji. Dane w formie tabelarycznej przedstawiono poniżej.

Tabela 16. Wykaz komunalnych budynków mieszkalnych Miasta Międzyrzec Podlaski wymagających remontów i wyposażenia w instalację

Lp.	Adres budynku	Wymagany zakres prac
1	Plac Jana Pawła II 18 i Jatkowa 15	remont elewacji budynku z wymianą stolarki, budowa instalacji c.o.
2	Plac Jana Pawła II 20	budowa instalacji c.o.
3	Lubelska 16 i 18	remont elewacji budynku z wymianą stolarki, budowa instalacji c.o.
4	Lubelska 27	remont elewacji budynku, budowa instalacji c.o.
5	Jatkowa 16 i 22	remont elewacji budynku, budowa instalacji c.o., remont elewacji komórek
6	Mała 4 i 8	remont elewacji budynku, budowa instalacji c.o., remont elewacji komórek
7	Zamczysko 8	remont elewacji budynku, budowa instalacji c.o., remont elewacji komórek
8	Warszawska 43	remont elewacji budynku
9	Warszawska 51 i 51A	remont elewacji budynku
10	Brzeska 20A	remont elewacji budynku
11	Staromiejska 26	remont elewacji, budowa instalacji c.o.
12	J. Piłsudskiego 31 i 45	remont elewacji budynku
13	Staromiejska 8	budowa instalacji c.o.
14	Lubelska 71	remont dachu i elewacji
15	J. Kusocińskiego 30	docieplenie z wykonaniem elewacji
16	J. Kusocińskiego 30A	remont dachu
17	Zadworna 45A	remont dachu i elewacji

Źródło: dane Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski

Dane jakie posiada Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski wskazują, że powierzchnia użytkowa lokali komunalnych wynosi 13 826 m², przy liczbie osób je zamieszkujących – 1 046 osób. Wg stanu na 17.10.2016 r. powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wynosi 13,22 m².

3.3.8. Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

Na bazie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej podsumowano zebrane wyniki dla poszczególnych wskaźników, dotyczących sfery społecznej, jako tej, która powinna być podstawą prowadzenia działań w procesie rewitalizacji.

Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski – sfera społeczna

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA						
		bezrobocie		pomoc społeczna		poziom bezpieczeństwa		
		Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Zabytkowe Centrum Miasta	17,0	10,3	6,7	10,9	10,1	8,9	0,4
2	Zespół Pałacowo - Parkowy	28,6	19,0	3,6	7,9	6,4	0,0	0,0
3	Żwirownia	8,5	6,4	5,1	6,6	3,3	1,7	0,7
4	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	12,1	4,8	3,3	36,9	6,9	7,3	0,6
5	Osiedle na ulicy Partyzantów	11,0	6,2	16,5	11,2	7,9	7,5	0,6
6	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północnym-wschodzie	6,8	4,2	3,2	5,7	1,0	0,0	0,2
7	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na północy	8,7	5,1	3,4	6,1	2,4	0,0	0,3
8	Obszar wzdłuż ulic: Berezowska i Adamki	3,9	3,4	4,7	8,1	1,3	0,0	1,3
9	Obszar wzdłuż ulic: Kościuszki i Pułaskiego	8,8	4,2	9,7	14,7	0,6	0,0	0,4
10	Obszar wzdłuż ulic: Łukowska i Sikorskiego	6,5	3,7	1,4	5,6	1,9	0,0	0,6

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA						
		bezrobocie		pomoc społeczna		poziom bezpieczeństwa		
		Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
11	Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej	15,8	12,0	6,1	17,7	8,3	5,0	0,3
12	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego	10,1	7,2	2,2	8,8	2,9	0,0	0,9
13	Osiedle zabudowy jednorodzinnej na zachodzie	8,9	5,2	1,3	5,2	2,0	0,0	0,7
14	Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska	9,3	7,6	8,5	11,7	3,3	0,0	0,6
15	Osiedle zabudowy jednorodzinnej przy ulicy Parkowej	5,4	0,7	1,5	3,7	1,9	0,0	0,7
16	Osiedle zabudowy wielorodzinnej na północnym-wschodzie	5,5	3,8	2,8	6,1	2,0	0,9	0,2
17	Obszar pomiędzy ulicami: 3 Maja i Partyzantów	3,4	1,7	9,3	5,3	5,9	0,0	0,0
Średnia wartość dla Miasta Międzyrzec Podlaski		9,4	6,0	4,9	9,0	4,1	2,2	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3.3.9. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar Miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto również negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych może także nastąpić na podstawie dokumentów strategicznych i planistycznych gminy (przyjętych uchwałą Rady Miasta, w tym strategii rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jeśli kwestie te są w nich w wystarczający sposób określone.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść dodatkowo obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny przemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, jeżeli występują na nich negatywne zjawiska właściwe dla obszaru zdegradowanego, inne niż zjawiska społeczne. Uznanie ich za element obszaru rewitalizacji jest jednak możliwe wyłącznie w przypadku, gdy już na wczesnym etapie rewitalizacji można stwierdzić, że planowane tam działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji. Miasto musi zatem udowodnić możliwość ścisłego powiązania funkcjonalnego tych terenów z zasadniczą częścią obszaru rewitalizacji tak, aby działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach dały się powiązać z celami społecznymi rewitalizacji.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Miasto zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Miasta oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Miasta.

W celu opracowania charakterystyki wszystkich obszarów położonych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności bezrobocia, problemów ekonomicznych ludności oraz zmniejszonego poziomu bezpieczeństwa.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej i Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkim jednostek analitycznych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej, mając na uwadze, że jest ona podstawą do wskazania stanu kryzysowego.
- 2) Za obszary zdegradowane pod względem społecznym uznano te jednostki analityczne, na terenie których dokonana diagnoza wykazała wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Miasta Międzyrzec Podlaski dla co najmniej 3 z 7 wybranych wskaźników ze sfery społecznej.
- 3) W wyniku analizy stwierdzono, że stan kryzysowy biorąc pod uwagę sferę społeczną występuje w następujących jednostkach analitycznych: 1 Zabytkowe Centrum Miasta, 2 Zespół Pałacowo – Parkowy, 3 Żwirownia, 4 Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa, 5 Osiedle na ulicy Partyzantów, 11 Obszar wzdłuż ulicy Warszawskiej, 12 Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego, 14 Obszar wzdłuż ulic: Okólna, Tartaczna, Zadworna i Siteńska.
- 4) Biorąc pod uwagę zdiagnozowane problemy ze sfery społecznej oraz pozostałe wyniki analizy **jako obszar zdegradowany wskazano jednostki analityczne wymienione w punkcie 3.**

Łączna ilość mieszkańców wydzielonych jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego wynosi 7 114 osób. Liczba ludności całego Miasta Międzyrzec Podlaski wynosi 17 111 osób. Liczba osób zamieszkałych na terenie obszaru zdegradowanego stanowi około 41,6 % ogólnej liczby ludności Miasta Międzyrzec Podlaski.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego Miasta Międzyrzec Podlaski wynosi 853 ha, przy całkowitej powierzchni Miasta wynoszącej 2003 ha, co oznacza, że powierzchnia proponowanego obszaru zdegradowanego stanowi 42,6 % powierzchni Miasta.

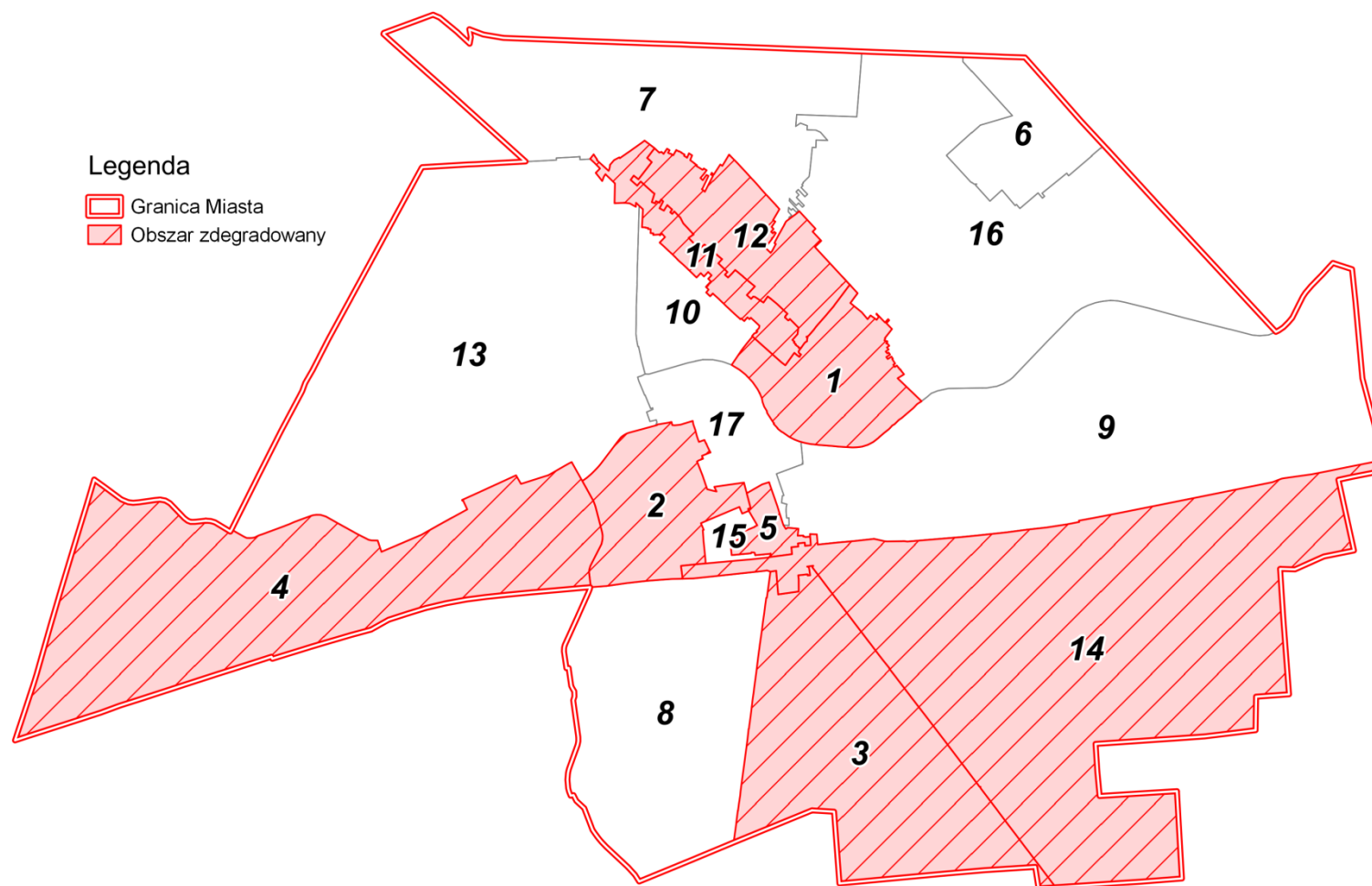
Oznacza to, że powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego oraz ilość osób zamieszkujących obszar zdegradowany są większe niż powierzchnia i ilość osób jakie można włączyć do obszaru rewitalizacji. Nastąpiła więc konieczność wydzielenia mniejszego obszaru rewitalizacji.

Procedura wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski została przeprowadzona w następujący sposób:

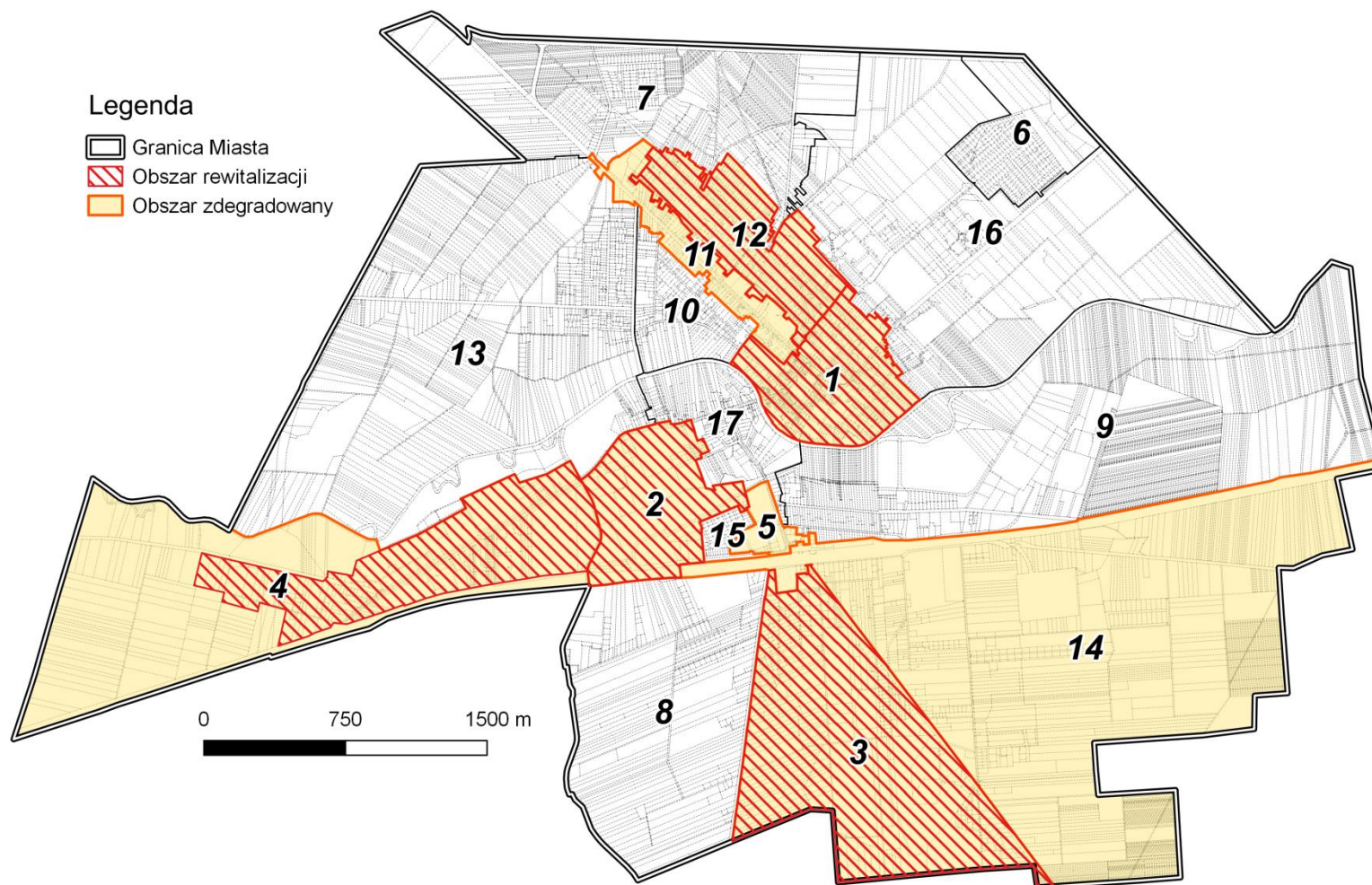
- 1) Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Miasta Międzyrzec Podlaski i dotyczyć nie więcej 30 % ludności, stwierdzono, że z wyznaczonego obszaru zdegradowanego Miasta Międzyrzec Podlaski wydzielone zostaną jednostki analityczne wymagające najpilniejszej interwencji.
- 2) W kolejnym kroku odniesiono się do analizy danych zawartych w dokumentach strategicznych i planistycznych Miasta Międzyrzec Podlaski, przede wszystkim Strategii Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2015 – 2020 (z perspektywą do 2025 roku). Biorąc pod uwagę zamierzenia i plany Władz Miasta Międzyrzec Podlaski wskazano, że obszarem rewitalizacji będą następujące jednostki analityczne: 1 Zabytkowe Centrum Miasta, 2 Zespół Pałacowo – Parkowy, 3 Żwirownia, 4 Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa, 12 Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego.
- 3) Ze względu na fakt, że Jednostka analityczna nr 4 Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa składają się także z niezamieszkałych obszarów rolniczych, dla których rewitalizacja nie jest przewidziana, powierzchnię obszaru rewitalizacji ograniczono w tym przypadku do istniejącej zabudowy.

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagane kryteria, tj.

- **obejmuje mniej niż 20% powierzchni Miasta Międzyrzec Podlaski, a dokładnie 17,7 % powierzchni miasta (około 354 ha),**
- **dotyczy mniej niż 30 % mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski, a dokładnie 25,0 % mieszkańców (4 272 osoby).**

Ryc. 26. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Ryc. 27. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3.3.10. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Do obszaru rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski włączono 5 jednostek analitycznych, które cechują wysoka koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i współwystępowaniem co najmniej jednego negatywnego zjawiska z pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Każda z tych jednostek tworzy oddzielny podobszar rewitalizacji na którym będą prowadzone działania rewitalizacyjne. Poniżej przedstawiono charakterystykę podobszarów rewitalizacji:

- **Podobszar rewitalizacji nr 1 – Zabytkowe Centrum Miasta** – w ramach zbadanego podobszaru występuje szereg problemów społecznych: wysoki udział osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, duża liczba osób korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej i pobierających zasiłki z MOPS. Obniżony jest także poziom bezpieczeństwa co przekłada się na dużą ilość interwencji policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, a także dużą ilość wykroczeń nieletnich. Zabytkowe Centrum Miasta to również miejsce występowania negatywnych zjawisk o charakterze technicznym, gdyż zgodnie z danymi Urzędu Miasta około 25 % budynków mieszkalnych tego obszaru jest w złym stanie lub nadaje się do remontu, a stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Ze względu na fakt występowania tu rejestrowych zabytków nieruchomości, obszar centrum Miasta powinien być traktowany szczególnie w procesie rozwoju jednostki. Zgodnie z wizją rozwoju Miasta kreowaną w realizacji zadań wynikających ze Strategii rozwoju w tej jednostce analitycznej planuje się takie przedsięwzięcia jak: odtworzenie dawnego układu urbanistycznego zabytkowego centrum miasta, budowa lub modernizacja parkingów i miejsc postojowych - w celu poprawy struktury przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej tego obszaru, termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim, rozbudowa systemu monitoringu miejskiego w celu zwiększenia skuteczności pracy Policji i wzrostu bezpieczeństwa, czy przebudowa i rozbudowa Przedszkola Nr 2 – dla podniesienia warunków edukacji.
- **Podobszar rewitalizacji nr 2 – Zespół Pałacowo – Parkowy** – podobszar charakteryzuje się istotnym problemem społecznym, jakim jest wysoki udział osób bezrobotnych w ogólnej ilości mieszkańców tego terenu, a znaczna część tych osób pozostaje trwale bez pracy. Duża ilość interwencji policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego świadczy o obniżonym poziomie bezpieczeństwa. Zespół Pałacowo – Parkowy to także miejsce szczególnej koncentracji budynków mieszkalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Tak oceniono około połowy budynków opisywanej jednostki analitycznej, co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym z punktu widzenia jego właściwego rozwoju. Co więcej, są to obiekty znajdujące się w strefie rejestrowych zabytków nieruchomości, co podkreśla potrzebę ich odnowy i utrzymania w dobrym stanie. Duża ilość budynków i terenów możliwych do zagospodarowania w procesie rewitalizacji współgra z wizją rozwoju tego terenu prezentowanego przez Miasto Międzyrzec Podlaski. Planowane są takie przedsięwzięcia jak: modernizacja oświetlenia ulicznego i rozbudowa systemu monitoringu miejskiego w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa, budowa systemu gospodarki wodno – ściekowej, rekultywacja i remediacja terenów zielonych skupionych wokół obszaru zdegradowanego

i przemysłowego (sfera środowiskowa), ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo – Parkowego w Międzyrzec Podlaskim, modernizacja i rewaloryzacja Pałacu celem ochrony dziedzictwa kulturowego, rewaloryzacja zabytkowego spichlerza, budowa lub modernizacja parkingów i miejsc postojowych (sfera techniczna i przestrzenno - funkcjonalna). W ramach poprawy warunków socjalnych całego obszaru Międzyrzec Podlaskiego planowana jest również budowa mieszkań socjalnych. Należy podkreślić, że wszystkie działania mają na celu poprawę sytuacji społecznej mieszkańców tego obszaru, a wszystkie pozostałe działania mają temu służyć.

- **Podobszar rewitalizacji nr 3 – Żwirownia** – dany podobszar rewitalizacji biorąc pod uwagę kwestie społeczne cechuje się dużym udziałem osób bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy. Wysoka liczba osób jest zmuszona korzystać ze świadczeń MOPS w postaci środowiskowej pomocy społecznej. Analiza danych otrzymanych z Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim pozwala stwierdzić, że w opisywanym obszarze dużą liczbę osób objęto procedurą „Niebieskiej karty”. Jest to więc teren zagrożony kumulacją negatywnych zjawisk społecznych o natężeniu większym, niż przeciętna wartość dla Miasta Międzyrzec Podlaski. Teren Żwirowni obok kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, jest również miejscem występowania problemów o charakterze środowiskowym i przestrzenno – funkcjonalnym. Jego obecny wygląd został ukształtowany przez ostatnie 40 lat w wyniku eksploatacji surowców mineralnych, wobec czego doszło do istotnych przekształceń stanu środowiska przyrodniczego. Przez lata, na tym terenie rozwinął się tu nowy ekosystem określony w Strategii rozwoju miasta jako „Międzyrzeckie Jezioro”. Zdomowały się tu różne gatunki flory i fauny co sprawia, że miejsce to posiada potencjał do aktywnego wypoczynku i rozwoju turystyki i rekreacji. Jednak biorąc pod uwagę liczne przekształcenia terenu, brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, zrównoważony rozwój tej jednostki analitycznej nie jest obecnie możliwy. Jedynie kompleksowo prowadzona rewitalizacja, może doprowadzić do poprawy sytuacji społecznej tego terenu i poprawy jego atrakcyjności rekreacyjno – turystycznej bez wyrządzania istotnych szkód w środowisku naturalnym. Ze Strategii rozwoju wynika szereg zadań realizowanych i planowanych do realizacji na tym obszarze, np. rozbudowa systemu monitoringu miejskiego w celu poprawy bezpieczeństwa, rekultywacja i remediacja terenów zielonych skupionych wokół obszarów zdegradowanych i przemysłowych wynikająca z potrzeby poprawy warunków rozwoju mieszkańców w sferze środowiskowej. Biorąc pod uwagę strategię rozwoju tego obszaru i potencjał rekreacyjno – turystyczny niezbędne są takie działania jak: rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny, budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą służąca rozwojowi aktywnych form turystyki czy budowa lub modernizacja parkingów i miejsc postojowych.
- **Podobszar rewitalizacji nr 4 – Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa** – w danym podobszarze koncentruje się kilka negatywnych procesów społecznych. Obok wysokiego poziomu bezrobocia, wyraźnie zaznacza się niski poziom bezpieczeństwa. Wszystkie z badanych zjawisk opartych

na analizie danych otrzymanych od Komisariatu Policji w Międzyrzeczu Podlaskim świadczą o niskim poziomie bezpieczeństwa w tym rejonie. Należy także podkreślić, że liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru jest tu ponad 4-krotnie wyższa niż średnia wartość dla Miasta Międzyrzec Podlaski. Koncentracja negatywnych zjawisk o charakterze społecznym współwystępuje na terenach przemysłowych z istnieniem negatywnych zjawisk o charakterze gospodarczym. Tereny przemysłowe przy ulicy Radzyńskiej stanowiły niegdyś podstawowy filar rozwoju gospodarczego Międzyrzecza Podlaskiego. W wyniku przemian gospodarczych, część przedsiębiorstw została zamknięta, szereg zakładów nie przetrwało i obecnie potencjał gospodarczy tego terenu nie jest wykorzystany lub wykorzystuje się tylko w części. Biorąc pod uwagę zebrane informacje wskazuje się, że kumulacja negatywnych zjawisk o charakterze gospodarczym jest przesłanką do prowadzenia kompleksowej rewitalizacji tego terenu.

- **Podobszar rewitalizacji nr 5 – Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego** – wśród negatywnych zjawisk społecznych nasilonych w tym podobszarze jest bezrobocie, także długotrwałe, przejawiające się pozostawaniem bez pracy co najmniej 12 miesięcy. Wydzielony obszar charakteryzuje się także wyższą niż przeciętna dla Miasta liczbą osób objętych procedurą „Niebieskiej karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Wraz z problemami społecznymi, na wydzielonym obszarze kumulują się negatywne zjawiska o charakterze technicznych i funkcjonalno – przestrzennym. Zdiagnozowana została konieczność głębokiej termomodernizacji i przebudowy Krytej Pływalni i modernizacja oświetlenia ulicznego, jak również poprawa struktury funkcjonalno – przestrzennej tego terenu np. poprzez usunięcie barier architektonicznych, wyposażenie terenu w infrastrukturę pieszo rowerową.

Podsumowując, należy podkreślić, że jednostki analityczne wskazane powyżej, borykają się obecnie z licznymi problemami o charakterze społecznym, a nakładają się na to niedogodności w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Oczywiście takie problemy z mniejszym nasileniem są widoczne także w innych częściach Miasta Międzyrzec Podlaski. Niezaprzeczalnie można jednak powiedzieć, że kompleksowo prowadzony proces rewitalizacji wybranych – wskazanych powyżej jednostek analitycznych jest konieczny dla zrównoważonego rozwoju całej jednostki terytorialnej, jaką jest Międzyrzec Podlaski.

IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru rewitalizacji odpowiada na pytania dotyczące stanu docelowego, do którego dąży się w wyniku działań rewitalizacyjnych:

- Co chcemy osiągnąć do 2023 r.?
- Do jakiego stanu rozwoju obszaru rewitalizacji dążymy?

Wizja obszaru rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski po przeprowadzonej rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski w 2023 r. jest miejscem:

- *bezpiecznym i atrakcyjnym do życia dla mieszkańców*
- *aktywnego włączenia społecznego osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym*
- *o wysokiej jakości infrastrukturze technicznej i społecznej służącej aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców*
- *o wysokiej jakości strukturze funkcjonalno-przestrzennej, poprawiającej warunki życia mieszkańców i wspierającej proces pozytywne zmiany w sferze społecznej*
- *obszarem integracji i współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji*

Osiągnięcie stanu obszaru rewitalizacji w 2023 r. przedstawionego w powyższej wizji będzie możliwe dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wyjście ze zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej i wykorzystanie lokalnego potencjału rozwoju danego obszaru. Rewitalizacja będzie prowadzona kompleksowo we wszystkich sferach, w których wymagane jest wsparcie, poprzez realizację skoncentrowanych terytorialnie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki

4.2. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

Działania rewitalizacyjne Miasta Międzyrzec Podlaski będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych, a także są pochodną wizji stanu obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Nadrzędnym celem rewitalizacji założonym do osiągnięcia w niniejszym programie do końca 2023 r. jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji, w którym zbadano wysoką kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a także współwystępujących z nimi negatywnych zjawisk ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej

lub gospodarczej. Na podstawie zbadanych problemów określono cele strategiczne i odpowiadające im kierunki działań. W następnej tabeli przedstawiono 3 cele strategiczne i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych, których osiągnięciu będzie służyć efektywna realizacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 18. Zestawienie celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań

Cel 1: Aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – wzrost jakości kapitału społecznego i ludzkiego na obszarze rewitalizacji	Cel 2: Aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do rozwoju gospodarczego	Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców
Kierunki działań		
<p>1.1 Integracja lokalnej społeczności</p> <p>1.2 Rozwój usług społecznych – aktywne włączenie społeczne</p> <p>1.3 Aktywizacja osób bezrobotnych</p> <p>1.4 Ograniczenie patologii społecznych i przemocy w rodzinie – działania animacyjno-edukacyjne</p>	<p>2.1 Infrastruktura na rzecz rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>2.2 Wsparcie w początkowej fazie rozwoju przedsiębiorstw</p>	<p>3.1 Renowacja zabytkowych obiektów na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.2 Stworzenie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej – poprawa warunków i jakości życia mieszkańców</p> <p>3.3 Adaptacja i modernizacja obiektów na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców</p> <p>3.4 Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej i rekultywacja terenów zielonych – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji</p> <p>3.5 Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego – wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>

Źródło: opracowanie własne

V. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI

5.1. POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI NA LATA 2015-2020

Strategia Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski jest długookresowym planem działania określającym kierunki, cele strategiczne oraz proponowane działania przyczyniające się do realizacji założeń strategii. Głównym celem tworzenia strategii jest diagnoza stanu istniejącego danej jednostki oraz wypracowanie na jej podstawie priorytetowych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia umożliwi wypracowanie na jej bazie efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój miasta, wzmocnienie konkurencyjności miasta w regionie, a także rozwój przedsiębiorczości oraz powstanie nowych inicjatyw społecznych.

Wizja ujęta w Strategii brzmi następująco: „Międzyrzec Podlaski jest centrum gospodarki subregionu w ramach rozwiniętych funkcji ponadlokalnych bazujących na usługach logistycznych i transportowych, liderem powstających sieci współpracy, miastem posiadającym dobrze rozwiniętą infrastrukturę rekreacyjną i sportową, wspierającym rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wieloaspektowy rozwój mieszkańców oraz ośrodkiem prowadzącym racjonalną politykę energetyczną.”. Określono również cztery kluczowe obszary interwencyjne: Gospodarka, Ekologia, Rewitalizacja społeczno-gospodarcza, Zrównoważony rozwój. Obszary interwencji wyraźnie wskazują na potrzebę przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. W obszarze rewitalizacja społeczno-gospodarcza wskazano pożądane działania tj.: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, programy aktywizacji społecznej i kulturalnej, ułatwienie dostępności do kultury, zwiększenie atrakcyjności turystycznej, rewitalizacja wybranych stref miasta. Dane działania wpisują się w założenia programu w zakresie określonych potrzeb rewitalizacyjnych i diagnozy stanu kryzysowego w poszczególnych obszarach w mieście.

W Strategii Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2025 roku) określono cele strategiczne i operacyjne. Cel strategiczny III wpisuje się bezpośrednio w założenia programu rewitalizacji (wizję, cele strategiczne i kierunki działań). Poniżej przedstawiono wynikające z celu strategicznego III cele operacyjne i przykładowe działania, z których poszczególne są ściśle powiązane z celami, kierunkami działań i konkretnymi przedsięwzięciami ujętymi w programie rewitalizacji.

CEL STRATEGICZNY III: Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miasta na rzecz zwiększenia atrakcyjności turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej miasta:

Realizacja celu strategicznego ma doprowadzić do kompleksowej odbudowy zdegradowanej technicznie, infrastrukturalnie, społecznie i gospodarczo tkanki miejskiej. Wdrożenie odpowiednich działań rewitalizacyjnych o charakterze miękkim (społecznym i gospodarczym), a także o charakterze twardym (przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym) ma na celu wyprowadzenie zdegradowanych obszarów ze stanu kryzysowego.

Poniżej zaprezentowano poszczególne cele operacyjne, które wynikają z celu strategicznego III:

Cel operacyjny III.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich

Przykładowe działania dla celu operacyjnego:

- ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo – Parkowego w Międzyrzeczu Podlaskim,
- modernizacja i rewaloryzacja Pałacu celem ochrony dziedzictwa kulturowego,
- rewaloryzacja zabytkowego spichlerza,
- modernizacja infrastruktury placu Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej,
- rozbudowa systemu monitoringu miejskiego,
- odtworzenie dawnego układu urbanistycznego zabytkowego centrum miasta,
- podjęcie działań na rzecz zieleni miejskiej, tworzenia zielonych wysp w mieście,
- tworzenie infrastruktury komunikacyjnej i wspieranie niestandardowych form komunikacji, obiekty typu bike and ride,
- strefowanie miasta i nadanie obszarom zdegradowanym nowych funkcji,
- zmiana planu zagospodarowania przestrzennego w obszarze rewitalizowanym,
- działania porządkujące stosunki własnościowe,
- poszerzenie strefy ochrony konserwatorskiej w mieście,
- uporządkowanie zdegradowanej zabudowy miejskiej poprzez program rewaloryzacji zabudowy,
- odtworzenie historycznej komunikacji w zakresie przebiegu ciągów pieszo – jezdnych i nawierzchni,
- wyodrębnienie strefy usług kulturalnych w mieście,
- jednolita polityka informacji wizualnej w mieście – likwidacja reklam i ujednoczenie szyldów,
- odtworzenie zabytkowych detali architektonicznych zabudowy miejskiej,
- programy rewaloryzacji kamienic i innych budynków w centrum miasta.

Cel operacyjny III.2: Wzmocnienie potencjału turystycznego miasta.

Przykładowe działania dla celu operacyjnego:

- rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny,
- budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą służąca rozwojowi aktywnych form turystyki,
- budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Krzny jako wzmocnienie wykorzystania walorów przyrodniczych doliny rzecznej,
- nawiązanie współpracy z sąsiednimi miejscowościami (miastami) w zakresie tworzenia zintegrowanych produktów turystycznych (wspólnej oferty turystycznej),
- promocja walorów turystycznych i oferty wypoczynkowo – rekreacyjnej miasta,
- tworzenie specyficznych produktów turystycznych/stworzenie kompleksowej oferty wypoczynkowo – rekreacyjnej,
- stworzenie interaktywnej sieci informacji turystycznej,
- standaryzacja usług turystycznych (dostosowanie komunikacji dla potrzeb turystów, jednolite oznakowanie ulic i budynków, internetowa informacja turystyczna),
- wspieranie działań lokalnych ośrodków kulturalnych,
- współpraca w zakresie informacji i promocji turystyczno – kulturowej,

- opracowanie scenariusza i przeprowadzenie wydarzeń turystycznych o charakterze ponadlokalnym,
- opracowanie oferty programowej w zakresie produktu turystycznego „Międzyrzeckie Igrzyska Młodzieżowe”,
- opracowanie i realizacja corocznego kalendarza imprez,
- podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, zanikających zawodów,
- promowanie miejsc poprzez silną markę osobowości związanych z miastem,
- wprowadzenie ograniczeń w ruchu pojazdów w centrum miasta,
- wprowadzenie w planie zagospodarowania przestrzennego rezerwy terenów z przeznaczeniem na zabudowę letniskową i rekreacyjną.

Cel operacyjny III.3. Rewitalizacja społeczno – gospodarcza miasta i minimalizowanie barier rozwojowych narażonych na wykluczenie społeczne

Przykładowe działania dla celu operacyjnego:

- tworzenie i wdrażanie programów aktywizacji społecznej obszaru objętego rewitalizacją,
- promowanie programów aktywizacji gospodarczej i polityki zatrudnienia dla wykluczonych społecznie ukierunkowanych na wykorzystanie zasobów kulturowych i turystycznych miasta,
- wsparcie działalności podmiotów ekonomii społecznej,
- wsparcie przedsiębiorców działających na obszarze objętym rewitalizacją,
- prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla mieszkańców,
- promocja lokalnego dziedzictwa i tożsamości, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- organizowanie wydarzeń kulturalnych integrujących mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją,
- tworzenie usług społecznych dla osób starszych, narażonych na marginalizację,
- tworzenie i wdrażanie programów rozwoju przedsiębiorczości dla obszaru objętego rewitalizacją,
- wsparcie mieszkalnictwa komunalnego na obszarze objętym rewitalizacją, w tym budowy tanich mieszkań na wynajem,
- wsparcie idei wolontariatu i aktywności oddolnej mieszkańców,
- promowanie idei partnerstwa publiczno – prywatnego na cele realizacji usług społecznych i kulturalnych na obszarze rewitalizowanym.

Przytoczone powyżej zapisy strategii rozwoju znajdują swoje odzwierciedlenie w zaproponowanych w PR projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Dlatego należy stwierdzić, że realizacja i wdrożenie założeń procesu rewitalizacji ujętego w programie jest zgodne z wizją rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski określonej w Strategii Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2025 r.).

5.2. POWIĄZANIA ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym dokumentem planistycznym wyznaczającym kierunki polityki przestrzennej Miasta Międzyrzec Podlaski. Zostało opracowane w oparciu o uwarunkowania i potrzeby lokalne, ale z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb lokalnych, z uwzględnieniem założeń dokumentów planistycznych na szczeblu wojewódzkim. Obecnie obowiązujące studium zostało podjęte Uchwałą NRXVIII/148/2000 Rady Miejskiej Międzyrzec Podlaskiego z dnia 15 marca 2000 r. Na przestrzeni kolejnych lat dokument był aktualizowany w zależności od potrzeb i zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta. Kolejne zmiany zostały wprowadzane w latach 2006, 2009, 2013.

Założenia studium dotyczące kierunków polityki przestrzennej Miasta Międzyrzec Podlaski są zgodne z celami programu rewitalizacji i wynikającymi z nich projektami i przedsięwzięciami. Założone projekty i przedsięwzięcia nie stoją w sprzeczności z określonym w studium przeznaczeniem danych terenów, a tym samym są kontynuacją polityki przestrzennej Miasta Międzyrzec Podlaski.

VI. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonych celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych. Program rewitalizacji powinien zawierać listę projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zgodnie z założeniami „Zasad programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim” projekt rewitalizacyjny jest to projekt wynikający z programu rewitalizacji tj. zaplanowany w programie rewitalizacji ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązany z treścią programu. Natomiast przedsięwzięcie rewitalizacyjne to projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, ekonomicznym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartych lub wynikających z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanych z treścią i celami programu rewitalizacji.

Ujęte w PR projekty spełniają również kryteria SMART:

- **S** – sprecyzowany, czyli wszystkie projekty główne posiadają sprecyzowany zakres zadań ukierunkowany na osiągnięcie zamierzonych celów rewitalizacji
- **M** – mierzalny – są opisane za pomocą skwantyfikowanych wskaźników produktu i rezultatu, których osiągnięcie pomoże w wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji
- **A** – Atrakcyjny – projekty zostały określone we współpracy z Miejski Komitet ds. Rewitalizacji, Zespołem ds. Rewitalizacji, a także pozostałymi interesariuszami rewitalizacji dlatego wynikają z lokalnych potencjałów i potrzeb w wyniku czego są atrakcyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- **R** – Realistyczny – projekty zostały wybrane pod kątem możliwości ich zrealizowania

- **T** – Terminowy – zostały określone szacowane ramy realizacji danych projektów
W niniejszym rozdziale przedstawiono opis głównych projektów rewitalizacyjnych oraz charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

6.1. GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Lista projektów głównych ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji prezentuje się następująco:

1. Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich w Międzyrzec Podlaskim,
2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej
3. Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu
4. Termomodernizacja budynku przy ulicy Jelnickiej 4 wraz z adaptacją części budynku na rzecz Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości
5. Modernizacja infrastruktury Skweru Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej
6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego
7. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach Żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny

Poniżej został przedstawiony szczegółowy opis zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych w postaci kart projektowych. Zawarto w nich informację dotyczące powiązań z celami i kierunkami działań, zakres realizowanych zadań, a także prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia. Wskazano również lokalizację danego projektu, okres realizacji, szacunkową wartość i potencjalne źródła finansowania.

KARTA PROJEKTU NR 1	
Nazwa projektu	Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich w Międzyrzecu Podlaskim
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców: 3.1 Renowacja zabytkowych obiektów na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, Miejski Ośrodek Kultury
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 2 – Pałac Potockich, adres: ul. Lubelska 63
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt przewiduje kompleksową modernizację zabytkowego Pałacu Potockich w Międzyrzecu Podlaskim i przystosowanie go do pełnienia funkcji kulturalnych.</p> <p>Zakłada się przeprowadzenie prac modernizacyjnych obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont elewacji budynku pałacu, odtworzenie detali architektonicznych malowanie, – wykonanie windy, – wykonanie lukarn w konstrukcji lekkiej od strony południowej, – wykonanie nowego pokrycia dachu z blachy płaskiej ocynkowanej, – konserwacja krat w parterze budynku z odtworzeniem mechanizmu opuszczania i wciągania krat, – remont tarasu głównego od strony parku, – wykonanie nowych posadzek, – odtworzenie i montaż pierwotnych modernistycznych balustrad balkonowych, – wykonanie prac konserwatorskich w części pomieszczeń reprezentacyjnych, – uzupełnienie ubytków oraz odtworzenie i rekonstrukcja elementów podłóg, ścian, sufitów, – wykonanie nowych elementów i detali architektonicznych, – wykonanie zespołu nowych toalet na parterze, – montaż nowych wewnętrznych drzwi drewnianych, – montaż powietrznej pompy ciepła, – zagospodarowanie najbliższego otoczenia budynku, <p>Projekt jest ściśle powiązany z już realizowanym działaniem pod nazwą: Ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo- Parkowego w Międzyrzecu Podlaskim, dofinansowanym w ramach RPO WL. Modernizacja i rewaloryzacja Pałacu Potockich jest kontynuacją działań mających na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, którym niewątpliwie jest Zespół Pałacowo-Parkowy. Projekty wzajemnie się dopełniają. Modernizacja Pałacu ma na celu poprawę jego stanu technicznego, a także zaadaptowanie go dla pełnienia nowych funkcji na rzecz aktywizacji społecznej. Obecnie obiekt jest niewykorzystany i popada w dalszą degradację.</p>

	<p>Efektom realizacji projektu jest adaptacja nowego obiektu na cele pełnienia usług społecznych i kulturalnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zmodernizowanym obiektem stanie się nowa siedziba MOK, który zostanie przeniesiony z obecnego obiektu przy ul. Warszawskiej 37. Planowane jest utworzenie Centrum Informacji Kulturalno - turystycznej, przeniesienie Galerii ES, utworzenie sali audiowizualnej, oraz adaptacja pomieszczeń dla NGO działających na terenie miasta, w tym tych które działają na rzecz aktywizacji społecznej osób zagrożonych i wykluczonych społecznie. Dany projekt jest ściśle powiązany z innymi projektami o charakterze społecznym: 3 i 6. Pałac Potockich może być miejscem realizacji poszczególnych projektów o charakterze miękkim. Członkowie KIS będą mogli uczestniczyć podczas prac modernizacyjnych obiektu w ramach reintegracji społeczno-zawodowej. Dzięki temu będą mogli nabyć nowe umiejętności i kwalifikacje zawodowe, które umożliwią im powrót na rynek pracy. Spółdzielnia socjalna utworzona z członków KIS również będzie mogła być odpowiedzialna za obsługę danego obiektu. Zwiększenie dostępności i jakości usług kulturalnych dzięki nowo utworzonej infrastrukturze zwiększy możliwości integracji społecznej mieszkańców. Udostępnienie pomieszczeń dla NGO wpłynie również na jakość i ilość świadczonych przez nie usług. Pałac jest również jednym z najważniejszych obiektów zabytkowych w mieście, dlatego w ramach działań uzupełniających planuje się promocję jego historii dzięki umieszczeniu tablic edukacyjno-informacyjnych w rewitalizowanym obiekcie i jego obrębie. Działania będą uzupełnieniem już realizowanego projektu: Ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Międzyrzeczu Podlaskim.</p>
<p>Szacunkowa wartość projektu</p>	<p>4 125 749,82</p>
<p>Okres realizacji projektu</p>	<p>2017-2018</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budynek publiczny lub komercyjny wybudowany lub wyremontowany na obszarach miejskich – 1 szt. - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu – 1 500 os. (rocznie) - Liczba organizacji pozarządowych korzystających z zrewitalizowanego obiektu – 5 szt. - Liczba zorganizowanych wydarzeń, szkoleń, warsztatów na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji – 10 szt. (rocznie) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane Urzędu Miasta, - protokoły odbioru robót budowlanych, - wyniki audytu energetycznego,

	<ul style="list-style-type: none"> - ewidencja osób korzystających z obiektu. <p>Dzięki zwiększonej liczbie korzystających z obiektu zwiększą się szanse rozwoju obszaru rewitalizacji. Efektem modernizacji obiektu może być zwiększenie liczby miejsc pracy w nowym obiekcie, a także w obszarze rewitalizacji, w szczególności w pobliżu rewitalizowanego obiektu. Podniesie się również możliwość uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Zwiększyć się może również liczba przedsiębiorstw ulokowanych wokół Pałacu, które skorzystają na zwiększonej liczbie odwiedzających modernizowany budynek. Z zrewitalizowanych pomieszczeń będą mogły korzystać lokalne organizacje pozarządowe, które będą mogły prowadzić działalność na rzecz aktywizacji społecznej, w tym określonej w projekcie głównym nr 3.</p>
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), POliŚ, MKiDN, budżet miasta

KARTA PROJEKTU NR 2	
Nazwa projektu	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1: Aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – wzrost jakości kapitału społecznego i ludzkiego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.1 Integracja lokalnej społeczności</p> <p>1.2 Rozwój usług społecznych – aktywne włączenie społeczne</p> <p>1.3 Aktywizacja osób bezrobotnych</p>
Podmiot/y realizujące	MOPS, Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski, MOPS
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy utworzenia Klubu Integracji Społecznej w Międzyrzec Podlaskim we współpracy z MOPS. Działalność KIS będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozie indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, - poradnictwu psychologicznemu i psychospołecznemu, - treningowi kompetencji i umiejętności społecznych, - prowadzeniu kursów i szkoleń umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji, - przygotowanie członków KIS do pracy przy realizacji pozostałych projektów rewitalizacyjnych, - przygotowanie członków KIS do założenia i prowadzenia spółdzielni socjalnej w ramach projektu głównego nr 8, <p>W ramach projektu przewiduje się szkolenia dla pracowników obsługi KIS celem podniesienia kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne w postaci bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego (62,5 % ogółu bezrobotnych zamieszkałych w obszarze rewitalizacji), a także ubóstwa, braku samodzielności życiowej zmierzonej za pomocą wskaźników odnoszących się</p>

	do osób korzystających z usług MOPS. Od roku 2019 planuje się zaadaptowanie pomieszczeń w obecnej siedzibie MOK przy ul. Warszawskiej 37, który ma docelowo zostać przeniesiony do Pałacu Potockich (projekt główny nr 1).
Szacunkowa wartość projektu	2 000 000,00
Okres realizacji projektu	2018-2023
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie – 60 os. (rocznie) <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu – 40 os. (rocznie) - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu projektu – 40 os. (rocznie) - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu projektu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 20 os. (rocznie) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane PUP, - dane MOPS. <p>Realizacja zamierzonych wskaźników wpłynie na ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji związanych z bezrobociem. W zamierzeniu spadnie również ilość osób korzystających z pomocy społecznej. Wynika to z faktu, że problem bezrobocia i zależności od pomocy społecznej jest ze sobą ściśle związany. Zwiększy się również liczba wykwalifikowanych pracowników pod kątem lokalnego rynku pracy.</p>
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFS), budżet miasta,

KARTA PROJEKTU NR 3	
Nazwa projektu	Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1: Aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – wzrost jakości kapitału społecznego i ludzkiego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.1 Integracja lokalnej społeczności 1.2 Rozwój usług społecznych – aktywne włączenie społeczne 1.3 Aktywizacja osób bezrobotnych 1.4 Ograniczenie patologii społecznych i przemocy w rodzinie – działania animacyjno-edukacyjne</p>
Podmiot/y realizujące	MOPS, Miasto Międzyrzec Podlaski, podmioty prywatne
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski, MOPS
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada przeprowadzenie działań animacyjno-edukacyjnych z zakresu reintegracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne za pomocą wybranych wskaźników rozwoju. Wskazują one na wysoką koncentrację takich problemów jak bezrobocie, zależność od obsługi MOPS, przemoc w rodzinie. Świadczy to o konieczności przeciwdziałania wykazanym negatywnym zjawiskom.</p> <p>W ramach projektu przewiduje się następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie dwóch animatorów społeczności lokalnej, – przeprowadzenie warsztatów aktywizacji społecznej, – organizacja imprez, spotkań, wydarzeń mających na celu integrację lokalnej społeczności – utworzenie Punktu Informacji Społecznej, <p>Projekt przewiduje zatrudnienie dwóch animatorów lub podmiotów prywatnych, które będą odpowiedzialne za przygotowanie i realizację warsztatów i pozostałych działań animacyjno-edukacyjnych.</p> <p>Warsztaty aktywizacji społecznej będą polegały na prowadzeniu działań edukacyjno-animacyjnych, nabycia i zwiększenia kompetencji społecznych, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych, pomocy w wypełnianiu dokumentów aplikacyjnych, podniesienia samooceny i własnej wartości uczestników. Zamierzonym efektem warsztatów aktywizacji społecznej, imprez, spotkań, wydarzeń jest włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie zamieszkałych na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Miejscem prowadzonych zajęć będzie różne w zależności od programu warsztatów ustalonych przez animatorów. Dane warsztaty, zajęcia animacyjne będą również organizowane w miejscach realizacji innych działań rewitalizacyjnych np. Pałac Potockich, Tereny rekreacyjne nad Międzyrzeczkami Jeziorkami, plac Armii Krajowej (projekty główne nr 1, 5, 8 i 9).</p>

	W ramach projektu planuje się utworzenie Punktu Informacji Społecznej, gdzie będą udzielane beneficjentom informacje dotyczące działań określonych w projekcie, a także będzie prowadzona jego promocja.
Szacunkowa wartość projektu	300 000,00
Okres realizacji projektu	2017-2023
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w projekcie – 100 os., <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 50 os. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane MOPS, - ewidencją uczestników projektu, - dane PUP. <p>Osiągnięcie zamierzonych wartości wybranych wskaźników pozwoli na ograniczenie występowania problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Docelowym efektem jest zwiększenie samodzielności życiowej mieszkańców obszaru rewitalizacji zależnych od pomocy społecznej, a także osób bezrobotnych.</p>
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFS), budżet miasta, środki sponsorów

KARTA PROJEKTU NR 4	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku przy ulicy Jelnickiej 4 wraz z adaptacją części budynku na rzecz Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1: Aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – wzrost jakości kapitału społecznego i ludzkiego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.1 Integracja lokalnej społeczności</p> <p>1.2 Rozwój usług społecznych – aktywne włączenie społeczne</p> <p>1.3 Aktywizacja osób bezrobotnych</p> <p>1.4 Ograniczenie patologii społecznych i przemocy w rodzinie – działania animacyjno-edukacyjne</p>

	<p>Cel 2: Aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1 Infrastruktura na rzecz rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>2.2 Wsparcie w początkowej fazie rozwoju przedsiębiorstw</p> <p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców</p> <p>3.3 Adaptacja i modernizacja obiektów na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców</p>
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, organizacje pozarządowe, MOPS
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 4 - Ul. Jelnicka 4
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy przeprowadzenia głębokiej termomodernizacji części wspólnej wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Jelnickiej 4, a także adaptacji części budynku na cele działalności Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. W budynku mieszczą się obecnie lokale socjalne, a także niewykorzystywane pomieszczenia, które docelowo zostaną zaadaptowane na MIP.</p> <p>Projekt obejmuje takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie przegród zewnętrznych budynku, - wymianę okien i drzwi, - wymianę oświetlenia na energooszczędne, - montaż instalacji OZE, - przystosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, - adaptacje pomieszczeń na rzecz MIP i cele społeczne. <p>Rodzaj i zakres wykonanych robót będzie zależny od wyników audytu energetycznego, który jest integralną częścią danego projektu. Inwestycja dotyczy również adaptacji części budynku przy ul. Jelnickiej 4 na cele działalności Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Budynek wymaga zaadaptowania części pomieszczeń na rzecz działalności Inkubatora Przedsiębiorczości poprzez doposażenie pomieszczeń w odpowiedni sprzęt, niezbędny do działalności gospodarczej przez przedsiębiorców korzystających z usług Inkubatora Przedsiębiorczości. Działanie jest odpowiedzią na potrzebę wsparcia lokalnego rynku pracy. W diagnozie wykazano duży udział liczby osób bezrobotnych i potrzebę wsparcia lokalnej gospodarki. Inkubator przedsiębiorczości ma na celu ułatwić założenie i utrzymanie działalności gospodarczej dla początkujących przedsiębiorców, poprzez takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doradztwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej, - opracowanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa, - monitorowania biznesu, - transferu technologii i prognozowania działalności. <p>Przedsiębiorcy po okresie inkubacji będą mogli również skorzystać z oferty inwestycyjnej Miasta</p>

	<p>Międzyrzec Podlaski i przenieść swoją działalność na pozostałe tereny inwestycyjne, co dodatkowo może pozytywnie oddziaływać na rozwój gospodarczy całego miasta. Zamierzonym efektem jest wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości prowadzące do pozytywnych zmian na rynku pracy i ograniczenia problemu bezrobocia, dzięki utworzeniu nowych miejsc pracy w nowopowstałych podmiotach gospodarczych.</p> <p>W ramach projektu przewiduje się również adaptacje części pomieszczeń na parterze na cele społeczne, m.in. utworzenie świetlicy, a także punktu spotkań. Świetlica i punkt spotkań będzie miejscem realizacji innych działań społecznych zawartych w niniejszym PR, tj. projekty główne nr 2 i 3. W danym obiekcie będą mogłyby być prowadzone działania edukacyjno-animacyjne dla lokalnej społeczności, a także warsztaty i inne zajęcia w ramach funkcjonowania KIS. Pomieszczenia mogą być również wykorzystane na rzecz działalności organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Miejski Inkubator Przedsiębiorczości jest również zintegrowany z działalnością Klubu Integracji Społecznej, którego jednym z zadań jest reintegracja zawodowa osób wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych. Byli członkowie KIS będą mogli skorzystać z usług Inkubatora i założyć własną działalność gospodarczą.</p>
Szacunkowa wartość projektu	5 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budynek publiczny lub komercyjny wybudowany lub wyremontowany na obszarach miejskich – 1 szt., - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu – 500 os.(rocznie) - Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą – 200 m² - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. – 6 szt. - Liczba utworzonych miejsc pracy – 10 szt., - Liczba organizacji pozarządowych korzystających z wyremontowanych pomieszczeń – 3 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - wyniki audytu energetycznego, - dane Urzędu Miasta, - dane PUP.

	<p>Założone wskaźniki wskazuje na poprawę warunków bytowych mieszkańców danego budynku dzięki poprawie kompleksowemu remontowi. Zwiększy się również jego efektywność energetyczna, zmniejszą się koszty eksploatacji oraz zmniejszy negatywny wpływ na jakość środowiska.</p> <p>Niezagospodarowane pomieszczenia zostaną przeznaczone na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. W ramach funkcjonowania MIP zostaną również utworzone lokale przeznaczone dla inkubacji przedsiębiorstw co przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy i wzrostu liczby nowych przedsiębiorców. Po okresie inkubacji nowi przedsiębiorcy będą mogli się przenieść w inne miejsca z obszaru rewitalizacji bądź tereny inwestycyjne i zatrudnić osoby bezrobotne z obszaru rewitalizacji, co w zamierzeniu ma ożywić gospodarczo obszar rewitalizacji.</p>
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), Budżet Państwa, budżet miasta, środki prywatne

KARTA PROJEKTU NR 5	
Nazwa projektu	Modernizacja infrastruktury Skweru Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców</p> <p>3.2 Stworzenie przestrzeni-rekreacyjno-wypoczynkowej – poprawa warunków i jakości życia mieszkańców</p> <p>3.4 Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej i rekultywacja terenów zielonych – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji</p>
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 1 – Skwer Armii Krajowej
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy kompleksowej modernizacji Skweru Armii Krajowej i nadania mu nowych funkcji przestrzeni publicznej. Projekt obejmuje takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporządkowanie terenów zieleni, – wykonanie nawierzchni placu i chodników, – wykonanie obiektów małej architektury, – wykonanie murków i siedzisk, – budowę fontanny, – budowę toalety publicznej, – wykonanie oświetlenia, – wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej i deszczowej – montaż kamer monitoringu.

	<p>Efektom projektu jest kompleksowa modernizacja terenu Skweru Armii Krajowej, który obecnie jest silnie zdegradowany. Cechuje się niezagospodarowaną zielenią, zniszczoną infrastrukturą w postaci ciągów pieszych, ławek, budynku toalety. Dany obszar prezentuje wysoki potencjał do wykorzystania na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, czy na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Projekt przyczynia się również do zachowania i ochrony terenów zielonych w mieście.</p> <p>Działanie jest ściśle powiązane z innymi projektami głównymi o charakterze społecznym, gdzie mogą być realizowane różnego rodzaju wydarzenia, wystawy, czy imprezy. Projekty główne, które są ściśle powiązane z realizacją inwestycji to projekt główny nr 2 i 3. Członkowie Klubu Integracji Społecznej w ramach swojej reintegracji społeczno-zawodowej mogą być odpowiedzialni za obsługę danego terenu. Natomiast sam plac może zostać wykorzystany prowadzenie działań animacyjnych. Skwer może stać się atrakcyjną przestrzenią publiczną w centrum miasta, która będzie miejscem spotkań i integracji lokalnej społeczności.</p>
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2020
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją –0,45 ha <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu – 3 000 os., - Liczba zorganizowanych wydarzeń na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności na zrewitalizowanym obszarze – 4 szt. (rocznie), - Liczba utworzonych miejsc pracy – 2 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru. <p>Przyjęte wskaźniki wskazują na docelowy efekt w postaci ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Zmodernizowana i atrakcyjna przestrzeń publiczna może się stać miejscem spotkań i integracji lokalnej społeczności poprzez zorganizowanie na jej obszarze różnorodnych wydarzeń na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności. Większa liczba uczestników odnowionego Skweru daje również efekt ożywienia gospodarczego dla lokalnych przedsiębiorców zlokalizowanych w sąsiedztwie. W ramach projektu planowane jest utworzenie miejsc pracy celem obsługi zmodernizowanej przestrzeni i nowoutworzonej infrastruktury (toaleta publiczna). To szansa na powrót na rynek pracy dla osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji, w tym członków KIS.</p>
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), POiŚ, budżet miasta

KARTA PROJEKTU NR 6	
Nazwa projektu	Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców 3.5 Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego – wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt obejmuje takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – montaż i modernizacja ok 50 kamer monitoringu w mieście, – zakup niezbędnego sprzętu do obsługi systemu monitoringu, – utworzenie studia monitoringu, – wykonanie nowych przyłączy energetycznych. <p>Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem związany z poziomem bezpieczeństwa publicznego. Na obszarze rewitalizacji występują wysoki odsetek interwencji służb porządkowych, a także duża liczba przestępstw. W ramach działań zwiększających poziom bezpieczeństwa publicznego planuje się modernizację i rozbudowę istniejącego systemu monitoringu poprzez montaż nowych kamer.</p> <p>Zamierzonym efektem projektu jest ograniczenie liczby przestępstw, zakłócania porządku publicznego i wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
Szacunkowa wartość projektu	800 000,00
Okres realizacji projektu	2018-2023
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zamontowanych kamer monitoringu wizyjnego – 50 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba interwencji służb porządkowych na danym obszarze – spadek o 15 % <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dane Komisariatu Policji w Międzyrzecu Podlaskim, – dane Urzędu Miasta
Potencjalne źródło finansowania	Budżet miasta, Programy Rządowe

KARTA PROJEKTU NR 7	
Nazwa projektu	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach Źwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>Cel 1: Aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – wzrost jakości kapitału społecznego i ludzkiego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.1 Integracja lokalnej społeczności 1.2 Rozwój usług społecznych – aktywne włączenie społeczne 1.3 Aktywizacja osób bezrobotnych 1.4 Ograniczenie patologii społecznych i przemocy w rodzinie – działania animacyjno-edukacyjne</p> <p>Cel 2: Aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do rozwoju gospodarczego</p> <p>2.1 Infrastruktura na rzecz rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji – stworzenie przyjaznych warunków do życia dla mieszkańców</p> <p>3.2 Stworzenie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej – poprawa warunków i jakości życia mieszkańców 3.4 Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej i rekultywacja terenów zielonych – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji</p>
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 3 – Źwirownia
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt przewiduje zagospodarowanie terenu po byłej Źwirowni rekreacyjno-wypoczynkowe i turystyczne. Projekt obejmuje takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa parkingu, – budowa plaży, – budowa wieży widokowej, – budowa drogi dojazdowej, – budowa zaplecza sanitarno-technicznego, – budowa boisk, – budowa placów zabaw, – budowa siłowni zewnętrznej, – budowa pomostów, – budowa ścieżki edukacyjnej

	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie przy obiekcie spółdzielni socjalnej (utrzymanie obiektu) dla uczestników KIS, - montaż kamer monitoringu, - oczyszczanie zbiorników, - budowa Pumptracku - tor przeszkód dla rowerów i deskorolek. <p>Projekt jest kontynuacją działań z poprzednich lat, które dotyczyły zagospodarowania terenu nad „Międzyrzeczkimi jeziorami”. Obszar ten wykazuje wysoki potencjał rozwoju i wykorzystania na cele rekreacyjno-wypoczynkowe i turystyczne. Jednak nie posiada on obecnie odpowiedniej infrastruktury. Obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi może stać nowym miejscem spotkań i integracji społecznej, gdzie będą mogłyby być realizowane różnego rodzaju wydarzenia, imprezy, zawody sportowe. Projekt jest ściśle powiązany z realizacją pozostałych projektów głównych nr: 2 i 3. Na zrewitalizowanym obszarze będą mogły się odbywać zajęcia z zakresu animacji lokalnej. Jednym z zamierzeń projektu jest utworzenie spółdzielni socjalnej, która będzie odpowiedzialna za obsługę danego terenu. Spółdzielnia jest także szansą dla osób bezrobotnych i zależnych od pomocy społecznej na pełną reintegrację społeczno-zawodową.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie stworzenie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, nowej atrakcji turystycznej, a także włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.</p>
Szacunkowa wartość projektu	5 500 000,00
Okres realizacji projektu	2018-2020
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,5 ha - Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 1,5 ha - Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą – 300 m² <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu – 3 000 os. (rocznie) - Liczba spółdzielni socjalnych ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. - Liczba powstałych miejsc pracy – 10 szt. - Liczba zorganizowanych wydarzeń na rzecz aktywizacji społecznej na zrewitalizowanym obszarze – 10 szt. (rocznie) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane Urzędu Miasta, - dane Powiatowego Urzędu Pracy, - protokoły odbioru robót budowlanych. <p>Wybrane wskaźniki opisują zamierzony efekt realizacji projektu w postaci rozwoju obszaru</p>

	rekreacyjno-wypoczynkowego w połączeniu z reintegracją społeczno-zawodową mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Na obszarze powstanie również miejsce pod prowadzenie działalności gospodarczej, co pozwoli na rozwój lokalnej przedsiębiorczości i powstanie nowych miejsc pracy, w których zatrudnienie znajdą mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Dodatkowym efektem może być zwiększony ruch turystyczny, który może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy.
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), POliŚ, budżet miasta, MSiT, BLGD

6.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawia się następująco:

1. Rewitalizacja zabytkowej zabudowy centrum miasta z nadaniem jej nowych funkcji społeczno - gospodarczych
2. Termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzecu Podlaskim
3. Budowa lub rozbudowa parkingów i miejsc postojowych
4. Rewitalizacja terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul.: Spółdzielcza, Nadbrzeżna, Nassuta, Przedszkolna, Zarówie, Radzyńska
5. Montaż małych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski
6. ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny
7. Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni
8. Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzecu Podlaskim
9. Modernizacja terenów MOSiR
10. Rewaloryzacja zabytkowego spichlerza,
11. Kompleksowy program wsparcia osób wykluczonych społecznie realizowany przez Warsztat Terapii Zajęciowej
12. Przebudowa istniejącego budynku stacji żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzecu Podlaskim
13. Budowa Mieszkań Socjalnych ul. Kusocińskiego
14. Głęboka termomodernizacja krytej pływalni w Międzyrzecu Podlaskim
15. Głęboka termomodernizacja Budynku MOPS, ul. Piłsudskiego 6
16. Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzecu Podlaskim
17. Budowa ścieżki rowerowej wraz infrastrukturą towarzyszącą służącą rozwojowi aktywnych form turystyki na terenie Żwirowni

Poniżej została przedstawiona charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w postaci kart przedsięwzięć. Zawarto w nich informację dotyczące zakresu realizowanych zadań, lokalizacji danego projektu, przybliżonego okresu realizacji, szacunkową wartość i potencjalne źródła finansowania.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja zabytkowej zabudowy centrum miasta z nadaniem jej nowych funkcji społeczno - gospodarczych
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, właściciele nieruchomości, zarządcy nieruchomości
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 1
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt obejmuje poprawę jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej zabytkowego centrum miasta poprzez przeprowadzenie następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prac remontowych i termomodernizacji zabytkowych kamienic, – adaptacji obiektów na cele gospodarcze w centrum miasta celem przywrócenia głównej funkcji handlowo-usługowej, – adaptacja lokali na cele aktywizacji społecznej mieszkańców (powiązanie z utworzonym KIS), – rekultywacji terenów zieleni miejskiej, <p>Dane przedsięwzięcie jest powiązane z pozostałymi działaniami rewitalizacyjnymi dotyczącymi reintegracji społecznej i zawodowej. Uczestnicy KIS będą mogli brać czynny udział w pracach remontowych będących częścią danego działania. Projekt wspiera również poprawę warunków bytowych mieszkańców obszaru zabytkowego centrum dzięki przeprowadzeniu termomodernizacji budynków mieszkalnych. Przedsięwzięcie jest również istotny z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego i poprawy ładu przestrzennego centrum.</p>
Szacunkowa wartość projektu	10 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), Budżet Państwa, budżet miasta, środki własne właścicieli nieruchomości,

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim
Podmiot/y realizujące	KWP LUBLIN
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 1 – ul. Staromiejska 32
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przeprowadzenie opracowanie dokumentacji projektowej i przeprowadzenie głębokiej termomodernizacji budynku Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim. Zakres termomodernizacji będzie wynikał z przeprowadzonego audytu energetycznego. W ramach danego projektu mogą zostać przeprowadzone takie działania jak:

	<ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie, przegród zewnętrznych obiektu, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów i stropodachów wymiana okien, drzwi zewnętrznych; - wymiana oświetlenia na energooszczędne; - przebudowa systemów grzewczych, - budowa i przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, - instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego; <p>Zamierzonym efektem realizacji projektu jest poprawa stanu technicznego budynku Komisariatu Policji.</p>
Szacunkowa wartość projektu	1 800 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2020
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), POIS, Budżet Państwa

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa lub rozbudowa parkingów i miejsc postojowych
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie obejmuje budowę około 150 nowych miejsc postojowych, w tym parkingów. Inwestycja jest odpowiedzią na brak odpowiedniej infrastruktury w postaci parkingów w obszarze rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski. Obecnie istniejąca infrastruktura jest niewystarczająca. Konieczność rozbudowy parkingów zapisano również w Strategii Rozwoju Miasta. Zamierzonym efektem działania jest rozwój infrastruktury komunikacyjnych i poprawa dostępności miejsc postojowych i parkingów co wydatnie wspiera jakość życia mieszkańców.
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul.: Spółdzielcza, Nadbrzeźna, Nassuta, Przedszkolna, Zarówie, Radzyńska
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, Zarządcy Nieruchomości
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski
Zakres realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową rewitalizację terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul. Spółdzielcza, Nadbrzeźna, Nassuta, Przedszkolna, Zarówie, Radzyńska leżących w obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcie obejmuje takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompleksowa termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych z zastosowaniem instalacji OZE, – zagospodarowanie najbliższego otoczenia obiektów (ciągów pieszo-rowerowych, dojazdów, dróg wewnętrznych, – utworzenie ogródków jordanowskich, – utworzenie i modernizacja istniejących placów zabaw i siłowni zewnętrznych, – adaptacja pomieszczeń w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na rzecz aktywizacji społecznej (świetlice, miejsca spotkań np. kółek, klubów, stowarzyszeń). <p>Przedsięwzięcie może zostać podzielone na etapy, natomiast każdy z nich może zostać wyłoniony na podstawie konkursu urbanistyczno-architektonicznego dla danego zespołu budynków wielorodzinnych. W każdym z konkursów będzie prowadzona aktywna partycypacja społeczna i mieszkańcy danego obszaru będą mieli wpływ na wybór koncepcji zagospodarowania przeznaczonej do realizacji.</p>
Szacunkowa wartość projektu	25 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL, Budżet Państwa, budżet miasta, środki własne zarządców nieruchomości

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Montaż małych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie polega na wsparciu w montażu instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie

	<p>Miasta w obszarze rewitalizacji. Działania obejmą montaż na nieruchomościach prywatnych mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 gruntowych pomp ciepła, - 51 powietrznych pomp ciepła, - 248 instalacji solarnych, - 148 instalacji fotowoltaicznych, - 71 kotłów na biomasę <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców z obszaru rewitalizacji poprzez instalację nowoczesnych urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, a także będzie wspierać poprawę jakości środowiska.</p>
Szacunkowa wartość projektu	6 552 214,35
Okres realizacji projektu	2017 - 2018
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 6	
Nazwa przedsięwzięcia	ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, Aktywni Rowerowcy Międzyrzec Podlaski (ARMP)
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 5 – Świetlica MOSiR Międzyrzec Podlaski
Zakres realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie dotyczy zaadaptowania pomieszczeń w podziemiach pływalni na klubo-świetlice ARMP Gym. Dane pomieszczenia mogłyby zostać przekształcone w nowe miejsce spotkań i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także promocji aktywnego i zdrowego trybu życia. W danym miejscu będzie można zorganizować różnego rodzaju wydarzenia i imprezy lokalne aktywizujące mieszkańców w różnym wieku, szczególnie pod kątem sportowym. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się remont i doposażenie w odpowiedni sprzęt, przede wszystkim sportowy.</p> <p>Potrzeba realizacja danego zadania wynika z konsultacji społecznych i została zgłoszona przez stowarzyszenie ARMP.</p>
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00
Okres realizacji projektu	2017 - 2020
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta, środki prywatne, programy rządowe (FIO)

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 5 – MOSiR – obiekt krytej pływalni
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada zaadaptowanie pomieszczeń po WTZ lub części widowni na strefę SPA w ramach funkcjonującej pływalni. Pozwoli to rozszerzyć ofertę i uatrakcyjnić ofertę pływalni. Łącznie z realizacją projektu głównego dotyczącego głębokiej termomodernizacji krytej pływalni pozwoli poprawić jakość infrastruktury rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji, co wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców. Obiekt będzie również ważny dla sportowców, korzystających z obiektu co umożliwi im skorzystanie z odnowy biologicznej. Pomiedzy danym przedsięwzięciem a przedsięwzięciem nr 14 zachodzi efekt synergii.
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00
Okres realizacji projektu	2018-2019
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzeczu Podlaskim
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski, Międzyrzeckie Towarzystwo Wędkarskie „Żwirek”
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 3
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada realizację następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> – gruntowny remont budynku przy ul. Zahajkowskiej, wraz z doposażeniem w sprzęt komputerowy i audiowizualny umożliwiający prowadzenie szkoleń i obsługę zawodów wędkarskich – adaptacja na cele Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego, – poprawa dostępności zbiornika dla wędkujących, m.in. poprzez montaż nowych pomostów wędkarskich, poprawę stanu nawierzchni dróg dojazdowych do stanowisk, montaż keji wędkarskiej i budowę stanowisk do wodowania sprzętu pływającego, – budowa systemu monitoringu, Przedsięwzięcie ma na celu aktywizację przede wszystkim dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Celem działania jest popularyzacja wędkarstwa, aktywnego spędzania wolnego czasu, integracji międzypokoleniowej oraz edukację ekologiczną nastawioną na dbanie i ochronę zasobów przyrody. Projekt wspomaga pozostałe działania rewitalizacyjne realizowane poprzez zwiększenie możliwości

	aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców co pozytywnie wpływa na skuteczną rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych.
Szacunkowa wartość projektu	500 000,00
Okres realizacji projektu	2018 - 2020
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta, środki prywatne, BLGD

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja terenów MOSiR
Podmiot/y realizujące	MOSiR
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 5 – Teren MOSiR
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie zakłada kompleksową modernizację obiektów MOSiR celem poprawy jakości pełnionych usług dla mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja danego przedsięwzięcia ma na celu popularyzowanie zdrowego stylu życia i aktywizację mieszkańców., poprzez rozwój wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji. Realizacja danego projektu wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców, zwiększy dostępność i jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, a także na wsparcie realizacji pozostałych zadań ujętych w niniejszym programie rewitalizacji.
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000,00
Okres realizacji projektu	2017-2021
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja zabytkowego spichlerza
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 2 – Zabytkowy spichlerz (działka ewidencyjna nr 243/27)
Zakres realizowanych zadań	Przedsięwzięcie dotyczy gruntownej modernizacji i adaptacji zabytkowego spichlerza z 1890 r. na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zakłada się przeprowadzenie prac modernizacyjnych obejmujących: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana/konserwacja stolarki okiennej i drzwiowej, – remont elewacji,

	<ul style="list-style-type: none"> - instalacja OZE, - wymiana pokrycia dachowego, - instalacja kamer monitoringu - adaptacje i remont pomieszczeń na rzecz aktywizacji kulturalnej, <p>Zmodernizowany obiekt zostałby przeznaczony na cele kulturalne, a także działalność organizacji pozarządowych. Elementem przedsięwzięcia jest również adaptacja i wyposażenie pomieszczeń w odpowiedni sprzęt co pozwoli na aktywizację lokalnej społeczności i podmiotów działających na rzecz kultury w Mieście.</p>
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00
Okres realizacji projektu	2017-2018
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta, PBU 2014 – 2020, MKiDN

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowy program wsparcia osób wykluczonych społecznie realizowany przez Warsztaty Terapii Zajęciowej
Podmiot/y realizujące	Podlaskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Miasto Międzyrzec Podlaski, Powiat Bielski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 3 – Stanica żeglarska – ul. Zahajkowska 44C
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada wsparcie działalności istniejących Warsztatu Terapii Zajęciowej, które prowadzą zajęcia z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.</p> <p>Celem działalności WTZ jest stworzenie możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych niezdolnych do podjęcia pracy. W niniejszym WTZ funkcjonuje pięć pracowni: plastyczna, krawiecka, gospodarstwa domowego, komputerowa oraz ogrodniczo-florystyczna.</p> <p>Obecne warunki lokalowe w budynku przy ul. Zarówie 86 są niewystarczające, dlatego planowane jest przeniesienie siedziby WTZ do budynku stacji żeglarskiej, które umożliwi rozszerzenie gamy świadczonych usług, poprawy ich jakości i dostępności. Przeniesienie siedziby planuje się w 2019 r, która jest uwarunkowana przebudową istniejącego budynku stacji żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzec Podlaskim (przedsięwzięcie nr 12).</p> <p>Efektom realizacji projektu jest pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej uczestników warsztatów poprzez zapewnienie odpowiednich warunków działania WTZ.</p>
Szacunkowa wartość projektu	700 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFS), PFRON, budżet Miasta Międzyrzec Podlaski, środki własne sponsorów, budżet

	powiatu
--	---------

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa istniejącego budynku stacji żeglarskiej na potrzeby Warsztatów Terapii Zajęciowej w Międzyrzeczu Podlaskim
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Stacja żeglarska – ul. Zahajkowska 44C
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada przebudowę istniejącego budynku stacji żeglarskiej w celu przeznaczenia na nowa siedzibę Warsztatu Terapii Zajęciowej. Projekt zakłada przeprowadzenie następujących prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wydzielenie w istniejącym budynku pomieszczeń szatni, pracowni plastycznej, krawieckiej, florystycznej, gastronomicznej, komputerowej, zespołu sanitariatów oraz niezbędnego zaplecza, – dobudowa klatki schodowej z dźwigiem osobowym, – wykonanie tynków i okładzin wewnętrznych, – wykonanie podłogi i posadzek, – wykonanie podjazdu i schodów zewnętrznych, – wykonanie docieplenia budynku, – wykonanie zbiornika LPG wraz z przyłączem do budynku. <p>Wszystkie prace modernizacyjne mają na celu przystosowanie obiektu do prowadzenia aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonej przez pracowników WTZ. Dany obiekt stał by się nową siedzibą WTZ, w pełni przystosowaną do aktualnych potrzeb.</p> <p>Przedsięwzięcie jest ściśle powiązane z realizacją przedsięwzięcia nr 11.</p>
Szacunkowa wartość projektu	1 833 315,00
Okres realizacji projektu	2019
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), PFRON, budżet miasta, budżet powiatu

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 13	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa Mieszkań Socjalnych ul. Kusocińskiego
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 2 – Ul. Kusocińskiego
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy budowy nowego budynku z przeznaczeniem na mieszkania socjalne. Obiekt będzie liczył około 50 mieszkań socjalnych dla osób, które wymagają wsparcia w postaci lokalu socjalnego, z powodu trudnej sytuacji życiowej. W diagnozie wykazano wysoki odsetek osób zależnych od pomocy społecznej, co wskazuje na problem ubóstwa w Mieście, który prowadzi do braku możliwości nabycia własnego mieszkania, czy też opłacenia wynajmu lokalu. Przy ulicy Kusocińskiego mieszczą się obecnie budynki, w których funkcjonują lokale socjalne. Dane obiekty są zdegradowane i ich modernizacja i dalsze remonty są nieopłacalne. Ich mieszkańcy są beneficjentami pomocy społecznej zostali by docelowo przeniesieni do lokali mieszkalnych w nowo wybudowanym budynku.</p> <p>Przedsięwzięcie jest również ściśle powiązane z realizacją projektu głównego nr 3 dotyczącego animacji lokalnej. W nowo wybudowanym obiekcie mogłyby się odbywać zajęcia animacyjno-edukacyjne, które mogłyby pomóc mieszkańcom wyjść z trudnej sytuacji życiowej w której się znaleźli. Mieszkańcy danego budynku mogliby również aktywnie uczestniczyć w reintegracji społeczno-zawodowej prowadzonej przez KIS (projekt główny nr 2).</p> <p>Zamierzonym efektem działania jest poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji, która wspiera reintegrację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.</p>
Szacunkowa wartość projektu	7 000 000,00
Okres realizacji projektu	2019-2023
Potencjalne źródło finansowania	budżet miasta, Budżet Państwa

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Głęboka termomodernizacja krytej pływalni w Międzyrzec Podlaskim
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 5 – Kryta pływalnia ul. Zarówie 86
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy przeprowadzenia głębokiej termomodernizacji krytej pływalni obejmującej takie działania jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – docieplenie ścian zewnętrznych

	<ul style="list-style-type: none"> - docieplenie ścian w gruncie - docieplenie stropodachu - wymiana okien drewnianych na PCV z szybą zespoloną - wymiana okien aluminiowych „zimnych” na okna aluminiowe „ciepłe” - montaż gruntowej pompy ciepła o mocy grzewczej ok. 111,7 kW - wymiana opraw oświetleniowych świetlówkowych na LED - montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy elektrycznej 31,2 kW – 120 szt. Paneli - montaż instalacji solarnej o mocy grzewczej ok. 60 kW <p>Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na jakość świadczonych usług przez krytą pływalnię. Efektem realizacji inwestycji będzie poprawa jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Wysokiej jakości infrastruktura wspiera aktywizację mieszkańców i promuje zdrowy styl życia.</p>
Szacunkowa wartość projektu	2 300 000,00
Okres realizacji projektu	2017-2018
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 15	
Nazwa przedsięwzięcia	Głęboka termomodernizacja Budynku MOPS, ul. Piłsudskiego 6
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 5 – Ul. Piłsudskiego 6
Zakres realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie obejmuje przeprowadzenie głębokiej termomodernizacji siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim i zakłada realizację następujących prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie przegród zewnętrznych budynku, - wymianę okien i drzwi, - wymianę oświetlenia na energooszczędne, - montaż instalacji OZE, - przystosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, <p>Zakres termomodernizacji budynku zostanie określony na podstawie wyników przeprowadzonego audytu energetycznego.</p> <p>Efektem realizacji danej inwestycji jest poprawa stanu technicznego budynku i jego efektywności energetycznej. Prowadzi to do polepszenia jakości oferowanych przez MOPS usług i pozwoli na efektywną realizację pozostałych projektów rewitalizacyjnych o charakterze miękkim, a przede wszystkim nr 2 i 3.</p>
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00

Okres realizacji projektu	2018-2019
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), budżet miasta

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 16	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzeczu Podlaskim
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 1 – ul. Przedszkolna nr 6
Zakres realizowanych zadań	<p>Dane przedsięwzięcie obejmuje realizację następujących zadań, tj. rozbudowę budynku przedszkola o:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sale dydaktyczne, – zaplecze sanitarno-gospodarcze, – komunikacja, – rozbudowa istniejącej sali dydaktycznej i wydzielenie korytarza, <p>Przedsięwzięcie obejmuje również przebudowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> – istniejących pomieszczeń przygotowalni posiłków, sali dydaktycznej, części korytarza, pomieszczeń gospodarczych, zmywalnia, pomieszczeń socjalnych, łazienek dla potrzeb dzieci w wieku 4 – 5 lat (przedszkole) i dzieci (żłobek) w wieku do 3 lat. <p>Inwestycja obejmuje także budowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> – placu zabaw o nawierzchni poliuretanowej, z ogrodzeniem i wyposażeniem w urządzenia dla dzieci młodszych, – dojścia do placu zabaw z kostki brukowej betonowej. <p>Dane przedsięwzięcie ma na celu poprawę jakości infrastruktury społecznej – Przedszkola nr 2, która wydatnie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców, w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy korzystają z usług przedszkola. Obiekt jest w złym stanie technicznym i nie odpowiada nowoczesnym normom. Dany obiekt wymaga również zagospodarowania najbliższego otoczenia w nowoczesny plac zabaw.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej obiektu wpłynie pozytywnie na jakość środowiska poprzez zmniejszenie ilości zużytej energii. Poprawia ulegnie również estetyka obiektu i jego funkcjonalność.</p>
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00
Okres realizacji projektu	2018-2023
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), programy rządowe, budżet miasta

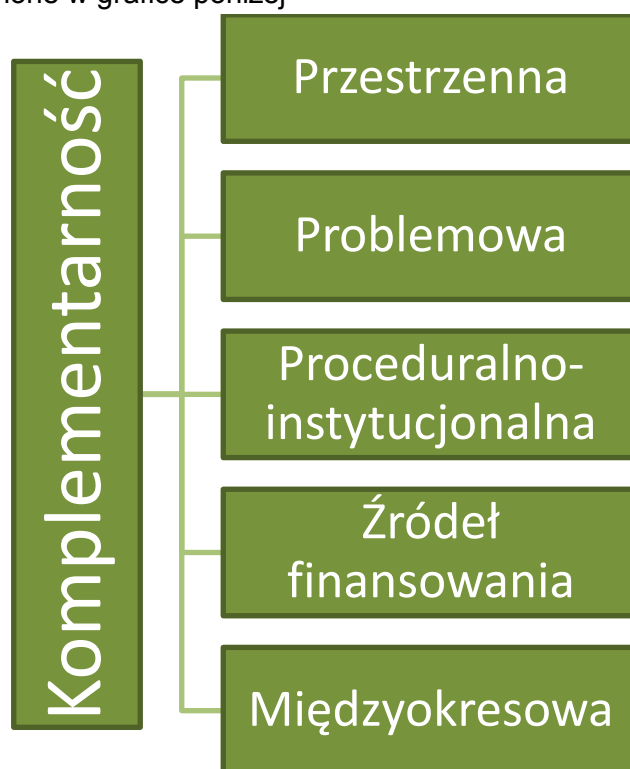
KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 17	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa ścieżki rowerowej wraz infrastrukturą towarzyszącą służącą rozwojowi aktywnych form turystyki na terenie Żwirowni
Podmiot/y realizujące	Miasto Międzyrzec Podlaski
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji nr 3 – Żwirownia
Zakres realizowanych zadań	<p>Przedsięwzięcie jest ściśle związane z realizacją projektu głównego nr 7 i jest jego uzupełnieniem o realizację następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa ścieżki pieszo rowerowej ok. 4,2 km, – Budowa pomostów, – Budowa oświetlenia i obiektów małej architektury, – Budowa altan. <p>Efektom realizacji danego przedsięwzięcia będzie stworzenie wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjno wypoczynkowej, nowej atrakcji turystycznej, a także włączenie społeczne osób bezrobotnych i zależnych od pomocy społecznej zatrudnionych w spółdzielni socjalnej utworzonej z członków KIS, która również będzie odpowiedzialna za obsługę obszaru i infrastruktury utworzonej w wyniku realizacji danego działania.</p>
Szacunkowa wartość projektu	5 200 000,00
Okres realizacji projektu	2020-2023
Potencjalne źródło finansowania	RPO WL (EFRR), POIS, budżet miasta

VII. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych. Opisano mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze rewitalizacji. Przedstawiono również syntetyczny opis działań zapewniających włączenie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji.

7.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WL. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Ryc. 28. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Program Rewitalizacji dla Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności PR dla poszczególnych wymiarów został przedstawiony poniżej.

7.1.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zachowana dzięki skupieniu się zaplanowanych działań na obszarze rewitalizacji i dla mieszkańców danego obszaru. Niektóre z projektów zostały zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednak zasięg ich oddziaływania i wpływ na mieszkańców obszaru jest bardzo duży i bezpośrednio przyczynia się do eliminacji negatywnych zjawisk społecznych zbadanych na terenie objętym rewitalizacją. Takim projektem jest projekt główny nr 3 Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, którego część zajęć i utworzenie Punktu Informacji Społecznej jest zlokalizowana w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej położonym poza obszarem rewitalizacji. Jednak działanie jest bezpośrednio skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy są zagrożeni wykluczeniem społecznym. Za daną lokalizacją przemawia również istniejąca infrastruktura, dopasowana do potrzeb osób korzystających z usług MOPS, a także wykwalifikowana kadra, która będzie odpowiedzialna za realizację interwencji skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Projekty główne wzajemnie się dopełniają i oddziałują na obszar we wszystkich sferach, w których wykazano stan kryzysowy. Nadają zdegradowanym obszarom nowe funkcje, których założonym efektem jest ożywienie danych obszarów i aktywizacja lokalnej społeczności. Przykładem takich działań jest projekt główny nr 1, który jest odpowiedzialny za modernizację i nadanie nowych funkcji budynki Pałacu Potockich.

Projekty społeczne, gospodarcze są powiązane z projektami typowo infrastrukturalnymi oraz przestrzenno-funkcjonalnymi, które uzupełniają i wspierają efektywną realizację działań o charakterze społecznym. Rewitalizacja jest kompleksowym procesem społeczno-gospodarczym, dlatego wszystkie działania zawarte w programie są zintegrowane i razem mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Efekt synergii i powiązań z poszczególnymi projektami został ujęty w opisie każdego z projektów i przedsięwzięć.

7.1.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych również została zachowana. Niniejszy Program Rewitalizacji obejmuje wszystkie sfery rewitalizacji wyrażone w działaniach rewitalizacyjnych, a są to sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa. Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dopiero wtedy prowadzi do skutecznej rewitalizacji obszaru znajdującego się w sytuacji kryzysowej. Projekty zawarte w PR wzajemnie dopełniają się tematycznie i oddziałują na wszystkie zdiagnozowane problemy. Powiązania pomiędzy projektami zostały wskazane w opisach poszczególnych z nich. Realizacja projektów ze sfery społecznej przyczyniających się do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców jest wspierana przez inwestycję poprawiającą warunki bytowe mieszkańców, czy tworzące i modernizujące infrastrukturę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Takie zintegrowanie działań rewitalizacyjnych zapobiega fragmentacji i skupianiu się tylko na aspektach społecznych (rewitalizacja „społeczna”) lub wyłącznie na aspektach pozaspołecznych (rewitalizacja „techniczna”), które są błędnym

założeniem ponieważ rewitalizacja zawsze jest działaniem kompleksowym oddziałującym na wszystkie aspekty rewitalizacji.

Zawarte w programie projekty i przedsięwzięcia oddziałują na wszystkie sfery rewitalizacji i wykazane w diagnozie negatywne zjawiska. Zdegradowane przestrzenie poprzez realizację projektów i przedsięwzięć zyskują nową jakość. Problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, wykluczeniem społecznym zostają wsparte poprzez projekty miękkie na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości są działania na rzecz wsparcia osób zamierzających założyć swoją działalność gospodarczą. Również dziedzictwo kulturowe regionu w postaci licznych zabytków jest promowane i wykorzystane do aktywizacji społeczno-zawodowej, a także edukacji i budowaniu tożsamości lokalnej. Ochrona dziedzictwa to również promocja turystyczna miejscowości, która przynosi korzyści związane z rozwojem przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, które mogą być skierowane do większej liczby turystów. Zaproponowane w programie działania są kompleksowe i całościowo podchodzą do naprawy sytuacji kryzysowej występującej na obszarze rewitalizacji.

W poniższej tabeli zaprezentowano oddziaływanie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery rewitalizacji. Tłem zielonym oznaczono te sfery, na które oddziałuje dany projekt.

Tabela 19. Oddziaływanie projektów i przedsięwzięć na poszczególne sfery rewitalizacji

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Sfery				
	Spoleczna	Gospodarcza	Przestrzenno-funkcjonalna	Środowiskowa	Techniczna
projekty główne					
1. Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich w Międzyrzec Podlaskim					
2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej					
3. Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu					
4. Termomodernizacja budynku przy ulicy Jelnickiej 4 wraz z adaptacją części budynku na rzecz Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości					
5. Modernizacja infrastruktury Skweru Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej					
6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego					

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Sfery				
	Spoleczna	Gospodarcza	Przestrzenno-funkcjonalna	Środowiskowa	Techniczna
7. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach Źwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny					
pozostałe przedsięwzięcia					
1. Rewitalizacja zabytkowej zabudowy centrum miasta z nadaniem jej nowych funkcji społeczno - gospodarczych					
2. Termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzec Podlaskim					
3. Budowa lub rozbudowa parkingów i miejsc postojowych					
4. Rewitalizacja terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul.: Spółdzielcza, Nadbrzeźna, Nassuta, Przedszkolna, Zarówie, Radzyńska					
5. Montaż małych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski					
6. ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny					
7. Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni					
8. Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzec Podlaskim					
9. Modernizacja terenów MOSiR					
10. Rewaloryzacja zabytkowego spichlerza,					
11. Kompleksowy program wsparcia osób wykluczonych społecznie realizowany przez Warsztat Terapii Zajęciowej					
12. Przebudowa istniejącego budynku stacji żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzec Podlaskim					
13. Budowa Mieszkań Socjalnych ul. Kusocińskiego					
14. Głęboka termomodernizacja krytej pływalni w Międzyrzec Podlaskim					
15. Głęboka termomodernizacja Budynku MOPS, ul. Piłsudskiego 6					
16. Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzec Podlaskim					
17. Budowa ścieżki rowerowej wraz infrastrukturą towarzyszącą służącą rozwojowi aktywnych form turystyki na terenie Źwirowni					

Źródło: opracowanie własne

7.1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polega zachowaniu wypracowaniu systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski utworzono system zarządzania i oceny efektywności wdrażanych działań. Stworzono karty oceny projektu/przedsięwzięcia, a także wybrano wskaźniki monitorujące przebieg procesu rewitalizacji. Wskazano również podmioty odpowiedzialne za zarządzanie procesem rewitalizacji w mieście. Szczegółowy opis wszystkich powyższych założeń jest zawarty w rozdziale IX Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji i X System monitorowania i oceny programu rewitalizacji.

7.1.4. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność **źródeł finansowania** została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne podmiotów realizujących dane zadania. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych, które wskazano w projektach. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w rozdziale VII Finansowanie programu rewitalizacji i harmonogram realizacji działań.

7.1.5. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa została zachowana dzięki integracji działań o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowanych bądź w trakcie realizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski. Dane działania są komplementarne z zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami ujętymi w Programie Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych projektów o charakterze rewitalizacyjnym i nie powiela zrealizowanych przedsięwzięć. Poniższa tabela przedstawia zrealizowane projekty o charakterze rewitalizacyjnym w Mieście Międzyrzec Podlaski.

Tabela 20. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji dofinansowanych z funduszy unijnych

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło dofinansowania
„Przebudowa ulic: Targowej, Nassuta, Jatkowej, Nadbrzeżnej, Garbarskiej i Zarowie w Międzyrzec Podlaskim”	2010-2011	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Kompleksowe przygotowanie terenu inwestycyjnego nowoczesnych usług	2009-2012	PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło dofinansowania
i produkcji w północno – wschodniej części Międzyrzec Podlaskiego”		
„Zagospodarowanie terenu rekreacyjno – turystycznego „Międzyrzeckie Jeziora” w Międzyrzec Podlaskim”	2010-2012	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Łapa – międzyrzeckie ślady twórczości młodzieżowej”	2010-2011	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Strategia i promocja marki Międzyrzec Podlaski szansą na szybki rozwój gospodarczy”	2010-2011	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Młodzieżowy produkt turystyczny kluczem do rozwoju marki Międzyrzec Podlaski”	2014	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Przebudowa targowiska w ramach programu „Mój Rynek” w Międzyrzec Podlaskim”	2012-2013	PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
„Wsparcie Agencji Rozwoju Międzyrzec szansą dla lokalnej przedsiębiorczości”	2010-2011	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Województwie Lubelskim”	2011-2013	PO INNOWACYJNA GOSPODARKA 2007-2013
„Budowa zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju Powiatu Białskiego”	2011-2013	PO INNOWACYJNA GOSPODARKA 2007-2013
„Regionalna sieć szerokopasmowa Lublin północny – wschód”	2013-2015	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2007-2013
„Sposób na wiedzę”	2009-2010	PO KAPITAŁ LUDZKI 2007-2013
„Policz kroki do sukcesu”	2012-2013	PO KAPITAŁ LUDZKI 2007-2013
„Szansa”	2011-2012	PO KAPITAŁ LUDZKI 2007-2013
„Radosna szkoła”	2010	Budżet Państwa
„Radosna szkoła”	2011	Budżet Państwa
„Budowa lodowiska przy Szkole Podstawowej nr 2”	2011	„Biały Orlik”
„Budowa ulicy Wiejskiej wraz z przebudową ulicy Sienkiewicza, Sikorskiego, Czystej i przebudową chodnika w ulicy Warszawskiej w Międzyrzec Podlaskim”	2010	Narodowy Program Budowy Dróg Lokalnych 2008-2011, Budżet Państwa
„Budowa zespołu boisk przy szkole Podstawowej nr 3 w Międzyrzec Podlaskim w ramach Programu „Moje boisko – ORLIK 2012”	2011	Budżet Państwa
„Budowa zespołu boisk przy szkole Podstawowej nr 2 w Międzyrzec Podlaskim w ramach Programu „Moje boisko – ORLIK 2012”	2008	Budżet Państwa
„Remont nawierzchni w ulicy Kolejowej i Zahajkowskiej w Międzyrzec Podlaskim”	2010	Samorząd Województwa Lubelskiego
„Budowa chodnika i ścieżki rowerowej przy ulicy Zahajkowskiej w Międzyrzec Podlaskim”	2010	Samorząd Województwa Lubelskiego
„Budowa żłobka w Międzyrzec Podlaskim”	2014	MALUCH 2014
„Zapewnienie miejsc funkcjonowania w żłobku”	2014	MALUCH 2014
„Doposażenie świetlicy socjoterapeutycznej”	2013	Resortowy Program Dofinansowania Standardów Placówek Wsparcia Dziennego 2013
„Ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo- Parkowego	2017-2018	RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 2014-2020

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło dofinansowania
w Międzyrzec Podlaskim”		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Międzyrzec Podlaskim

Należy zwrócić uwagę, że większość działań podjętych w poprzednim latach była o charakterze infrastrukturalnym. Dotyczyły one przede wszystkim poprzednich remontów, przebudowy lub modernizacji ulic, targowiska, infrastruktury szkolnej (boiska, place zabaw, lodowisko), czy infrastruktury społecznej w postaci doposażenia świetlicy socjoterapeutycznej. Podjęte zostały również działania o charakterze gospodarczym związane z przygotowaniem i wypromowaniem terenów inwestycyjnych. Inwestowano również w tereny o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, które stanowią jednocześnie jedną z atrakcji turystycznych Miasta, a mianowicie „Międzyrzeckie Jeziorka”. W ramach przeprowadzonych działań wybudowano również żłobek.

Realizowano także działania miękkie ukierunkowane na wieloaspektowy rozwój Miasta Międzyrzec Podlaski (wsparcie Agencji Rozwoju Międzyrzecza), a także prowadzono działania związane z przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu.

Projekty i przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie są uzupełnieniem, wsparciem lub rozszerzeniem wcześniej podjętych działań. Działaniem komplementarnym w stosunku do przygotowania terenów inwestycyjnych jest utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, który będzie wspierał dalszy rozwój gospodarczy Miasta i przeciwdziałal zbadanym problemom w sferze gospodarczej dzięki wsparciu początkujących przedsiębiorców. Projekt sprzyja również ograniczeniu bezrobocia i powstaniu nowych miejsc pracy w powstałych podmiotach, a także jest promocją samozatrudnienia.

Jednym z działań zawartych w niniejszym programie jest projekt dotyczący zagospodarowania terenów po byłej żwirowni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe dla mieszkańców, a także będzie stanowić jedną z atrakcji turystycznych Miasta. Teren „Międzyrzeckich Jeziorek” wykazuje duży potencjał rozwoju i odpowiednio wykorzystany może stanowić jedno z ważniejszych miejsc spotkań i integracji dla lokalnej społeczności. Dodatkowo na danym terenie planowana jest adaptacja budynku stacji żeglarskiej na siedzibę Warsztatów Terapii Zajęciowej.

W latach 2017-2018 realizowany będzie projekt dotyczący odnowy zabytkowego parku wchodzącego w skład Zespołu Parkowo-Pałacowego. Dany projekt ma na celu przywrócenie dawnej świetności temu miejscu. Jednak aby działanie było kompletne w programie rewitalizacji zaplanowano rewitalizację i adaptację na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich. Obydwa projekty są komplementarne i dotyczą inwestycji infrastrukturalnych wspierających pozytywne zmiany społeczne. Pałac zamierza się przeznaczyć na nową siedzibę Miejskiego Ośrodka Kultury i na cele działalności organizacji pozarządowych. W zamierzeniu Pałac ma się stać ważnym miejscem w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców miasta. Odnowiony obiekt pozwoli również poszerzyć ofertę kulturalną MOK. Pałac stałby się miejscem realizacji innych projektów o charakterze miękkim zaproponowanych w programie, które ukierunkowano na aktywne włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie. Również odnowiony park może być miejscem realizacji poszczególnych działań miękkich opisanych w Programie Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023. Obydwa projekty dotyczące modernizacji Zespołu Pałacowo-Parkowego są ze sobą komplementarne i wzajemnie się uzupełniają. Ich wspólna realizacja jest również ważna ze względu na przywrócenie ładu przestrzennego danego obszaru.

Zaplanowane w programie działania są uzupełnieniem poprzednio zrealizowanych projektów. Celem realizacji programu jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego osiągnięcie zrównoważonego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całego Miasta Międzyrzec Podlaski.

7.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE MIASTA W PROCES REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Prowadzenie rewitalizacji jest jednym z zadań własnych gminy, dlatego realizując je Miasto Międzyrzec Podlaski przystąpiło do opracowania PR. Pierwszym krokiem było zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na terenie miasta, predysponujących dane obszary do działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono spotkania i konsultacje społeczne na różnych etapach tworzenia programu rewitalizacji. Pierwsze spotkania otwarte dotyczące rewitalizacji odbyły się 25.10.2016 r. Pierwsze spotkanie konsultacyjne przeprowadzono z Zespołem ds. rewitalizacji, który został powołany Zarządzeniem Nr 314/16 Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 11 października 2016 r. Zespół jest odpowiedzialny za współpracę na etapie opracowania programu rewitalizacji. Obsługę administracyjną zespołu zapewnia Wydział Strategii i Rozwoju Miasta w Międzyrzecu Podlaskim. Natomiast drugie spotkanie odbyło się z mieszkańcami i pozostałymi interesariuszami. Przedstawiciel firmy Green Key wprowadził interesariuszy w tematykę rewitalizacji. Przedstawiono podstawowe pojęcia związane z procesem rewitalizacji, omówiono metodologię przeprowadzania diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na koniec każdego ze spotkań przeprowadzono debatę na temat problemów występujących na terenie Miasta i potrzeb z zakresu rewitalizacji.

Po opracowaniu projektu diagnozy przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu „Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski”. Konsultacje odbyły się w dniach od 12 grudnia do 2 stycznia 2016 r. Konsultacje przeprowadzono w formach:

- spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, na którym zostały omówione propozycje wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Spotkanie odbyło się w dniu 29 grudnia 2016 r. w Urzędzie Miasta Międzyrzec Podlaski,
- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski w Biuletynie Informacji Publicznej.

W tym samym terminie, tj. od 12 grudnia 2016 r. do 2 stycznia 2017 r. udostępniono ankietę mającą na celu zebranie uwag i opinii dotyczących obszarów zdegradowanych, podstawowych potrzeb Międzyrzec Podlaskiego w zakresie rewitalizacji i oczekiwanych realizacji przedsięwzięć. Wyniki ankietyzacji stanowią Załącznik nr 1 do niniejszego programu rewitalizacji i wskazują na potrzebę przeprowadzenia określonych działań

w postaci projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mieszkańcy określili obszary problemowe i najważniejsze potrzeby w zakresie rewitalizacji miasta Międzyrzec Podlaski. Obszarem, który według mieszkańców wymaga najpilniejszej interwencji to Zespół Pałacowo-Parkowy, a przede wszystkim obiekt pałacu, który stanowi dziedzictwo kulturowe i historyczne miasta.

W trakcie spotkania otwartego dla interesariuszy przedstawiono projekt wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz wyniki przeprowadzonej diagnozy. Przeprowadzono debatę oraz zebrano uwagi i opinię na temat przedstawionych obszarów. Na spotkaniu interesariusze potwierdzili zasadność wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, co jednocześnie potwierdzają wyniki przeprowadzonego badania ankietowego.

Wyniki prowadzonych konsultacji i ankietyzacji potwierdziły prawidłowość wstępnie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki ankiety stanowią załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023.

Ogłoszenie o wynikach przeprowadzonych konsultacji społecznych opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Międzyrzec Podlaski: ummiedzyrzecpodlaski.e-bip.eu, a także na stronie Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski: miedzyrzec.pl.

W trakcie konsultacji społecznych nie wniesiono żadnych uwag.

Kolejnym etapem procesu rewitalizacji było opracowanie projektu Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023, w którym aktywnie uczestniczyli interesariusze rewitalizacji. Po opracowaniu projektu programu został on poddany konsultacjom społecznym, które odbyły się w terminie od 10 lutego 2017 r. do 6 marca 2017 r. W tym terminie było możliwe również składanie uwag do programu. Konsultacje odbyły się w formach:

- spotkania informacyjno-konsultacyjnego z interesariuszami rewitalizacji przedstawicielami na którym został omówiony projekt Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Spotkanie odbyło się w dniu 21 lutego 2017 r. w Urzędzie Miasta Międzyrzec Podlaski,
- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski w Biuletynie Informacji Publicznej.

Informacje o przystąpieniu do konsultacji społecznych przedmiotowego dokumentu zostały zamieszczone na stronie internetowej Miasta: www.miedzyrzec.pl, na stronie internetowej BIP: www.ummiedzyrzecpodlaski.e-bip.eu, w prasie lokalnej, a także na tablicach informacyjnych Urzędu Miasta.

Równolegle z konsultacjami społecznymi trwał również nabór na projekty i pomysły dotyczące rewitalizacji wyznaczonego obszaru Miasta Międzyrzec Podlaski. Wszyscy zainteresowani mogli zgłosić swój własny projekt lub pomysł na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W wyniku konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi ustane i pisemne do projektu programu, natomiast wpłynęły propozycję realizacji 4 projektów, które zostały uwzględnione w programie rewitalizacji, a są to:

- Przedsięwzięcie nr 6. ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny,

- Przedsięwzięcie nr 7. Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni,
- Przedsięwzięcie nr 8. Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzec Podlaskim,
- Przedsięwzięcie nr 9. Modernizacja terenów MOSiR.

W ramach konsultacji społecznych dodano również projekt główny nr 16. Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzec Podlaskim, który został wskazany do realizacji przez członków Zespołu ds. rewitalizacji, a także Miejskiego Komitetu ds. rewitalizacji.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołano Miejski Komitet ds. Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczył w procesie tworzenia projektu Programu Rewitalizacji, a także będzie uczestniczył w dalszych etapach wdrażania PR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Miasta.

Komitet reprezentuje lokalne środowiska gospodarcze, wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe i inne grupy nieformalne oraz mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski. Komitet posiada uprawnienia do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do prowadzonego procesu rewitalizacji.

Miejski Komitet Rewitalizacji został powołany na drodze Zarządzenia Nr 362/16 Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 30 grudnia 2016 r., w którym to Zarządzeniu określono również Regulamin Komitetu ds. Rewitalizacji zawierającego opis zadań, organizacji i trybu pracy komitetu. Dane zarządzenie zostało opublikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Międzyrzec Podlaski.

W skład Komitetu wchodzi 21 osób:

- 2 pracowników Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski z Wydziału Strategii i Rozwoju,
- przedstawiciel Spółdzielni Mieszkaniowej w Międzyrzec Podlaskim,
- przedstawiciel P.H.U Tirmet Mirosław Kulik,
- przedstawiciel Wschodniego Centrum Informacyjno-Szkoleniowego „Chrobry” Sp. z o.o.,
- przedstawiciel restauracji „Zacisze”,
- przedstawiciel „Międzyrzeckiego Towarzystwa Wędkarskiego „Żwirek”,
- przedstawiciel Stowarzyszenia Rozwoju Żeglarstwa „Stanica”,
- przedstawiciel Stowarzyszenia „Zrozumieć ich świat”,
- przedstawiciel Wspólnoty Mieszkaniowej.
- przedstawiciel Podlaskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych,
- przedstawiciel Międzyrzeckiej Rady Seniorów,
- przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim,
- 7 Radnych Miejskich,
- przedstawiciel Usług Techniczno Budowlanych Wiesław Skrzat.

Komitet aktywnie uczestniczył podczas przygotowania programu rewitalizacji. Cele, kierunki działań, projekty i przedsięwzięcia były owocem wspólnej pracy z pozostałymi interesariuszami rewitalizacji i Zespołem ds. rewitalizacji. Jednak rola Komitetu nie kończy się na przygotowaniu dokumentu. Kadencja Komitetu trwa w latach 2017-2023, czyli do końca obowiązywania niniejszego PR. W trakcie trwania kadencji członkowie Komitetu mogą mieć wpływ na kształt dokumentu i wnioskować o wprowadzenie niezbędne zmian w zależności o aktualnych potrzeb interesariuszy rewitalizacji

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 ma charakter otwarty i w trakcie jego realizacji kluczową rolę będą odgrywali mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inni interesariusze zainteresowani aktywnym uczestnictwem we wdrażaniu programu. Członkowie Zespołu ds. rewitalizacji będą zbierać od pozostałych interesariuszy propozycje zmian dotyczących działań możliwych do ujęcia w dokumencie, a także występujących problemów. Uwagi będą mogły być zgłaszane bezpośrednio u członków Zespołu ds. rewitalizacji, ale także do:

- pracowników Urzędu Miasta bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji,
- pracowników MOPS – zgłaszanie potrzeb i propozycji, w szczególności przez osoby będące podopiecznymi MOPS,
- za pośrednictwem Radnych Miasta, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców,
- przedstawicieli Miejskiego Komitetu ds. Rewitalizacji.

Interesariusze rewitalizacji będą mogli brać czynny udział w procesie przygotowania, wdrażania i monitoringu PR w ramach sporządzanej co najmniej raz na 3 lata ocenie aktualności i realizacji programu. Dana ocena będzie sporządzana w formie raportu, którego zakres został opisany w rozdziale XI System monitorowania i oceny programu rewitalizacji. Raport zostanie podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Umożliwi to aktywny udział interesariuszy, którzy będą mogli zapoznać się oceną prowadzonego procesu rewitalizacji w gminie i będą mogli zgłaszać swoje uwagi, pomysły i własne projekty. Taka procedura zarządzania programem umożliwi wpływ interesariuszy na kształt procesu rewitalizacji, dostosowany do zmieniającej się sytuacji w Międzyrzec Podlaskim i lokalnych potrzeb w zakresie rewitalizacji. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy będą rozpatrzone i brane pod uwagę podczas ewentualnej aktualizacji programu.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Niniejszy rozdział przedstawia harmonogram i szacunkowe ramy finansowe konkretnych projektów rewitalizacyjnych wraz ze wskazaniem wielkości potencjalnego dofinansowania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu i wielkość dofinansowania dotyczy całego okresu trwania projektu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w poniższych tabelach wraz ze wskazaniem szacowanej, maksymalnej wielkości dofinansowania.

Tabela 21. Projekty główne – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot/y realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Potencjalne źródło finansowania
2017-2018	1. Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich w Międzyrzeczu Podlaskim	Miasto Międzyrzec Podlaski, Miejski Ośrodek Kultury	4 125 749,82	RPO WL (EFRR), POIiŚ, MKiDN, budżet miasta
2018-2023	2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	MOPS, Miasto Międzyrzec Podlaski	2 000 000,00	RPO WL (EFS), budżet miasta,
2017-2023	3. Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	MOPS, Miasto Międzyrzec Podlaski, podmioty prywatne	300 000,00	RPO WL (EFS), budżet miasta, środki sponsorów
2019-2023	4. Termomodernizacja budynku przy ulicy Jelnickiej 4 wraz z adaptacją części budynku na rzecz Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości	Miasto Międzyrzec Podlaski, organizacje pozarządowe, MOPS	5 000 000,00	RPO WL (EFRR), Budżet Państwa, budżet miasta, środki prywatne
2019-2020	5. Modernizacja infrastruktury Skweru Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej	Miasto Międzyrzec Podlaski	3 000 000,00	RPO WL (EFRR), POIiŚ, budżet miasta
2018-2023	6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego	Miasto Międzyrzec Podlaski	800 000,00	Budżet miasta, Programy Rządowe
2018-2020	7. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach Żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny	Miasto Międzyrzec Podlaski	5 500 000,00	RPO WL (EFRR), POIiŚ, budżet miasta, MSiT, BLGD

Źródło: opracowanie własne

Możliwe źródła finansowania pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 22. Pozostałe przedsięwzięcia– szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Potencjalne źródło finansowania
2019-2023	1. Rewitalizacja zabytkowej zabudowy centrum miasta z nadaniem jej nowych funkcji społeczno - gospodarczych	Miasto Międzyrzec Podlaski, właściciele nieruchomości, zarządcy nieruchomości	10 000 000,00	RPO WL (EFRR), Budżet Państwa, budżet miasta, środki własne właścicieli nieruchomości,
2019-2020	2. Termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzeczu Podlaskim	KWP LUBLIN	1 800 000,00	RPO WL (EFRR), POIŚ, Budżet Państwa
2019-2023	3. Budowa lub rozbudowa parkingów i miejsc postojowych	Miasto Międzyrzec Podlaski	3 000 000,00	Środki własne
2019-2023	4. Rewitalizacja terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul.: Spółdzielcza, Nadbrzeżna, Nassuta, Przedszkolna, Zarowie, Radzyńska	Miasto Międzyrzec Podlaski, Zarządcy Nieruchomości	25 000 000,00	RPO WL, Budżet Państwa, budżet miasta, środki własne zarządców nieruchomości
2017 - 2018	5. Montaż małych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	Miasto Międzyrzec Podlaski	6 552 214,35	RPO WL (EFRR), budżet miasta
2017 - 2020	6. ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny	Miasto Międzyrzec Podlaski, Aktywni Rowerowcy Międzyrzec Podlaski (ARMP)	100 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta, środki prywatne, programy rządowe (FIO)
2018-2019	7. Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni	Miasto Międzyrzec Podlaski	100 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta
2018 - 2020	8. Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzeczu Podlaskim	Miasto Międzyrzec Podlaski, Międzyrzeckie Towarzystwo Wędkarskie „Żwirek”	500 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta, środki prywatne, BLGD
2017-2021	9. Modernizacja terenów MOSiR	MOSiR	3 000 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta
2017-2018	10. Rewaloryzacja zabytkowego spichlerza,	Miasto Międzyrzec Podlaski	1 500 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta, PBU 2014 – 2020, MKiDN
2019-2023	11. Kompleksowy program wsparcia osób wykluczonych społecznie realizowany przez Warsztat Terapii Zajęciowej	Podlaskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Miasto Międzyrzec Podlaski, Powiat Bialski	700 000,00	RPO WL (EFS), PFRON, budżet Miasta Międzyrzec Podlaski, środki własne sponsorów, budżet powiatu

Termin realizacji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Potencjalne źródło finansowania
2019	12. Przebudowa istniejącego budynku stacji żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzec Podlaskim	Miasto Międzyrzec Podlaski	1 833 315,00	RPO WL (EFRR), PFRON, budżet miasta, budżet powiatu
2019-2023	13. Budowa Mieszkań Socjalnych ul. Kusocińskiego	Miasto Międzyrzec Podlaski	7 000 000,00	budżet miasta, Budżet Państwa
2017-2018	14. Głęboka termomodernizacja krytej pływalni w Międzyrzec Podlaskim	Miasto Międzyrzec Podlaski	2 300 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta
2018-2019	15. Głęboka termomodernizacja Budynku MOPS, ul. Piłsudskiego 6	Miasto Międzyrzec Podlaski	1 500 000,00	RPO WL (EFRR), budżet miasta
2018-2023	16. Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzec Podlaskim	Miasto Międzyrzec Podlaski	1 500 000,00	RPO WL (EFRR), programy rządowe, budżet miasta
2020-2023	17. Budowa ścieżki rowerowej wraz infrastrukturą towarzyszącą służącą rozwojowi aktywnych form turystyki na terenie Żwirowni	Miasto Międzyrzec Podlaski	5 200 000,00	RPO WL (EFRR), POIŚ, budżet miasta

Źródło: opracowanie własne

Obecny harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych i przedsięwzięć przewiduje równomierne rozłożenie zadań na okres obowiązywania programu, czyli do 2023 r. Okres obowiązywania poszczególnych projektów został przedstawiony w formie graficznej w następnym tabeli. Kolorem zielonym oznaczono lata realizacji poszczególnych projektów.

Tabela 23. Harmonogram realizacji głównych projektów i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
projekty główny							
1. Rewitalizacja i adaptacja na cele kulturalne dawnego Pałacu Potockich w Międzyrzec Podlaskim							
2. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej							
3. Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu							
4. Termomodernizacja budynku przy ulicy Jelnickiej 4 wraz z adaptacją części budynku na rzecz Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości							
5. Modernizacja infrastruktury Skweru Armii Krajowej wraz z nadaniem nowych funkcji przestrzeni publicznej							
6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
7. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach Żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny							
pozostałe przedsięwzięcia							
1. Rewitalizacja zabytkowej zabudowy centrum miasta z nadaniem jej nowych funkcji społeczno - gospodarczych							
2. Termomodernizacja Komisariatu Policji w Międzyrzeczu Podlaskim							
3. Budowa lub rozbudowa parkingów i miejsc postojowych							
4. Rewitalizacja terenów zabudowy wielorodzinnej przy ul.: Spółdzielcza, Nadbrzeżna, Nassuta, Przedszkolna, Zarówie, Radzyńska							
5. Montaż małych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski							
6. ARMP Gym – Dla Ducha Zdrowia dla Ciebie i twojej rodziny							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
7. Odnowa Biologiczna dla wszystkich – strefa SPA na pływalni							
8. Utworzenie Wędkarskiego Ośrodka Szkoleniowo-Rekreacyjnego w Międzyrzeczu Podlaskim							
9. Modernizacja terenów MOSiR							
10. Rewaloryzacja zabytkowego spichlerza,							
11. Kompleksowy program wsparcia osób wykluczonych społecznie realizowany przez Warsztat Terapii Zajęciowej							
12. Przebudowa istniejącego budynku stancy żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzeczu Podlaskim							
13. Budowa Mieszkań Socjalnych ul. Kusocińskiego							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
14. Głęboka termomodernizacja krytej pływalni w Międzyrzec Podlaskim							
15. Głęboka termomodernizacja Budynku MOPS, ul. Piłsudskiego 6							
16. Przebudowa i rozbudowa budynku Przedszkola Nr 2 w Międzyrzec Podlaskim							
17. Budowa ścieżki rowerowej wraz infrastrukturą towarzyszącą służącą rozwojowi aktywnych form turystyki na terenie Żwirowni							

Źródło: opracowanie własne

IX. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji dla Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. PR jest ważnym narzędziem do uzyskania zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja PR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski.

Za realizację Programu Rewitalizacji dla Miasta Międzyrzec Podlaski odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski. Zespół będzie aktywnie współpracował z Miejskim Komitetem ds. Rewitalizacji i będzie odpowiadał za:

- koordynację wdrażania PR,
- aktualizacje założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych przedsięwzięć),
- aktualizacje danych dotyczących sytuacji kryzysowej w mieście,
- organizację i monitoring PR,
- współpracę z partnerami społecznymi,
- opracowywanie raportów z realizacji PR i przedstawienie ich opinii publicznej,
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu pozyskanie inwestorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej),
- stałą współpracę z Miejskim Komitetem ds. Rewitalizacji i Burmistrzem Miasta Międzyrzec Podlaski we wdrażaniu, aktualizacji założeń, organizacji monitoringu PR oraz promocji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Zespół ds. rewitalizacji będzie funkcjonował w strukturze Urzędu Miasta. Za obsługę administracyjną Zespołu będzie odpowiedzialny Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta w Międzyrzec Podlaskim. W skład nowo powołanego Zespołu mogą wejść członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji, który funkcjonował podczas opracowania projektu Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować PR. Formami dialogu społecznego będą organizowane przez Zespół ds. rewitalizacji: spotkania otwarte i debaty z udziałem Miejskiego Komitetu ds. Rewitalizacji i pozostałych interesariuszy. Program rewitalizacji ma charakter otwarty i wszyscy interesariusze będą mogli zgłaszać swoje uwagi i pomysły w trakcie obowiązywania programu. Możliwość wpływu na kształt programu rewitalizacji pozwala aktywnie włączyć interesariuszy w proces rewitalizacji, co zostało szczegółowo opisane w podrozdziale 7.2 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji. Tam również szczegółowo opisano również Miejski Komitet ds. Rewitalizacji.

X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny PR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę PR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za systematyczną ocenę stopnia realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Zespół będzie zobowiązany do składania raportów z wdrażania PR Burmistrzowi Miasta, a także sporządzania prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia - raz na 3 lata, czyli w 2020 r. i w 2023 r. Raport powinien zawierać karty oceny poszczególnych projektów i opis porównania rzeczywistego procesu wdrażania poszczególnych projektów z założonym dla nich w PR harmonogramie.

Raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne, opisane za pomocą wybranych wskaźników produktu i rezultatu przypisanych do konkretnych projektów ujętych w karcie oceny realizacji danego projektu. Karty zostaną sporządzone przez podmiot/y realizujące dany projekt i przekazane Zespołowi ds. rewitalizacji,
- przebieg wdrażania sposób monitorowania i oceny pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i rezultatu w trakcie składania wniosku o dofinansowanie z danego wybranego źródła. Na etapie tworzenia dokumentu PR nie wskazano konkretnych wskaźników i ich wartości. Przedsięwzięcia również będą monitorowane za pomocą karty oceny projektu.
- sposób zmierzenia efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych oparty o monitorowanie wybranych wskaźników rozwoju na etapie sporządzenia diagnozy, Wskaźniki monitorowania procesu i planowane wartości do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. zostały przedstawione w dalszej części rozdziału w formie tabelarycznej.

Prognoza realizacji programu powinna natomiast zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń PR.

Tabela 24. Karta oceny projektu/przedsięwzięcia

Nazwa projektu/przedsięwzięcia			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Wskaźniki rezultatu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne.

Następna tabela przedstawia wskaźniki monitorowania efektów realizacji programu rewitalizacji, które umożliwią ocenę jego skuteczności. Każda jednostka zostanie poddana analizie za pomocą wskaźnika dla którego otrzymała średnią gorszą od średniej wartości dla Miasta Międzyrzec Podlaski. Przedstawiony został stan docelowy danych wskaźników planowy do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. co wynika z terminów przeprowadzania oceny realizacji programu i sporządzenia raportu wraz z prognozą dalszych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa					Wartość docelowa w 2020 r.	Wartość docelowa w 2023 r.
	Zabytkowe Centrum Miasta	Zespół Pałacowo - Parkowy	Żwirownia	Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa	Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego		
Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	17,0	28,6	-	12,1	10,1	Spadek o 5 %	Spadek o 10 %
Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	10,3	19,0	6,4	-	7,2	Spadek o 3 %	Spadek o 7 %
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	6,7	-	5,1	-	-	Spadek o 5 %	Spadek o 10 %
Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	10,9	-	-	36,9	-	Spadek o 5 %	Spadek o 10 %
Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	10,1	6,4	-	6,9	-	Spadek o 10 %	Spadek o 15 %
Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez	8,9	-	-	7,3	-	Spadek o 10 %	Spadek o 15 %

<p>służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym</p>							
<p>Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej</p>	0,4	0,0	0,7	0,6	0,9	Spadek o 10 %	Spadek o 20 %

Źródło: opracowanie własne.

XII. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 53, 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przystępując do opracowywania dokumentu wystąpiono do właściwych organów, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie – Wydział Spraw Terenowych w Białej Podlaskiej oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie z wnioskiem o odstąpienie od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu, na co wymienione jednostki odpowiedziały:

- **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie** – Wydział Spraw Terenowych w Białej Podlaskiej pismem nr WST I.410.2.2017.WD – zgodnie z danymi przedstawionymi w piśmie RDOŚ program nie wyznacza ram dla realizacji późniejszych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, a realizacja programu rewitalizacji nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na środowisko. Dokument nie generuje oddziaływań transgranicznych. Nie spowoduje także negatywnego oddziaływania na obszary chronione. Reasumując należy stwierdzić, że projekt dokumentu pod nazwą „Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023” spełnia warunki odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
- **Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie** pismem nr DNS-NZ.7016.5.2017.GT – zgodnie z informacjami zawartymi w odpowiedzi dokument nie jest wymieniony w art. 46 ww. ustawy, wobec czego wymagane jest uzgodnienie jedynie z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie w oparciu o art. 47 ww. ustawy.

Mając na uwadze uzyskane uzgodnienia Burmistrz Międzyrzecza Podlaskiego odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023.

XIII. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.), Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) i z Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim. Powyższe dokumenty zawierają niezbędny zestaw informacji i reguł, które należy stosować w celu sporządzenia wysokiej jakości programu rewitalizacji.

Program jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci projektów i przedsięwzięć, których systematyczna

realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym terenie. Celem Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całego miasta. PR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy unijnych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	14
Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD	20
Tabela 3. Wykaz zabytków na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski ujętych w rejestrze zabytków nieruchomości dla województwa lubelskiego	21
Tabela 4. Liczba ludności oraz powierzchnia Miasta Międzyrzec Podlaski w podziale na jednostki analityczne	25
Tabela 5. Statystyka dotycząca osób bezrobotnych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	29
Tabela 6. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	30
Tabela 7. Udział % osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej.....	33
Tabela 8. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej MOPS w Międzyrzec Podlaskim.....	35
Tabela 9. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru	36
Tabela 10. Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru	38
Tabela 11. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	40
Tabela 12. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym	43
Tabela 13. Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	45
Tabela 14. Struktura użytkowania gruntów Miasta Międzyrzec Podlaski	49
Tabela 15. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie lubelskiej w 2015 roku	52
Tabela 16. Wykaz komunalnych budynków mieszkalnych Miasta Międzyrzec Podlaski wymagających remontów i wyposażenia w instalację	57
Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski – sfera społeczna	58
Tabela 18. Zestawienie celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań	70
Tabela 19. Oddziaływanie projektów i przedsięwzięć na poszczególne sfery rewitalizacji	106
Tabela 20. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji dofinansowanych z funduszy unijnych	108
Tabela 21. Projekty główne – szacunkowe ramy finansowe	115
Tabela 22. Pozostałe przedsięwzięcia– szacunkowe ramy finansowe	116
Tabela 23. Harmonogram realizacji głównych projektów i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	119
Tabela 24. Karta oceny projektu/przedsięwzięcia.....	125

Tabela 25. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023.....	126
--	-----

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji.....	10
Ryc. 2. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle gmin powiatu bialskiego	12
Ryc. 3. Miasto Międzyrzec Podlaski na tle sieci komunikacyjnej	13
Ryc. 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego.....	16
Ryc. 5. Udział poszczególnych grup ludności Miasta Międzyrzec Podlaski w latach 2010-2015.....	17
Ryc. 6. Piramida wieku mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski w roku 2015.....	18
Ryc. 7. Struktura wykształcenia mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski.....	18
Ryc. 8. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	19
Ryc. 9. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Miasta Międzyrzec Podlaski ..	27
Ryc. 10. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015.....	28
Ryc. 11. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne.....	32
Ryc. 12. Udział (%) osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne	34
Ryc. 13. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne.....	37
Ryc. 14. Liczba osób pobierających zasiłki z MOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne.....	39
Ryc. 15. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne	42
Ryc. 16. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne.....	44
Ryc. 17. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej w wieku przedprodukcyjnym – rozkład przestrzenny Źródło: opracowanie własne.....	46
Ryc. 18. Podmioty gospodarki narodowej Miasta Międzyrzec Podlaski – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015	47
Ryc. 19. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie	48
Ryc. 20. Lokalizacja na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski obszaru koncentracji działalności gospodarczej Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bialski.e-mapa.net/	48
Ryc. 21. Sieć hydrograficzna Miasta Międzyrzec Podlaski	50

Ryc. 22. Położenie obszarów chronionych na tle granic Miasta Międzyrzec Podlaski Źródło: www. www.mmiedzyrzecpodlaski.e-mapa.net	51
Ryc. 23. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle województwa lubelskiego Źródło: opracowanie własne na podstawie www.lubelskie.pl	54
Ryc. 24. Położenie Miasta Międzyrzec Podlaski na tle powiatu bialskiego Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bialski.e-mapa.net/	55
Ryc. 25. Rejestrowe zabytki nieruchomości na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski Źródło: www.mmiedzyrzecpodlaski.e-mapa.net	56
Ryc. 26. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	63
Ryc. 27. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	64
Ryc. 28. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych	104

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na maj 2017 r.)

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 778 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r., poz. 1828),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r., poz. 1610),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2016 r. poz. 1629, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r., poz. 1870, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519).

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego 2014-2020,
- Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Strategia Rozwoju Miasta Międzyrzec Podlaski,

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,

- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl

ZAŁĄCZNIKI

1. Wyniki ankiety na potrzeby sporządzenia Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023 wraz z komentarzami

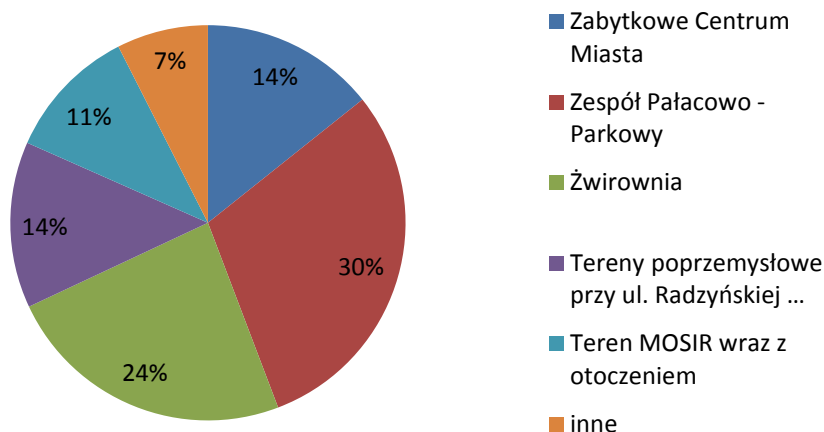
Szanowni Państwo, Miasto Międzyrzec Podlaski przystąpiło do opracowania Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023. Opracowana diagnoza negatywnych zjawisk występujących w wydzielonych obszarach wskazała te, które wymagają pilnych działań. Prosimy Państwa o opinię w sprawie proponowanych obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji poprzez wypełnienie ankiety.

Podejmowane w zakresie rewitalizacji działania powinny prowadzić do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym szans na zatrudnienie. Inicjatywy pozwolą na trwałą odbudowę rewitalizowanego obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy.

Komentarz: w wyniku przeprowadzonej ankietyzacji zebrano 54 ankiety, z czego 18 ankiet wpłynęło w wersji papierowej, a 36 ankiet wypełniono za pomocą interaktywnego formularza internetowego. Kolorem czerwonym wskazano ilość odpowiedzi udzielonych przez respondentów. Wyniki zostały krótko opisane.

1) Proszę wskazać, jakie obszary Państwa zdaniem powinny być poddane procesowi rewitalizacji (można wybrać kilka odpowiedzi)?

- Zabytkowe Centrum Miasta **21**
- Zespół Pałacowo – Parkowy **44**
- Żwirownia **35**
- Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa **20**
- Teren MOSIR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego **16**
- Inne (proszę wpisać nazwę ulicy lub część Międzyrzecza Podlaskiego) **11**

Komentarz: jak pokazuje wynik ankiety, respondenci w zdecydowanej większości zgadzają się, że Zespół Pałacowo – Parkowy i Żwirownia to obszary, które powinny być poddane procesowi rewitalizacji. Duża część osób wskazała na Zabytkowe Centrum Miasta, tereny

poprzemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa, a także teren MOSiR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego.

Wśród innych odpowiedzi wskazywane były: Zarówie, Łąki między ul. Kościuszki, a rzeką Krzną, teren dworca PKS, teren dworca PKP, osiedle za torami, ulica Zadworna, Zatorze, Zahajkowska i Partyzantów z terenami przyległymi oraz ulica 3 Maja.

2) Ze wskazanych w pytaniu nr 1 obszarów proszę wybrać ten, który wymaga najpilniejszych działań:

- Zabytkowe Centrum Miasta **3**
- Zespół Pałacowo – Parkowy **30**
- Żwirownia **9**
- Tereny przemysłowe przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa **5**
- Teren MOSiR wraz z otoczeniem i obszarem wzdłuż ulicy Piłsudskiego **2**
- Inne (proszę wpisać nazwę ulicy lub część Międzyrzecza Podlaskiego) **5**

Komentarz: zdaniem ankietowanych obszarem, który wymaga najpilniejszych działań jest Zespół Pałacowo – Parkowy. Oprócz wymienionych wprost obszarów, jako inne tereny, na których mogłaby być prowadzona rewitalizacja wymieniono: ulicę Zadworną (dwukrotnie), Zatorze, ulicę Zahajkowską i Partyzantów z terenami przyległymi. Jedna z osób postulowała wprowadzenie rozwiązań sprzyjających zachowaniu czystości i porządku nad wszystkimi zbiornikami wodnymi. Jedno wskazanie dotyczyło także chodnika wzdłuż ulicy 3 Maja.

3) Proszę wskazać najważniejsze problemy występujące na obszarze wskazanym w pytaniu nr 2 (można zaznaczyć kilka zadań i podać własne)

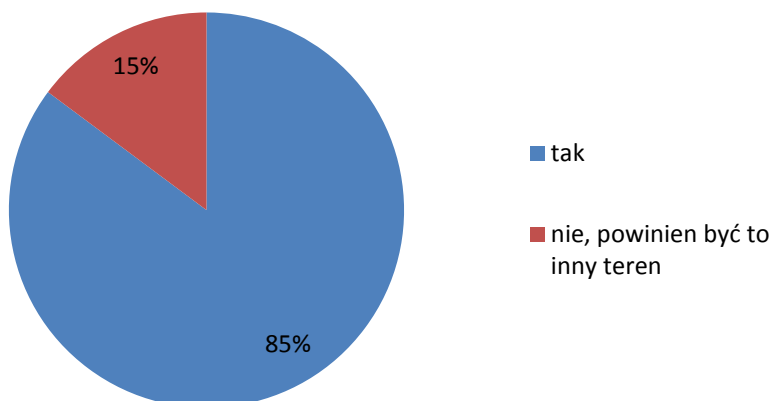
- Niskie poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej **28**
- Bezrobocie **10**
- Bieda **1**
- Alkoholizm **15**
- Niskie zainteresowanie sprawami lokalnymi i życiem społecznym **10**
- Niewielki udział w życiu kulturalnym Międzyrzecza Podlaskiego **22**
- Zaburzony ład przestrzenny **18**
- Zły stan środowiska naturalnego **18**
- Brak miejsc spotkań i wypoczynku **35**
- Zły stan zabudowy **21**
- Niska jakość rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych **19**
- Niska atrakcyjność terenu dla odwiedzających, turystów i potencjalnych inwestorów **28**
- Inne **1**

Komentarz: w opinii respondentów najważniejszymi problemami występującymi na terenie poszczególnych obszarach miasta są: niskie poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i niska atrakcyjność terenu dla odwiedzających i turystów. Zwracano także uwagę

na niewielki udział w życiu kulturalnym Międzyrzec Podlaskiego występujący wśród osób zamieszkujących tereny wskazane jako zdegradowane.

4) Czy Państwa zdaniem teren poprzemysłowy przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami: Jelnicka i Chabrowa powinien stanowić miejsce ożywienia gospodarczego dla Miasta Międzyrzec Podlaski? Jeśli nie, to proszę wskazać inny obszar.

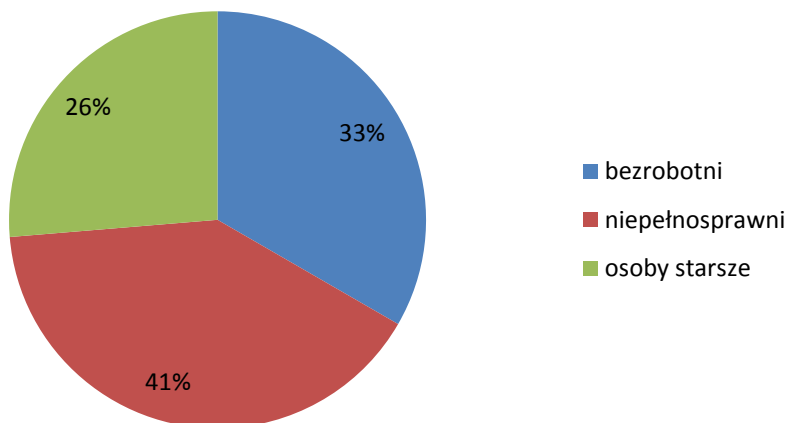
- Tak **46** nie, takim obszarem powinien być **8**

Komentarz: ankietowani dość zgodnie stwierdzili, że teren poprzemysłowy przy ul. Radzyńskiej wraz z ulicami Jelnicka i Chabrowa powinien stanowić miejsce ożywienia gospodarczego dla Międzyrzec Podlaskiego. Pozostali respondenci proponowali, by takim obszarem stały się: osiedle za torami, ulica Zadworna – za torami, okolice ul. Kościuszki ze względu na przynależność do przemysłowej strefy zagospodarowania miasta, strefa przy ulicy L. Kaczyńskiego, Żwirownia – jest potencjałem, który może sprowadzić turystykę (porównanie do Okuninki), Stadion Miejski i ulica Wyszyńskiego.

5) Kto Państwa zdaniem jest najbardziej narażony na wykluczenie społeczne w Mieście Międzyrzec Podlaski (proszę wybrać jedną odpowiedź)?

- Bezrobotni **19** Niepełnosprawni **23** Osoby starsze **15**

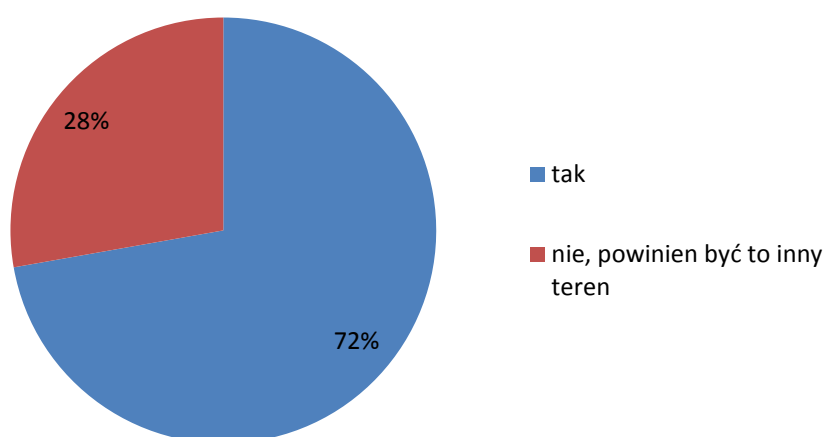

Komentarz: osoby biorące udział w badaniu ankietowym udzielili dość zróżnicowanych odpowiedzi dotyczącej grupy osób najbardziej narażonej na wykluczenie społeczne. Najwięcej respondentów wskazało na osoby niepełnosprawne, jednak problem jest istotny także wśród osób bezrobotnych i starszych.

6) Czy Państwa zdaniem przebudowa i modernizacja obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji spowodują zwiększenie aktywności mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski i powinny być priorytetami w rozwoju całego miasta?

Jeśli nie, to proszę wskazać inny obszar.

- Tak **39** nie, takim obszarem powinien być **15**

Komentarz: wyniki ankiety potwierdziły, że przebudowa i modernizacja obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji spowodują zwiększenie aktywności mieszkańców Międzyrzec Podlaskiego i powinny być priorytetami w rozwoju całego miasta. Część osób wskazała inne lokalizacje i zadania godne realizacji. Znalazły się wśród nich Zespół Pałacowo – Parkowy (trzykrotnie), przestrzenie publiczne – Zespół Pałacowo – Parkowy oraz centrum miasta (gdyż nie każdy chce uprawiać sport, ale każdy potrzebuje przestrzeni publicznej), miejski dom kultury, kino, hala widowiskowo – sportowa. Kilukrotnie wymieniono także Żwirownię, gdyż zdaniem ankietowanych przyjeżdża tam dużo ludzi, a jeśli się ją zagospodaruje, to osób będzie jeszcze więcej. Przyjezdni zostawią pieniądze w mieście, a właściciele lokali będą odprowadzać podatki. Jako przykład podano Jezioro Białe i Okuninkę. Respondenci wskazywali dodatkowo na potrzebę utworzenia nowych miejsc pracy i przyciągnięcie inwestorów.

7) Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze przedsięwzięcia jakie należy podjąć w ramach procesu rewitalizacji? (można zaznaczyć kilka zadań i podać własne)

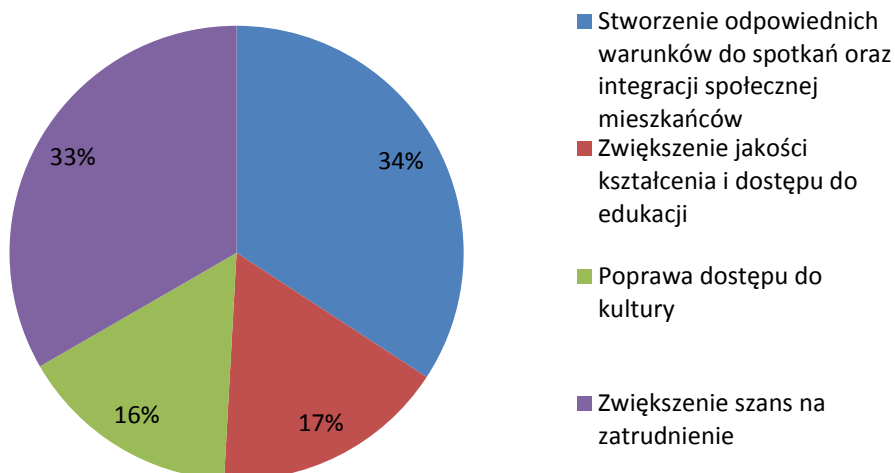
- Odtworzenie dawnego układu urbanistycznego zabytkowego centrum miasta **13**
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny **36**
- Modernizacja i rewaloryzacja obiektów wchodzących w skład Zespołu Pałacowo – Parkowego celem ochrony dziedzictwa kulturowego **40**

- Ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo – Parkowego **29**
- Poprawa warunków dla inwestorów w celu ożywienia gospodarczego **23**
- Przebudowa istniejącego budynku Stanicy Żeglarskiej na potrzeby Warsztatu Terapii Zajęciowej w Międzyrzeczu Podlaskim **15**
- Modernizacja oświetlenia ulicznego w celu podniesienia bezpieczeństwa **19**
- Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego **16**
- Rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji **17**
- Budowa mieszkań socjalnych **19**
- Budowa i modernizacja parkingów i miejsc postojowych **13**
- Aktywizacja osób starszych i opieka nad nimi **13**
- Adaptacja przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych **13**
- Przebudowa i rozbudowa obiektów służących edukacji **12**
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej **7**
- Rozwój miejsc i obiektów służących upowszechnieniu sportu i rekreacji **15**
- Wsparcie wymiany systemów ogrzewania wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych **22**
- Budowa ścieżek pieszych i rowerowych służące rozwojowi aktywnych form turystyki i rekreacji **31**
- Inne**2**

Komentarz: zdaniem respondentów, do przedsięwzięć jakie należy podjąć w ramach procesu rewitalizacji należą w szczególności: modernizacja i rewaloryzacja obiektów wchodzących w skład Zespołu Pałacowo – Parkowego celem ochrony dziedzictwa kulturowego, rewitalizacja zdegradowanych obszarów po wyrobiskach żwirowni z przeznaczeniem na obszar turystyczny czy budowa ścieżek pieszych i rowerowych służące rozwojowi aktywnych form turystyki i rekreacji. Istotnymi zadaniami są również: ochrona i zachowanie zabytkowego parku na terenie Zespołu Pałacowo – Parkowego, wsparcie wymiany systemów ogrzewania wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych i warunków dla inwestorów w celu ożywienia gospodarczego.

8) Poprawie jakich warunków o charakterze społecznym powinna służyć rewitalizacja na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski (można zaznaczyć kilka zadań i podać własne)

- Stworzenie odpowiednich warunków do spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców **39**
- Zwiększenia jakości kształcenia i dostępu do edukacji **19**
- Poprawa dostępu do kultury **18**
- Zwiększenie szans na zatrudnienie **38**
- Inne ...**2**

Komentarz: w opinii ankietowanych rewitalizacja prowadzona na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski powinna służyć przede wszystkim stworzeniu odpowiednich warunków do spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców oraz zwiększeniu szans na zatrudnienie.

Prosimy o wskazanie Państwa miejsca zamieszkania na terenie Międzyrzec Podlaskiego, podając ulicę

.....
Przypominamy, że jedna osoba może wypełnić tylko jedną ankietę.

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY!

Wypełnioną ankietę prosimy przesłać pocztą elektroniczną na adres **e-mail:**

strategia@miedzyrzec.pl, wpisując w tytule maila: „**Ankieta – Rewitalizacja**”, złożyć w Sekretariacie Urzędu Miasta, lub przesłać listownie na adres: Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski, ul. Pocztowa 8, 21-560 Międzyrzec Podlaski, z dopiskiem na kopercie: „**Ankieta – Rewitalizacja**”.

Komentarz: biorąc pod uwagę wyniki ankietyzacji należy stwierdzić, że osiągnięto dobre zróżnicowanie przestrzenne osób badanych, co oznacza, że ankietowani są związani z różnymi częściami miasta. Uniknięto sytuacji, w której z konkretnej ulicy pochodziłaby duża ilość danych. Około 2/3 osób skorzystało z możliwości wypełnienia ankiety w formie interaktywnej, bez drukowania ankiety, jednak 18 osób przekazało ankietę w tradycyjnej, drukowanej formie. Bez wątplenia można stwierdzić, że dostępność ankiety gwarantowała możliwość udziału w badaniu dla różnych grup osób bez względu na wiek, możliwości techniczne czy związek z konkretnymi obszarami Międzyrzec Podlaskiego.

2. Załącznik graficzny do Programu Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2017-2023